

Aastaruanne 2023

 HARJU ELEKTER®

Electrifying Tomorrow

AS HARJU ELEKTER GROUP
Konsolideeritud
majandusaasta aruanne
2023

Äriregistri number: 10029524

Aadress: Paldiski mnt. 31/2, 76606 Keila

Telefon: +372 674 7400

Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2023

Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2023

Majandusaasta aruandele lisatud dokumendid:

- sõltumatu vandeaudiitori aruanne
- kasumi jaotamise ettepanek
- täiendavad lisad

Ühingu konsolideeritud majandusaasta aruanne .pdf formaadis Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) märgistusega. Originaaldokument on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile ja allkirjastatud digitaalselt (www.nasdaqbaltic.com/statistics/et/instrument/EE3100004250/reports).

www.harjuelekter.com | info.heg@harjuelekter.com

Sisukord

Juhatuse esimehe pöördumine

TEGEVUSARUANNE

Harju Elektrist lühidalt

Harju Elekter kontsern

Olulised sündmused

Jätkusuutlikkus Harju Elektris

Äritegevuse ülevaade

Aksia ja aktsionärid

HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE

Üldkoosolek

Juhatus

Nõukogu

Juhatuse ja nõukogu koostöö

Mitmekesisuspoliitika

Teabe avaldamine

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed

Auditikomitee

4	TASUSTAMISARUANNE	
	Juhatuse liikmete tasustamine	86
	KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	
7	Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	89
10	Konsolideeritud kasumiaruanne	90
11	Konsolideeritud koondkasumiaruanne	90
13	Konsolideeritud rahavoogude aruanne	91
51	Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	92
72	Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	93
77	Juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele	130
78	Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	131
80	Kasumi jaotamise ettepanek	141
83	Täiendavad lisad	142
83	Jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukord	143
83		
83		
84		
84		

Transformatsiooniaasta muudatused kannavad vilja

TIIT ATSO
juhatuse esimees

2023. aasta jääb Harju Elektri ajalukku kui transformatsiooniaasta. Suutsime eelneva aasta sügava kahjumi ümber pöörata tugevaks kasumiks, seejuures saavutada kontserni ajaloo suurima ärikasumi ning kasvanud intresside juures ka rahuldava puhaskasumi.

2023. aastat sisustasid mitmed põhimõttelised otsused ja pöördelised muudatused, mille üle uhkust tunda.

Kui 2022. aasta sügisel tegime otsuse Eesti tootmisettevõtete ühinemiseks, siis olime valmis, et liitmise mõju avaldub alles paari aasta pärast. Tegelikuses suutis Eesti tütarettevõtte ühtne meeskond liitmise teostada 2023. aastal oodatust edukamalt, mistõttu pälvis muudatus ka kontserni Aasta Teo auhinna. Ühtse ettevõttena saavutati tugevad majandustulemused, mis andsid kinnitust, et otsused tehti ja viidi ellu õigesti ja plaanijärgselt.

Samuti võime uhkust tunda Leedu tootmisettevõtte saavutuste üle. Ettevõtte strateegiline kasvuplaan on tänaseks teostunud ja seda viimase kolme-nelja aasta kriiside ja segaduste kiuste. Leedu tootmisettevõtte on kontserni suurim üksus, kus töötab ligikaudu 400 inimest. Ettevõtte investeerib piirkonna noorte ja oma töötajate arengusse, olles loonud Harju Elektri Akadeemia, kus saab alustada elektrotehnika baastaseme õppega ja soovi korral kasvada metodoloogilise õppekava toel kasvõi inseneriks.

Tänu plaani sihikindlale teostusele saame Leedu tütarettevõtet tunnustada kontserni ettevõtetest tugevaimate finantstulemuste eest.

Muutusterohkeks kujunes aasta ka Soomes, mis on jätkuvalt meie põhiturg nii Eesti kui ka Soome tootmisüksuste jaoks. 2023. aastal väljusime väiksema mahuga ärisuundadest ning keskendusime põhitegevustele ja nende tugevdamisele. Kuigi Soome tootmisettevõtte on järjepidevalt ja alati rahuldava kasumlikkuse tasemel opereerinud, siis kasumlikkuse kasvatamiseks tuleb astuda tugevaid samme järgnevatel aastatel. Selleks on komplekteeritud tugev juhtkond ja alustatud efektiivsusprogramme. Ees on mitmeid hinnaläbirääkimisi ja uute potentsiaalsete ärivõimaluste jaoks investeringute hindamisi.

Kõige vähem saame rahul olla Rootsi tootmisüksuse tulemustega. Olles Rootsi suunalise äri ülesehitamisse aastaid ajaliselt ja rahaliselt panustanud, peame siiski äritegevusele veel peale maksma. 2023. aastal keskendusime kontserni juhtkonnaga proportsionaalselt kõige rohkem aega Rootsi äritegevuse korrastamisele ning kohaliku juhtkonna toetamisele. Kuigi loodetud prognoosid Rootsi üksuse kasumlikuks pööramisel möödunud aastal veel ei täitunud, jätkame sihikindlat tööd ettevõtte kasumlikkuse saavutamiseks käesoleval aastal. Tänapäevaks on kogu Rootsi tootmisettevõtte koondunud Västeråsi kaasaegsesse tootmishoonesse, mis on komplekteeritud ambitsioonika meeskonnaga ja kaetud klientide tellimustega.

Kontserni suurimaks saavutuseks pean 2022. aasta lõpus alustatud ja eelmisel aastal juurutatud tsentraalsema juhtimisstruktuuri kinnistamist.

Loodud mudel on aidanud juhtimiskvaliteeti tõsta, teinud selgemaks ematettevõtte rolli ning toetab paremini tütarettevõtteid, et parimate praktikate jagamise, professionaalse ja oskusliku suunamise abil oma igapäevastes tegevustes järjest efektiivsemad olla.

Kasvav töötajaskond, järjest kriitilisemad tähtajad ja kõrgemad ootused tulemustele põhjustavad tööpingeid ja suurendavad vigade tekkimise riski, mistõttu 2024. aastaks oleme võtnud eesmärgi keskenduda tsentraalselt tööohutusele ja töötervishoiule, et vältida ja minimeerida ohuolukordasid.

Alustame kevadel kontserni järgmise kasvuperioodi strateegiliste eesmärkide seadmisega, mida ajendab kontserni ärikasumi marginaali kasvatamise soov ja vastavalt omanike ootusele ka jätkuv dividendi suurendamise vajadus. Kontserni juhtkond, koos funktsioonide juhtide ja tütarettevõtete juhtkondadega, on pühendunud kõigi sidusrühmade kasvanud ootuste täitmisele. Kontserni keskseks strateegiliseks teesiks järgnevatel aastatel saab olema kasumlik kasv.

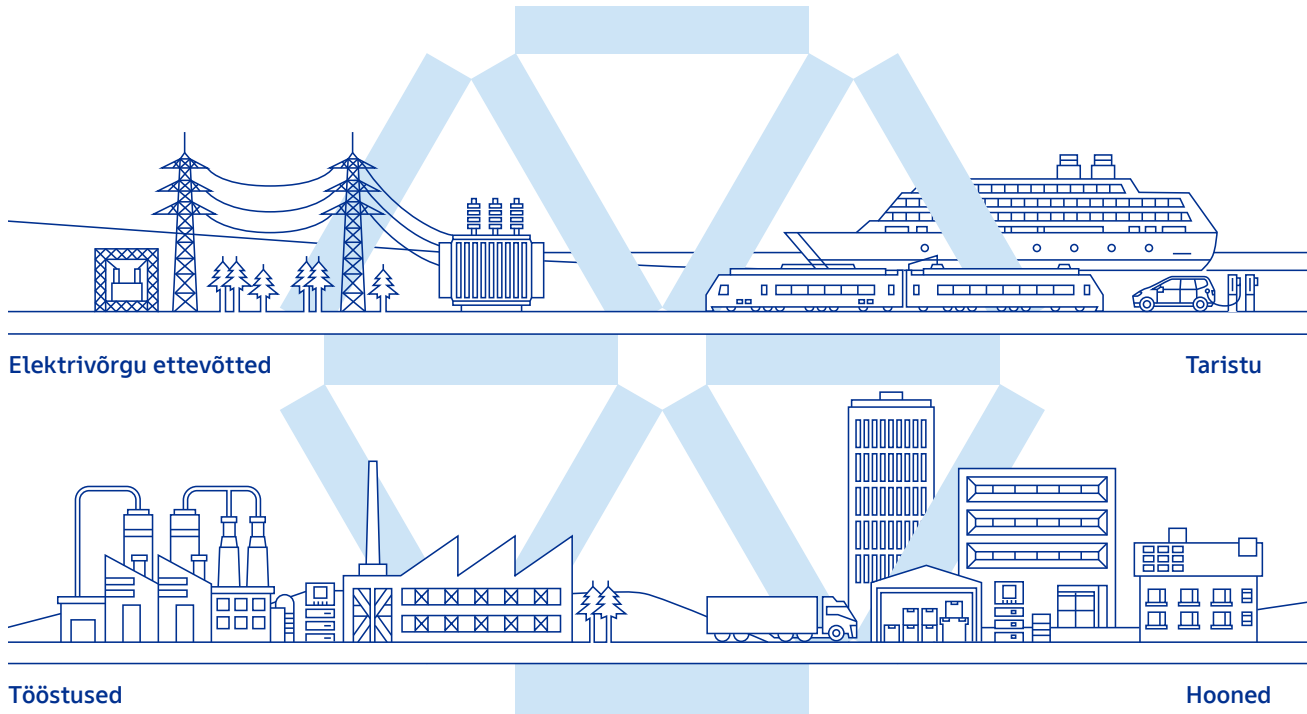

Tiit Atso
juhatuse esimees

Tegevusaruanne 2023

Harju Elektrist lühidalt	7
Harju Elekter kontsern	10
Olulised sündmused	11
Jätkusuutlikkus Harju Elektris	13
Äritegevuse ülevaade	51
Aksia ja aktsionärid	72

Harju Elektrist lühidalt

Müügitulu osakaal turgude lõikes

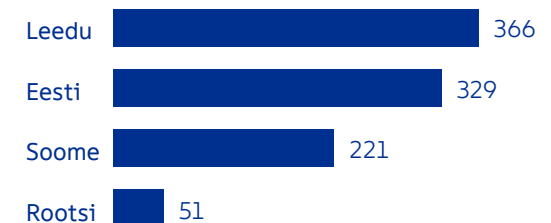
Käive 2023

209 M€

Töötajaid kokku

967

Töötajate jagunemine riikide lõikes

Kes me oleme

Harju Elekter on rahvusvaheline tööstuskontsern, millel on laialdane kogemus kestlike elektrijaotusseadmete väljatöötamisel ja tootmisel. Harju Elekter kontserni juured ja peakontor on Eestis ning tootmisüksused asuvad neljas riigis: Eestis, Soomes, Rootsis ja Leedus.

Mis me teeme

Harju Elekter panustab tulevikukindlate elektrijaotusseadmete pakkumisega kestlikumasse ühiskonda. Me projekteerime, toodame ja paigaldame elektrijaotuslahendusi elektrivõrguteenuste ettevõtetele, tööstustele, taristule ning avalikele ja ärihoonetele.

ARENG

Oleme õpihimulised
ja uuendusmeelsed

USALDUS

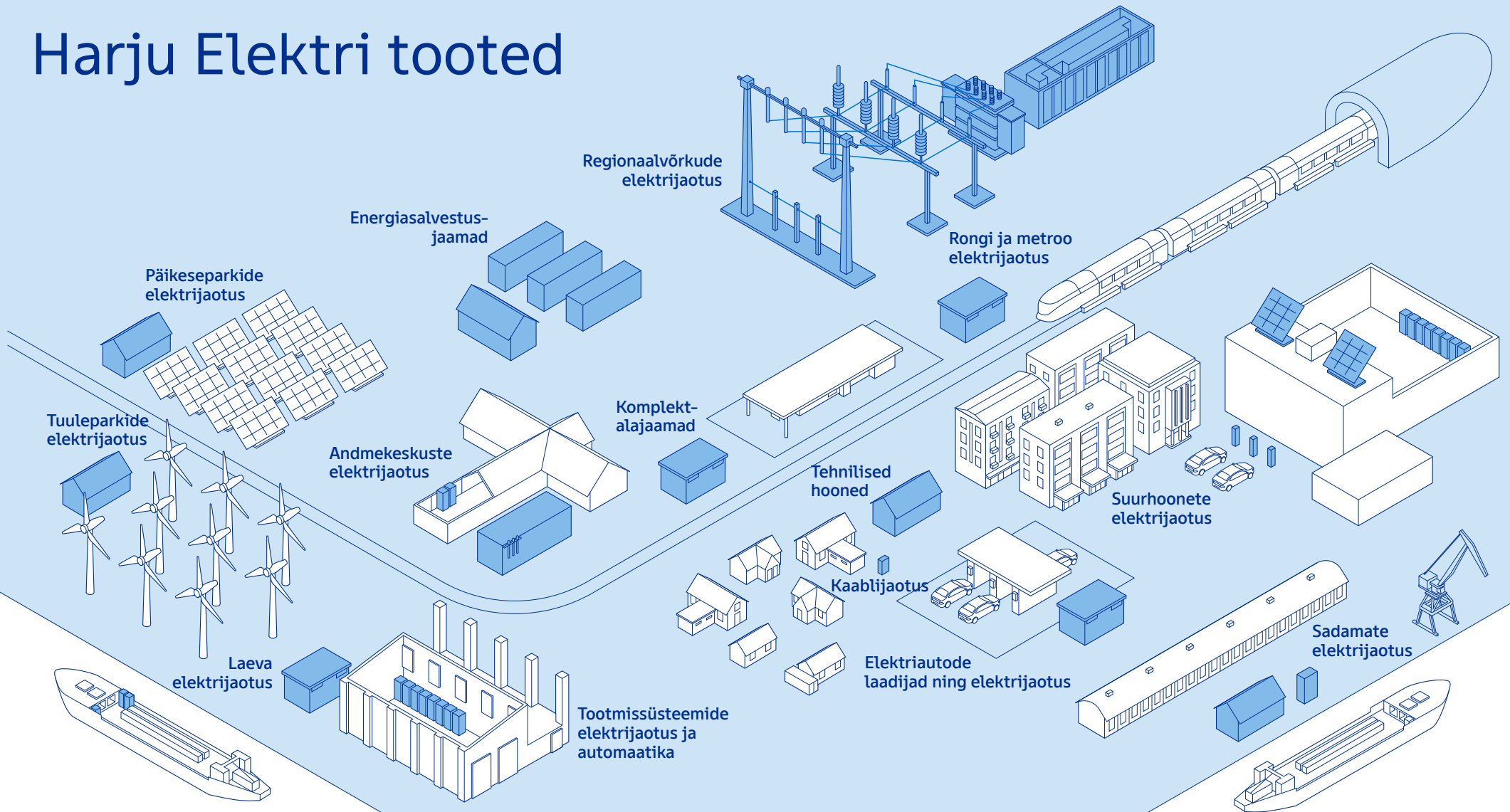
Kvaliteedis
ei tingita

Meie väärtused

KOOSTÖÖ

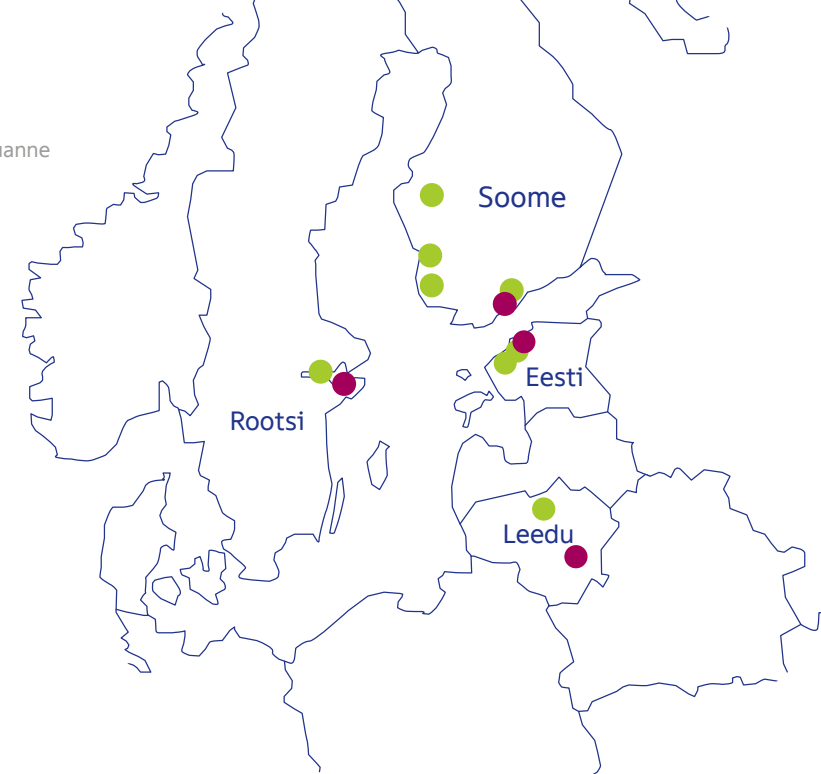
Töötame ühtse
meeskonnana

Harju Elektri tooted

Harju Elekter kontsern

Seisuga 31.12.2023

AS-i Harju Elekter Group osalus tütaretevõtetes on 100%.

EESTIS

AS HARJU ELEKTER GROUP

Keilas paiknev kontserni emaettevõtte, mis tegeleb HEG ettevõtete vahelise koostöö koordineerimise ja juhtimise ning tööstusliku kinnisvara haldusega

AS HARJU ELEKTER

(endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika)
Keilas asuv elektriseadmete tootja energiajaotus-, tööstus- ja ehitussektori tarbeks

SOOMES

HARJU ELEKTER OY

Elektriseadmete tootja energia-, tööstus ja taristusektorile asukohaga Ulvilas, Keraval ja Kurikkal

TELESILTA OY

Uusikaupunkis asuv laevaehituse elektritööde ettevõtte

HARJU ELEKTER KIINTEISTÖT OY

Tööstusliku kinnisvara haldusfirma Soomes

ROOTSIS

HARJU ELEKTER AB

Energia tootmiseks ja jaotuseks vajalike KP/MP seadmete ning tehniliste hoonete tootja ja turustaja infrastruktuuri-, ehitus- ja taastuvenegiasektorile Västerås

HARJU ELEKTER SERVICES AB

Tööstusliku kinnisvara haldusfirma Rootsis

LC DEVELOPMENT FASTIGHETER 17 AB

(Harju Elekter Services AB 100% tütar)
Tööstusliku kinnisvara haldusfirma Rootsis

LEEDUS

HARJU ELEKTER UAB

Mitmikajamite, MCC ja elektri- jaotussüsteemide inseneeriale ja lepingulisele tootmisele spetsialiseerunud ettevõtte Panevežyis

Strateegilised investeringud

EESTIS

OÜ SKELETON TECHNOLOGIES GROUP (5,45%)

Superkondensaatorite arendaja ja tootja

SOOMES

IGL-TECHNOLOGIES OY (10%)

Parkimis- ja e-mobiilsuslahenduste arendaja elektriautode laadijatele

2023. aastal ühendati kaks AS-i Harju Elekter Group (endine ärinimi AS Harju Elekter) tütaretevõtet AS Harju Elekter Elektrotehnika ja AS Harju Elekter Teletehnika. Ühinemise järgselt muudeti ühinenud tütaretevõtete ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika AS-iks Harju Elekter.

Täpsem info 2023. aastal ettevõtetes toimunu kohta „Tegevussegmentid“ peatükis lk 60. Kontserni struktuurimuudatuste täpsem ülevaade on välja toodud lk 114.

Olulised sündmused

Kliendilepingud

-
Harju Elekter AB sõlmis lepingu Rootsi juhtiva andmekeskuse operaatoriga atNorth, mille järgi Harju Elekter tarnis ja paigaldas kliendi andmekeskuse uute serverisaalide jaoks elektrienergia jaotamiseks mõeldud trafosid ja madalpinge jaotusseadmeid.

-
Telesilta Oy ja Uudenkaupungin Työvene Oy sõlmisid lepingu elektri- ja kasutuselevõtu tööde jaoks Soome piirivalve kahele laevale, millest esimene valmib 2025. ja teine 2026. aastal.

-
AS Harju Elekter võitis augustis Eesti Energia AS-i hanke komplektalajaamade, jaotuspunktide ning seadmete tarnimiseks. 115 miljoni euro suuruse kogumahuga raamlepingud sõlmiti Elektrilevi OÜ-ga 36 kuuks võimalusega pikendada 24 kuu võrra.

Kinnisvara

AS Harju Elekter Group ja Prysmian Group Baltics AS sõlmisid üürilepingu 2030. aastani, mille alusel üüritakse Prysmian Group Balticsile Keila Tööstuspargis rohkem kui 20 000 m² tootmis-, ladustamis- ja büroopindu ja ligi 40 000 m² välist ladustamisterritooriumi. Ühtlasi lepitati kokku suuremahulises ruumide renoveerimises ja rekonstrueerimises.

AS Harju Elekter Group kavandas ja ehitas Allika Tööstusparki uue ligi 6000 m² tootmishoone, mis valmis Reimax Electronicsi jaoks detsembris.

Tunnustused ja tähtpäevad

AS Harju Elekter pääses „Ettevõtluse auhind 2023“ konkursil kestliku ettevõtte kategoorias TOP 10 hulka. Konkursil hinnatakse ettevõtte panust ühiskonna jätkusuutlikkuse arengusse, ESG põhimõtete rakendamist ning silmapaistavaid tegevusi energiatõhususe saavutamiseks.

Septembri lõpus tähistas Harju Elekter 55. tegutsemisaasta täitumist kõikides oma üksustes.

55 aastat
kestlikke
elektrijaotus-
seadmeid

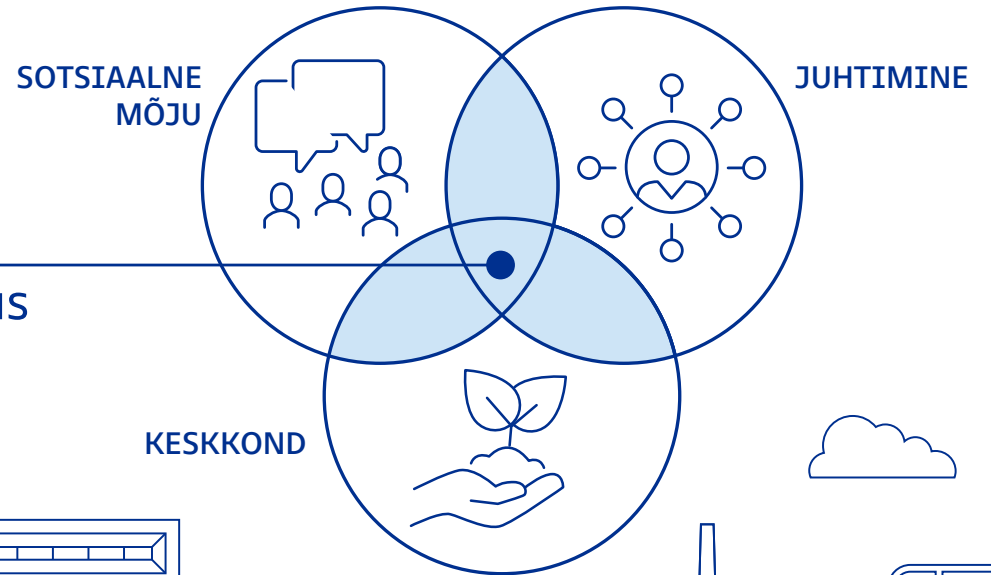
Jätkusuutlikkus Harju Elektris

- > Harju Elektri olulised teemad
- > Jätkusuutlikkuse strateegia
- > Juhtimine
- > Töötajad
- > Vastutustundlik juhtimine
- > Kestliku arengu eesmärgid
- > Huvipoolte kaasatus
- > Kliendikesksus
- > Keskkond
- > Taksonoomia

Harju Elekter peab oluliseks panustada jätkusuutliku ühiskonna, äri-, elu- ja looduskeskkonna loomisesse ning mõistab, et see aitab pikas perspektiivis kaasa kontserni elujõulisusele.

Jätkusuutlikkusega arvestamine tähendab Harju Elektri jaoks vastutustundlikkust keskkonna-, sotsiaalse mõju ja juhtimise teemades (nn ESG vaade – *Environmental, Social, Governance*).

ESG jätkusuutlikkus

Meie jätkusuutlikkuse püüdlusi mõjutavad ülemaailmsed eesmärgid kliimasoojenemise pidurdamisel (näiteks Pariisi kliimakokkulepe ja Euroopa Roheline Kokkulepe) ning rohepööre. Seetõttu jälgime, et ettevõtete tegevus oleks järjest tõhusam, keskkonnasõbralikum ja seotud uute innovatiivsete tehnoloogiate rakendamisega.

Ühtlasi panustab kontserni põhitegevusala ühiskonna jätkusuutlikkuse arengusse, toetades laiaulatuslikku elektrifitseerimist elektriseadmetega, mis aitab kaasa kliimaeesmärkide täitmisele. Ühest küljest võimaldavad võrku ühendatud elektrijaotusseadmed asendada keskkonna jaoks ebasõbralikud viisid energia saamiseks, teisest küljest on vaja välja vahetada vanad seadmed uute keskkonnasõbralikumate vastu. Kuigi Harju Elekter ei saa tagada, et toodetud lahendustes edastatakse ainult rohelist energiat, siis tänu üleilmsele püüdlusele ja nõudlusele liigub trend selles suunas, et elektrivõrk kindlustaks üha keskkonnasõbralikumalt toodetud elektri kättesaadavuse.

Lisaks põhitegevusalale toetab Harju Elekter jätkusuutlikku arengut muude tegevusalade kaudu. Kinnisvara segmendis on eesmärgiks rajada nii enda kui klientide tarbeks energiatõhusaid hooneid. Samuti panustab kontsern taastuenergia tootmisvõimsuse suurendamisesse päikeseparkide rajamisega.

Harju Elektri olulised teemad

Oleme defineerinud Harju Elektri olulised teemad (*Materiality Topics*). Analüüsisime missugust positiivset ja/või negatiivset mõju (majanduslik, keskkonna ja sotsiaalne vaade) avaldab organisatsioon nendele teemadele ning missugust mõju avaldavad need teemad Harju Elektrile. Samuti võtsime arvesse sisemiste ja väliste huvipoolte jaoks olulisi teemasid, mis mõjutavad nende otsuste langetamist. Analüüsi eesmärgiks oli tagada, et ettevõtte on fookuseerinud oma ressursid ja tegevused teemadele, millele avalduv mõju on kõige suurem ning mis on meie huvipooltele kõige olulisem.

Sisemise huvipoolte vaate saamiseks palusime Harju Elektri tootmisettevõtete juhtrühmadel, AS-i Harju Elekter Group laiendatud juhtrühmal ja nõukogul vastata sellele tarbeks loodud küsimustikule. Väliste huvipoolte (võtmetarnijad ja -kliendid) analüüsis võtsime arvesse nende enda olulisi teemasid, dialooge huvipooltega jätkusuutlikkuse teemadel ning nende ootusi Harju Elektrile. Samuti pidasime prioriteetide valikul silmas tähtsaid sektoripõhiseid teemasid, tulevasi direktiive ning peamiste huvipoolte ootusi (vt „[Huvipoolte ootused ja vajadused](#)“).

Harju Elektri olulised teemad on kontserni ettevõtete strateegilise ja operatiivse juhtimise osad, mida arvestatakse juhtimisotsustes aluspõhimõtetenä. Seetõttu kajastab ka kontserni 2023. aasta aruanne ülevaadet kõigist nendest teemadest. Jätkusuutlikkuse fookusteemade olulisi aspekte kajastatakse lähtuvalt rahvusvahelisest jätkusuutlikkuse aruandluse raamistikust, GRI standardist, mille sisukord on leitav aruande viimastel lehtedel.

Harju Elektri olulised teemad on järgmised:

- KLIENDIKESKSUS
- TÖÖTAJATE OHUTUS
- VASTUTUSTUNDLIK JUHTIMINE
- TÖÖTAJATE HEAOLU
- KÜBERTURVALISUS NING ANDMEKAITSE
- KESKKONNAJUHTIMINE
- JÄTKUSUUTLIK TARNEAHEL
- KASVUHOONEGAASIDE JALAJÄLG
- ÜHISKONDLIK OSALUS

Kestliku arengu eesmärgid

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee võttis 2015. aastal vastu säästva arengu eesmärgid (SDG-d), mille siht on luua kogukonna, keskkonnakaitse ja kaasava majanduskasvu kaudu jätkusuutlik ühiskond kogu maailmas. Oleme Harju Elektris hinnanud kõige suurema mõjukohaga SDG-deks 7, 8, 12 ja 13. Teised SDG-d, mida toetame, kuid mille mõju on väiksem,

on 3, 4, 5, 9, 16 ja 17. Prioritiseerimise protsessis võtsime aluseks mõjude hindamise, oluliste teemade analüüsi ning sisemiste ja väliste huvipoolte vaate. Keskendusime meie ettevõtte jaoks kõige olulisematele säästva arengu eesmärkidele, mille põhjal seadsime Harju Elektri jätkusuutlikkuse eesmärgid ja tegevuskavad.

Oleme Harju Elektris hinnanud kõige suurema mõjukohaga SDG-deks 7, 8, 12 ja 13.

KESTLIKU ARENGU EESMÄRK (SDG)	SDG ALAMEESMÄRK	KUIDAS HARJU ELEKTRIS PANUSTAME EESMÄRKI?
 <p>SDG 3. Tagada kõigile hea tervis ja heaolu kogu elukaare jooksul</p>	<p>3.4 Vähendada ennetustegevuse ja ravimise abil 2030. aastaks kolmandiku võrra mittenakkavatest haigustest tingitud enneaegsete surmade arvu ning edendada vaimset tervist ja heaolu.</p> <p>3.8 Tagada kõikidele inimestele üldine arstiabi. Sealhulgas kaitse finantsriskide eest, juurdepääsu kvaliteetsetele elementaarsetele tervishoiuteenustele ning ohututele, tõhusatele, kvaliteetsetele ja taskukohastele ravimitele ja vaktsiinidele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meie jaoks on oluline luua töökeskkond, kus meie töötajad ja koostööpartnerid tunnevad ennast ohutult. • Pakume erinevaid toetusi, et edendada oma töötajate tervist.
 <p>SDG 4. Tagada kõikidele kaasav ja kvaliteetne haridus ning toetada elukestvat õpet</p>	<p>4.4 Suurendada 2030. aastaks oluliselt noorukite ja täiskasvanute arvu, kellel on tööhõives osalemiseks, inimväärse töö leidmiseks ja ettevõtlusega tegelemiseks vajalikud oskused, sealhulgas tehnilised ja kutseoskused.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Panustame oma töötajate arendamisse sise- ja väliskoolitustega.
 <p>SDG 5. Saavutada sooline võrdsuslikkus ning võimendada kõiki naisi ja tütarlapsi</p>	<p>5.1 Lõpetada kõikjal naiste ja tütarlaste diskrimineerimine mis tahes kujul.</p> <p>5.5 Tagada, et naistel on võrdsed võimalused täielikult ja tõhusalt osaleda poliitikat, majandust ja avalikku elu käsitlevate otsuste tegemises kõikidel tasanditel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Otsustes lähtume käitumiskoodeksist. Pakume kõikidele töötajatele võrdsed võimalusi sõltumata töötaja soost.
 <p>SDG 7. Tagada kõigile taskukohane, kindel, kestlik ja kaasaegne energia</p>	<p>7.1 Tagada 2030. aastaks taskukohane, usaldusväärne, säästev ja kaasaegne energia kõigile.</p> <p>7.2 Suurendada 2030. aastaks oluliselt taastuvenergia osakaalu ülemaailmselt toodetavas energias.</p> <p>7.3 Kahekordistada 2030. aastaks energiatõhususe määra.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pakume erinevaid lahendusi taastuvenergia allikate ühendamiseks olemasoleva toimiva elektritaristuga. • Panustame taastuvenergia tootmisvõimsuse suurendamisesse päikeseparkide rajamisega.

KESTLIKU ARENGU EESMÄRK (SDG)	SDG ALAMEESMÄRK	KUIDAS HARJU ELEKTRIS PANUSTAME EESMÄRKI?
 <p>SDG 8. Toetada kaasavat ja säästvat majandusarengut ja tööhõivet ning tagada kõigile inimväärne töö</p>	<p>8.3 Propageerida arengule suunatud tegevuspoliitikaid. Toetada viljakaid tegevusi, inimväärsete töökohtade loomist, ettevõtlust, loovust ja innovatsiooni ning ergutada mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist, tehes muu hulgas kättesaadavamaks finantsteenused.</p> <p>8.4 Muuta kogu maailmas ressursside kasutamine tarbimises ja tootmises 2030. aastaks järkjärgult tõhusamaks ning püüda selle poole, et kooskõlas säästva tarbimise ja tootmise programmide kümneaastase raamistikuga siduda majanduskasv lahti keskonnaseisundi halvenemisest, kusjuures arenenud riigid peavad olema siin teenäitajaks.</p> <p>8.5 Saavutada 2030. aastaks kõikide naiste ja tütarlaste, sealhulgas noorte ja puudega inimeste täielik ja viljakas tööhõive ning tagada neile inimväärne ja võrdne tasu võrdse töö eest.</p> <p>8.8 Kaitsta töötajate õigusi ning toetada ohutute ja turvaliste töötingimuste loomist kõikidele töötajatele, sealhulgas võõrtöötajatele, eelkõige naistele, ja ebakindlates töösuhetes olevatele töötajatele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Peame oluliseks tagada oma töötajatele ja partneritele ohutu töökeskkond ning piisavad töötingimused. • Meie äril on positiivne majanduslik mõju tööhõive kaudu.
 <p>SDG 9. Ehitada kohanev ja vastupidav taristu ning toetada kestlikku tööstuse arengut ja edendada innovatsiooni</p>	<p>9.2 Toetada kaasavat ja säästvat industrialiseerimist ning suurendada 2030. aastaks oluliselt tööstuse osakaalu tööhõives ja sisemajanduse kogutoodangus, võttes arvesse kohalikku olukorda.</p> <p>9.4 Uuendada 2030. aastaks taristut ja moderniseerida tööstusharud, et need oleksid jätkusuutlikud. Selleks tõhustada ressursside kasutamist ja võtta kasutusele puhtad ja keskkonnohutud tehnoloogiad ja tööstusprotsessid, vastavalt riikide suutlikkusele.</p> <p>9.5 Intensiivistada teadusuuringuid, suurendada tööstussektori tehnoloogilist suutlikkust kõikides riikides, eelkõige arenguriikides. Ergutada innovatsiooni ja suurendada 2030. aastaks oluliselt teadusuuringute ja arendustegevusega tegelevate töötajate arvu miljoni elaniku kohta ning avaliku ja erasektori kulutusi teadusuuringutele ja arendustegevusele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Panustame jätkusuutlike lahenduste tootestamisse ning süsiniku jalajälje vähendamisse läbi innovatsiooni ja digitaliseerimise.
 <p>SDG 12. Tagada säästvad tarbimis- ja tootmisviisid</p>	<p>12.2 Saavutada 2030. aastaks loodusvarade säästev majandamine ja tõhus kasutamine.</p> <p>12.4 Saavutada 2020. aastaks kemikaalide ja kõikide jäätmete keskkonnohutu käitlemine kogu nende elutsükli jooksul. Vähendada oluliselt nende sattumist õhku, vette ja pinnasesse, et viia miinimumini nende negatiivne mõju inimestele ja keskkonnale.</p> <p>12.5 Vähendada 2030. aastaks vältimise, vähendamise, ringlussevõtu ja taaskasutamisega oluliselt jäätmete teket.</p> <p>12.6 Stimuleerida ettevõtteid (eelkõige suureettevõtteid ja rahvusvahelisi kontserne) tegutsema säästvalt ning lisama säästmist käsitlev teave oma aruannetesse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutame ressursse vastutustundlikult ning rakendame toote elutsükli vaates ringmajanduse printsiipi. • Oleme pühendunud jäätmete vähendamisse ning ringlusevõtu suurendamisse. • Tagame, et kemikaale ja ohtlikke materjale käideldakse, hoiustatakse ja kõrvaldatakse keskkondlikult ohutul viisil.

KESTLIKU ARENGU EESMÄRK (SDG)	SDG ALAMEESMÄRK	KUIDAS HARJU ELEKTRIS PANUSTAME EESMÄRKI?
 <p>SDG 13. Tegutseda kiirelt ja otsustavalt kliimamuutuste ja nende mõjuga võitlemiseks</p>	<p>13.2 Lülitada kliimamuutustega võitlemise meetmed riiklikesse tegevuspoliitikatesse, tegevuskavadesse ja planeerimisse.</p> <p>13.3 Täiustada haridust, teadlikkuse suurendamist ning inimeste ja asutuste suutlikkust kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise, nende mõjude vähendamise ja nende eest varase hoiatamise valdkonnas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meie eesmärgiks on vähendada emissioone oma tarneahelas ning tõsta oma töötajate keskkonnaalast teadlikkust ning kompetentsi.
 <p>SDG 16. Kestliku arengu saavutamiseks toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi, tagada kõigile õiguskaitse ning luua kõigil tasanditel tõhusad, vastutustundlikud ja kaasavad institutsioonid</p>	<p>16.5 Vähendada oluliselt korruptsiooni ning altkäemaksude andmist ja võtmist mistahes vormis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lähtume oma tegevuses seadustest ja ettevõttes kehtestatud reeglitest. Tegeleme võimalike huvide konfliktidega ja väldime altkäemaksu, rahapesu ja korruptsiooni kõikidel tasanditel. Oleme seadnud kõrged standardid usaldusväarsusele, avatusele ja aususele ning peame oluliseks tagada töötajatele, klientidele, koostööpartneritele võimalus teavitada turvaliselt väärkäitumisest teavitamise kanali kaudu informatsioonist, mis viitab ebaseaduslikule või ebaeetilisele käitumisele.
 <p>SDG 17. Tugevdada kestliku arengu meetmete elluviimist ja elavdada üleilmset koostööd</p>	<p>17.16 Tugevdada säästva arengu ülemaailmset partnerlust, mida täiendab mitme sidusrühma vaheline partnerlus, mis koondab ja jagab teadmisi, tehnoloogilisi ja rahalisi vahendeid, et toetada säästva arengu eesmärke kõikides riikides, eelkõige arenguriikides.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Peame tähtsaks koostööd oluliste partneritega. Soovime luua dialoogi teiste vastutustundlike ja sarnaselt mõtleivate ettevõtetega, saada ise teadlikumaks ning anda rohkem ühiskonnale ja kogukonnale tagasi, et olla eeskujulik töandja oma töötajatele.

Foto: Kaia-Kristiina Kirikal

Jätkusuutlikkuse strateegia

Harju Elektri juhtkond kinnitas 2022. aastal tervele kontsernile jätkusuutlikkuse strateegia, mis keskendub neljale fookusteemale aastatel 2022-2026. Teemade valik põhineb olulisuse analüüsil ja kestliku arengu eesmärkidel. Fookusteemad, millele Harju Elektri jätkusuutlikkuse strateegia toetub, on kliendikesksus, töötajad, keskkond ning

vastutustundlik juhtimine. Näeme, et nendesse teemadesse saab Harju Elekter kõige rohkem panustada ning ühtlasi mõjutavad need ettevõtet kõige enam.

Fookusteemadele oleme määranud võtmenäitajad ning lühi- ja pikaajalisemad eesmärgid, mille täpse-

mad kirjeldused on välja toodud neile pühendatud peatükkides. Strateegia ajakohasust vaatame perioodiliselt üle ja uuendame vastavalt vajadusele. Eesmärgideta alateemasid plaanime täiendada 2024. aastal.

KOOSTÖÖS klientidega panustame kestlikku tulevikku

PÕHIFOOKUS

- Kvaliteet
- Kliendirahulolu

Loomes kestlikke elektriseadmeid **MÕELDES TULEVIKULE**

PÕHIFOOKUS

- Kasvuhoonegaaside jalajälg
- Taastuvenergia
- Ressursitõhusus
- Ringsus

Meie jätkusuutlikkuse põhimõtted

ARENG ja meie inimesed on Harju Elektri keskmes

PÕHIFOOKUS

- Töötervishoid ja -ohutus töökeskkonnas
- Töötajate areng
- Töötajate rahulolu
- Mitmekesisus ning õiglane kohtlemine

Meie **USALDUSVÄÄRSUS** on vastutustundliku juhtimise tulemus

PÕHIFOOKUS

- Sotsiaalsed standardid
- Väärkäitumisest teavitamine
- Jätkusuutlik tarneahel

Huvipoolte kaasatus

Huvipoolte ootused ja vajadused

Harju Elektri jaoks on oluline usaldusväärne koostöö oma huvirühmadega. Peamiste huvipooltena oleme kaardistanud kliendid, töötajad, aktsionärid, tarnijad, kohaliku võimu ja kogukonna ning reguleerivad ja järelevalveasutused. Need on valitud vastavalt sellele, kellele on kõige suurem mõju Harju Elektri tegevusele ning keda organisatsioon kõige rohkem ise mõjutab. Klientide, töötajate ja tarnijatega suhtleme igapäevaselt. Suhtes kohaliku võimu ja elanike, reguleerivate ja järelevalveasutustega tõstatatakse vastastikku teemasid vajadusest lähtuvalt. Koostöös haridusasutuste, erialaliitude ja vabaühendustega peetakse silmas, et tegevused looksid mõlemale poolele väärtust.

Tänu aktiivsele suhtlusele erinevate huvipooltega, mõistame nende vajadusi ja ootusi meie tegevusele jätkusuutlikkuse alal. Meie kaasamismeetodid hõlmavad kohtumisi ja arutelusid, suulisi ja kirjalikke küsitlusi ning pikaajalist koostööd. Harju Elekter jagab oma huvipoolte rohelist maailmavaadet, mis inspireerib kontserni töötajaid ja annab selge sõnumi aktsionäridele Harju Elekter kontserni jätkusuutlikkusest.

HUVIRÜHM	OLULISUS HARJU ELEKTRILE	HUVIRÜHMA OOTUS	PEAMISED TEGEVUSED
Kliendid	<ul style="list-style-type: none"> Äri aluseks 	<ul style="list-style-type: none"> Sobiva kvaliteediga tooted ja optimaalsed lahendused konkurentsivõimelise hinnaga Jätkusuutlike, energiatõhusate ja tehnoloogiliste lahenduste portfoolio elektrienergia jaotuseks Koostööaldis ja lahendustele orienteeritud kliendikeskne organisatsioonikultuur Terviklik väärtusahel Õigeaegne tarne Eetiline käitumine ja korruptsioonivastatus Hea maine usaldusväärse ettevõttena, kellega on lihtne äri ajada 	<ul style="list-style-type: none"> Tootmis- ja väärtusahela tõhustamine (alates kliendisuhetest läbi disaini kuni teostuseni) Investeeringud tootearendusse Kohalik vaade ja võtmekontode professionaalne haldamine Kliendisuhete arendamine koosolekute, koolituste, messide ja külastuste kaudu Tõhus projektijuhtimine projekteerimisest hankimiseni ja tootmise planeerimisest lõppkliendini jõudmiseni Käitumiskoodeks ja rikkumistest teatamise süsteem Sertifitseerimine (ISO 9001, 14001, 45001, 27001) Börsil noteeritud ettevõtte Nasdaq Tallinna börsil
Töötajad	<ul style="list-style-type: none"> Terved, kompetentsed ja pühendunud töötajad on ettevõttel tõhusa toimimise ja rahulolevate klientide eelduseks Kriitiline ressurss äritegevuse järjepidevuse ja kasvu jaoks 	<ul style="list-style-type: none"> Tervist hoidev ja turvaline töökeskkond Karjääri ja individuaalse arengu võimalused Õiglane tunnustus ja tasu Õigeaegne tasustamine Õigeaegne ja selge kommunikatsioon strateegiatega, eesmärkide, edu ja muutuste kohta Kaasav organisatsioonikultuur Usaldusväärne tööandja 	<ul style="list-style-type: none"> Töötervishoiu ja tööohutuse standardi ISO 45001 ning töökeskkonna ja ohutuse sisejuhtimissüsteemi põhimõtete järgimine Regulaarne töökeskkonna riskianalüüsi läbiviimine Töötajate uuring Arenguvestlused Koolitused Regulaarne tasustamissüsteemide ülevaatus Sisekommunikatsiooni parendamine Väärtuste programm
Tarnijad	<ul style="list-style-type: none"> Kliendi rahulolu suurendaja kvaliteedi, hinnakujunduse ja tarnevõime kaudu Jätkusuutlik tarneahela juhtimine 	<ul style="list-style-type: none"> Avatud, õiglane ja vastastikku kasulik partnerlus Selge nõudlus ja avatud suhtlus tarnijate valikul Jätkusuutlik tarneahela juhtimine Töötervishoiu ja ohutusstandardite järgimine Indekseeritud hinnad Ühispakkumiste väljatöötamine 	<ul style="list-style-type: none"> Tarnijasuhete juhtimine Tarnijatele käitumiskoodeksi tutvustamine Riskitarnijate tuvastamine ja auditeerimine Tarnijate perioodiline hindamine Tarnija reklamatsioonide käsitlemine
Aktsionärid	<ul style="list-style-type: none"> Otsustajad üldkoosoleku kui ettevõtte kõrgeima juhtorgani kaudu 	<ul style="list-style-type: none"> Hea majanduslik käekäik ja kasvav aktsia hind Stabiilne dividend Kasv ja efektiivne toimimine Äristrateegia elluviimine Stabiilne ja jätkusuutlik ühingujuhtimine Riskijuhtimine Suurepärase maine 	<ul style="list-style-type: none"> Dividendipoliitika Lean protsesside juurutamine Harju Elekter Grupi strateegia elluviimine Käitumiskoodeksi järgimine Järelevalve ja aruandlus Avatud ja aus suhtlemine huvirühmadega
Kohalik võim ja kogukond	<ul style="list-style-type: none"> Sotsiaalne vastutustundlikkus Mõju mainele Aitab kasvatada tööjõu järelkasvu 	<ul style="list-style-type: none"> Eetiline käitumine Usaldusväärne tööandja ja sotsiaalselt vastutustundlik ettevõtte Majanduslikud investeeringud kohaliku heaolu nimel Koostöö koolide, ülikoolide ja kohalike kogukondadega 	<ul style="list-style-type: none"> Üliõpilasprogrammid ja praktikavõimalused Sponsorprojektid Tegevus sotsiaalmeedias, koostöö kohalike ajalehtede ja ühendustega Insenerihariduse edendamine
Reguleerivad ja järelevalveasutused	<ul style="list-style-type: none"> Mõju mainele ja äritegevusele Hindavad vastavust regulatsioonidele 	<ul style="list-style-type: none"> Seaduste ja määruste järgimine Keskonnajuhtimine ja vastavus Ohutusjuhtimine ja vastavus Läbipaistev raporteerimine 	<ul style="list-style-type: none"> Aruandlus ja teavitamine vastavalt nõuetele GRI nõuete järgimine aruandluses

Ühiskondlik osalus

Harju Elekter kontsern on aktiivne ja osavõttlik kogukonna liige ning toetab oma tegevusvaldkonnaga seotud sektori arengut ja inseneride järelkasvu riikides, kus asuvad ettevõtte äriüksused ja töötajad. Kontserni toetustegevuse eesmärk on olla püsiv partner ja seetõttu keskendub eelkõige pikaajaliste koostöösuhte loomisele ja arendamisele.

Harju Elektri sponsortegevuse põhisuundade järgi toetatakse eelkõige:

- haridust ja noorte tehnikahuvi;
- kohalikku noortesporti.

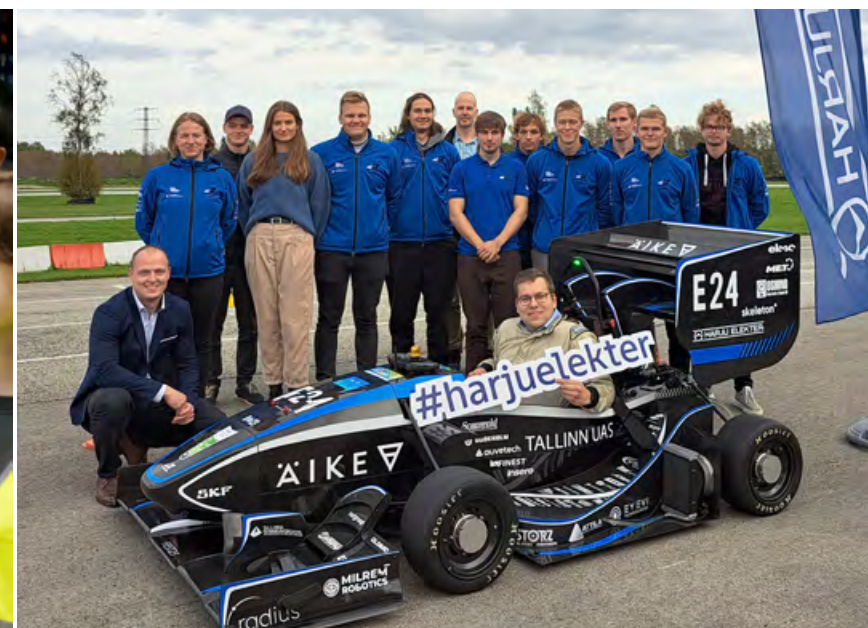
Hariduse ja noorte tehnikahuvi raames jätkab Harju Elekter koostööprojekte haridusasutustega, et arendada ja populariseerida inseneriharidust. Kohaliku noortespordi toetamiseks jätkab Harju Elekter Keila korv- ja jalgpalliklubide toetamist, sest ettevõtte väärtustab ajaloost ja peakontori asukohast tulenevalt oma panust Keila kogukonda.

Harju Elekter on 2016. aastast kuldsponsor tudengivormeli (Formula Student Team Tallinn) meeskonnale, mis koondab Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli tudengeid. Alates 2013. aastast on nad hoidnud rahvusvaheliselt kõrget taset elektrivormelite projekteerimises. Sportliku kuvandi kõrval on tegemist ka

haridusliku projektiga, mille eesmärk on tõsta hariduspraktika ja insenerihariduse kvaliteeti ning populariseerida tehnikateadusi. Uue eesmärgina on lisandunud keskkonnasäästlikkuse ja -teadlikkuse suurendamine ning elektromobiilsuse kompetentsi loomine Eestisse, kuna võisteldakse elektri jõul liikuvate saastevabade autodega.

Rohetiigri liikmed 2022. aastast.

Insenerihariduse toetamine

Harju Elekter annab TalTechi Arengufondi kaudu igal aastal bakalaureuse- või magistriõppe üliõpilastele omanimelisi stipendiume. Alates 2001. aastast on stipendiumiprogrammis osalenud 79 tudengit. 2023. aastal anti välja üks stipendium elektrotehnika ja mehhatroonika bakalaureusetaseme üliõpilasele ja üks tootearenduse ja tootmistehnika magistrandile.

Harju Elekter osaleb koostööprogrammides piirkondlike õppeasutustega. Võimalusel aidatakse tehnika- ja teaduslaborite sisustamisel ning

lühakse kaasa teadus- ja uurimisprojektides. Kontserni ettevõtetesse korraldatakse regulaarseid üliõpilaste õppekäike ning ettevõtete töötajad panustavad oma teadmiste ja kogemustega tehnoloogiasuunaliste õppekavade arendamisse. Eesti ettevõtetel on koostööprogrammid lisaks Tallinna Tehnikaülikoolile Tallinna Tööstushariduskeskuse, Tallinna Tehnikakõrgkooli, Tallinna Polütehnikumi ning Tallinna Ehituskooliga. Harju Elektri Soome ettevõtetel on tihedad sidemed piirkonnas tegutsevate tehnika ja ametikõrgkoolidega: Satakunna ja Novia Ametikõrgkoolid, Tampere Tehniline Ülikool ja Turu Majanduskool.

Harju Elektri Leedu ettevõtte teeb pidevat koostööd piirkondliku Panevėžyse Elektrotehnika Kolledžiga ja Panevėžyse Kutseõppekeskusega, samuti Visaginese Äri ja Tehnoloogia Kutseõppekeskusega ning Leedu Mereakadeemiaga.

Sektori areng

Kontsern peab oluliseks panustada ühiskonda ka erialaliitude ja -organisatsioonide kaudu ning suunab teadmisi ja inimeste ajaressurssi teemadesse, mis seisavad konkurentsivõime tugevdamise ning jätkusuutlike ja ohutute tootelahenduste eest. Organisatsioonide abil saame ajakohast informatsiooni, kaasa aidata tugeva ettevõtlus- ja majanduskeskkonna kujundamisele ning arvamust avaldada seaduse muudatustes. Erialaliitude liikmena saame oma valdkonna arengutes kaasa rääkida ja uute trendidega kursis olla. Harju Elekter on Eesti Masinatööstuse Liidu, Leedu Inseneritööstuste Liidu LINPRA, Soome Tehnoloogiatööstuse Liidu, Soome pakendite ümbertöötlemisturu RINKI ja teiste organisatsioonide liige.

Harju Elekter Leedu pälvis 2023. aasta lõpus Panevėžyse Kaubandus-Tööstus- ja Käsitöökojalt tänukirja uuendusliku ja jätkusuutliku tegevuse ning panuse eest linna arengusse. Harju Elekter on Leedus südameasjaks võtnud insenerihariduse propageerimise. Teeme laialdast koostööd erinevate haridusasutustega, sest usume, et noortele insenerielukutse tutvustamine läbi praktiliste projektide, on aluseks nende edasisele huvile selles valdkonnas professionaalselt areneda.

Solid Edge klassi avamine

Aruandeaastal tegi Harju Elekter koostööd Riigikaitse Edendamise SA-ga, et abistada ja toetada Ukraina võitlejaid akujaamadega. Ukrainas kasutatakse neid seadmete laadimiseks, Starlinki terminalide toiteks ja meditsiiniliste seadmete kasutamise võimaldamiseks.

Juhtimine

2023. aastal avalikustasime Harju Elektri uuendatud käitumiskoodeksi. Samuti koostasime kontserni tasandil ühtsed kvaliteedi, keskkonna ja töötervishoiu ning tööohutuse juhtpõhimõtted, mille tutvustamine ettevõtete siseselt toimus 2023. aastal.

Harju Elektri juhtimissüsteem põhineb kvaliteedi-, keskkonna- ning töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemi nõuetel.

Harju Elektri tüdarettevõtted on sertifitseeritud vastavalt ISO 9001:2015 standardile. Kõik tootmisettevõtted omavad ISO 14001:2015 sertifikaati. AS Harju Elekter, Harju Elekter UAB ja Telesilta Oy protsessid on sertifitseeritud vastavalt töötervishoiu ja tööohutuse standardile ISO 45001:2018.

2017. aastast on Harju Elekter oma aruandluses järginud GRI (Globaalse Aruandlusalgatuse) põhimõtteid, mis aitavad organisatsioonil rõhuda jätkusuutlikkuse olulisusele ning tagada hea ESG-alane kommunikatsioon oma huvipooltele.

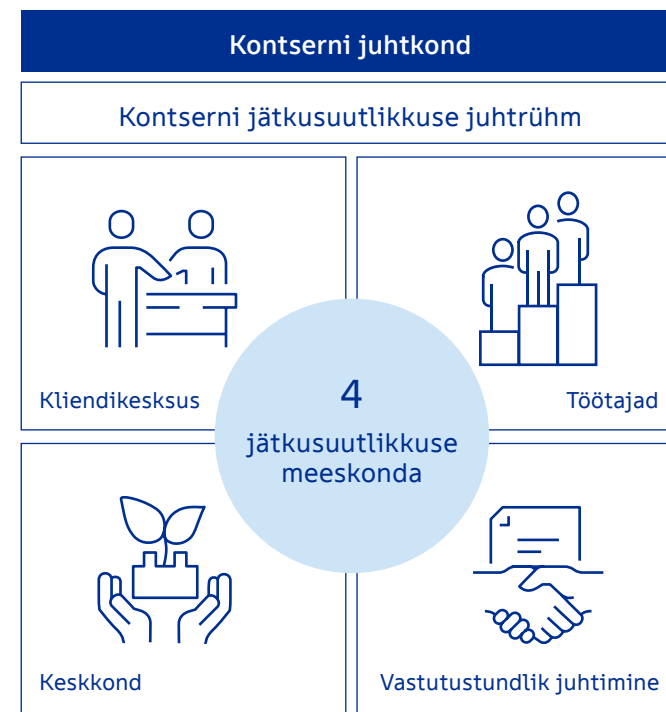
Jätkusuutlikkuse juhtimise struktuur

Harju Elektris on kontserniüleste jätkusuutlikkuse teemade juhtimiseks loodud jätkusuutlikkuse juhi ametikoht, jätkusuutlikkuse juhtrühm ja neli meeskonda. Loodud meeskonnad vastavad strateegia fookusteemadele, milleks on kliendikeskus, töötajad, keskkond ja vastutustundlik juhtimine.

Jätkusuutlikkuse juhtrühm vastutab organisatsiooni oluliste teemade ajakohastamise, Harju Elektri jätkusuutlikkuse strateegia loomise ning võtmenäitajate ja eesmärkide seadmise eest.

Samuti on juhtrühma roll tagada eesmärkide täitmine ning ettevõtte vastavus ESG-ga seonduvate määruste ja õigusaktidega. Jätkusuutlikkuse juhtrühma eestvedaja on kontserni jätkusuutlikkuse juht, kes allub otse juhatuse esimehele.

Jätkusuutlikkuse meeskonnad vastutavad jätkusuutlikkuse strateegia elluviimise ja üksikasjalike tegevuskavade koostamise eest kõigis tüdarettevõtetes ning alluvad otse jätkusuutlikkuse juhtrühmale.

Kontserni juhtkond vastutab juhtpõhimõtete kinnitamise ja riskijuhtimise eest. Ühtlasi kinnitab juhtkond jätkusuutlikkuse strateegia ning jälgib selle elluviimist, saades perioodiliselt juhtrühmalt ülevaate strateegia rakendamise seisuga.

Küberturvalisus

Harju Elekter kontserni jaoks oli küberturvalisus 2023. aastal ja on ka edaspidi üks prioriteetidest äritegevuse järjepidevuse tagamiseks. Kübermaailma järjest tõsisemate ohtude tõttu panime kontsernis tugevalt rõhku ennetustegevustele, et kaitsta äriprotsesse aja- ja ressursimahukate küberrünnete tagajärgede eest.

2023. aasta tegevused kontserni küberturvalisuse edendamiseks:

- Töötajate teadlikkuse tõstmine kübermaailma ohtudest ja nendega toimetulemisest on oluline samm turvalisema küberkeskkonna tagamiseks. Sellest tulenevalt tehti sarnaselt eelmisele paarile aastale kontserni ettevõtetes küberhügieeni koolitus, et töötajatel oleks ülevaade ning teadmised, kuidas turvaliselt kübermaailmas tegutseda.
- Turvalisema IT taristu tagamiseks tehti jätkuvalt olulisi investeeringuid, mille puhul juurutati ka uusi tehnoloogilisi lahendusi.
- Andmete säilimise paremaks tagamiseks parendati kasutuses olevaid varunduslahendusi.

Riskijuhtimine

Harju Elektris vastutab kontserni juhtkond, et riskijuhtimine oleks strateegilise ja operatiivse juhtimise üks osa. Riskijuhtimise tegevuste ja protsessi toimivuse üle teevad järelevalvet auditikomitee ning grupi siseaudiitor.

Identifitseerime, juhime ning vähendame riskide mõju kontserni ettevõtetes, et saavutada finants- ja tegevuseesmärgid ning hoida ära mittesoovitud sündmused.

Riskianalüüsi raamistiku riskitaseme skoori moodustab mõju tõsidus ning tõenäosus, millal risk võib realiseeruda. Riskitaseme ja tegevuste ülevaatus toimub perioodiliselt juhtkonna koosolekutel, et õigeaegselt ennetada riske maandamismeetmete abil.

Riskianalüüsi protsessi uuendasime 2022. aasta lõpus ning lisaks finantsriskidele arvestasime sotsiaalseid, keskkonnavalaseid ning juhtimise riske.

Keskonnariskide vaates mõjutavad kontserni kõige rohkem rahvusvahelised ja Euroopa Liidu nõuded (nt CSRD – *Corporate Sustainability Reporting Directive*, EU taksonoomia, Pariisi kliimakokkulepe ja Euroopa Roheline Kokkulepe). Näeme, et nimetatud regulatsioonid pikas perspektiivis mõjutavad ettevõtte konkurentsivõimet ning seetõttu panustame nõuete täitmisesse ja läbipaistvasse raporteerimisse.

Töötajatega seonduvatest riskidest mõjutavad ettevõtet kõige rohkem töötajate kõrged ootused töötingimustele (sh paindlikkus, areng, palk), mis raskendavad värbamisprotsessi ning suurendavad

vabatahtlikku voolavust. Riski maandamiseks oleme kontsernis loonud töötajatele läbipaistva tasustamissüsteemiga motivatsioonipaketi ning kaasaegsed töötingimused.

Tööohutuse vaates jälgime töötervishoiu ning tööohutuse juhtpõhimõtteid. Ärietiika riskide maandamiseks uuendasime 2023. aastal Harju Elektri käitumiskoodeksit ning viisime kontserni töötajate seas läbi käitumiskoodeksi koolituse. 2024. aastal tutvustame põhimõtteid ka oma võtmetarnijatele.

Küberturvalisuse riskide maandamiseks on fookuses pidevad ennetus- ja koolitustegevused.

Kontserni finantsriskide kohta saab põhjaliku ülevaate raamatupidamise aruande osast (vt [Finantsriskide juhtimine](#)).

Harju Elektri riskid jagunevad järgmistesse alamgruppidesse:

- KESKKOND
- TÖÖTAJAD
- ÄRIEETIKA
- REGULATSIOONID NING ÕIGUSAKTID
- INFOTEHNOLOOGIA
- HÄDAOLUKORRAD
- TARNEAHEL
- FINANTSRISKID
- ETTEVÕTTE JUHTIMINE

KOOSTÖÖS klientidega panustame kestlikku tulevikku

Pakume konkurentsivõimelisi ja ressursitõhusaid elektri jaotuslahendusi. Maksimaalselt kestlike ja tulevikukindlate lahenduste pakkumiseks kasutame nüüdisaegseid tehnoloogiaid ja kaasame oma mitmekesisist oskuste pagasit. Täidame alati oma lubadused ja ei tee kvaliteedis järeleandmisi. Meie eesmärk on olla oma partnerite jaoks esimene valik jätkusuutliku ja turvalise tuleviku ehitamisel.

7
TASKUKOHANE JA
PUHAS ENERGIA

8
INIMVÄÄRNE TÖÖ JA
MAJANDUSKASV

9
TÖÖSTUS, INNOVATSIOON
JA TARISTU

Harju Elektri kandvaks alustalaks on meie kliendid, kellele pakume jätkusuutlikke lahendusi elektrienergia jaotuseks ja juhtimiseks.

Meie eesmärk on luua ning hoida kestvaid ning jätkusuutlikke kliendisuhteid, mis täidaksid mõlema poole huve. Lähtuvalt Harju Elektri põhiväärtustest peame klientide vaates oluliseks konkurentsivõimelisust, innovatsiooni, kvaliteeti ning kliendiusaldust. Kõik need elemendid on omavahel seotud ning neid käsitletakse ühe tervikuna.

Harju Elekter pakub klientidele optimaalseid ja jätkusuutlikke lahendusi üha keerulisemas

energeetikamaailmas. Rohepööre, energia defitsiit, hajutatud elektrienergia väiketootmine ning liikuvad koormused (elektromobiilsus) lisavad päevast päeva täiendavaid väljakutseid võrkude stabiilsuse tagamisel. Uueks väljakutseks on energia tarbimise ja tootmise tasakaalustamine ning keskkonda koormavate fossiilsete kütuste asendamine keskkonnasõbralikumatega. Selle nimel teeme klientidega tihedat koostööd alates otsustus- ning tellimisprotsessist kuni seadmete eluea lõpuni. Vajadusel loome üheskoos uusi lahendusi, mis vastaksid kliendivajadustele ning kehtivate regulatsioonide nõuetele.

Klienti fookusesse seades oleme koondanud Harju Elektri müügi- ja tootejuhtimise ühte tervet kontserni

hõlmavasse üksusesse, et omada terviklikku ülevaadet turu vajadustest ning erinevatest tehnilistest võimalustest. Selle pinnalt saame pakkuda klientidele sobilikke ja konkurentsivõimelisi lahendusi. Valdav osa elektriseadmetest on pika elueaga ning toodete ja lahenduste juures tuleb arvestada kogu elukaarega. Seetõttu oleme tooteid arendades loonud võimalusi neid aja jooksul täiendada ning kasutanud seadmeid ja materjale, mille tootjad on juba tõestanud oma jätkusuutlikkust.

Klientide paremaks teenindamiseks, konkurentsivõime suurendamiseks ja tõhusamaks tootmiseks on loodud kontserniülene tootmisjuhtimise funktsioon, mis keskendub *lean*-kontseptsioonile üleminekule erinevates tootmisüksustes.

PEAMINE FOKUS	Võtmenäitaja	Eesmärk	Tulemused 2023. aasta seisuga	Järgmised plaanid
KVALITEET	Tarnekindlus	> 90%	67%	Ühiste tarnekindluse jälgimise printsiipide seadmine (2024)
	Halva kvaliteedi kulu (COPQ – Cost of Poor Quality)	<0,1%	0,11% (Registreeritud reklamatsiooni kulud)	Ühiste COPQ jälgimise printsiipide seadmine (2024)
KLIENDIRAHULOLU	Kliendirahulolu (NPS - Net Promoter Score)	> 80	60	Kvartaalse tagasiside küsimise korra sisseseadmine (2024)

Kvaliteet ja tooteohutus

Harju Elektri üheks oluliseks kvaliteedi näitajaks on tarnekindlus, mis on viimastel aastatel olnud meie kõige suuremaks väljakutseks. Tõrked tarneahelates on küll vähenenud, aga tarneajad on endiselt kriisiaegsetel tasemetel. Kuigi tarneajad on esialgsetest lepetest pikemad, peame oluliseks klientidele pakkuda pidevat ülevaadet reaalsest tähtaegadest. See aitab neil oma töid ja tegevusi paremini planeerida ning tulla toime ühistes keerulistes tarneahelates. Tarnekindluse hoidmiseks

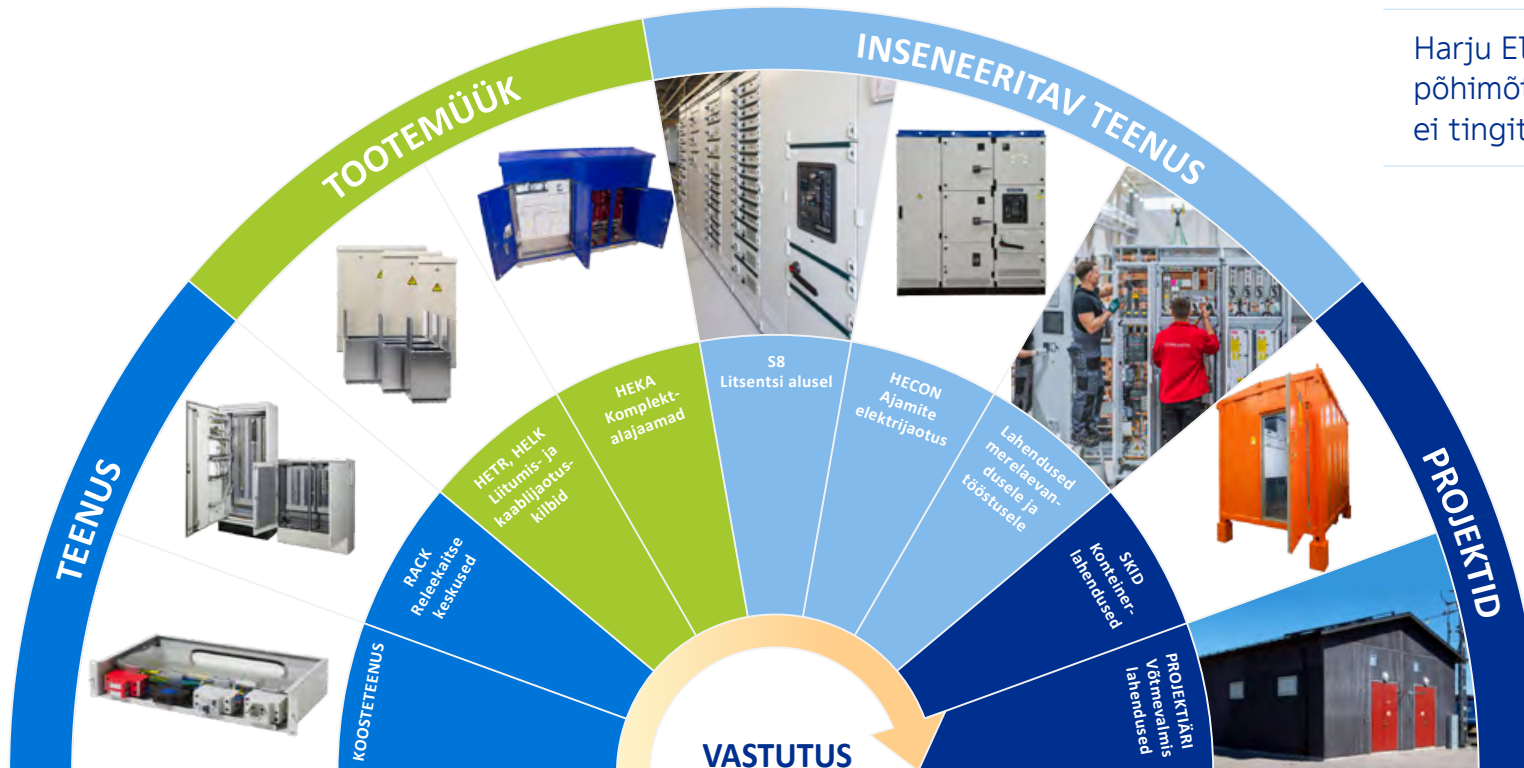
oleme suurendanud materjalide varusid, mis on aidanud osaliselt leevendada materjalide pikenenud tarneegade mõjusid.

Aruandeaastal jäi kontserni kõikidel ettevõtetel nõuetele vastavate toodete õigeaegne tarne vahemikku 56-100%. Kontserniülene keskmine näitaja oli 67% (2022: 69%). 2023. aasta tulemust on oluliselt mõjutanud Leedu tootmisüksuse jätkuv ülekoormus ning Soome tootmisüksuste raskused tarneahelas. Meie eesmärgiks on pakkuda klientidele

turvatumet ja rahulolu tagavat tarnekindlust ning teeme pingutusi selle näitaja tõstmiseks.

Harju Elektri tooteks on elektrifitseerimislahendused, mis hõlmavad jaotus- ja komplektalajaamu, kesk- ja madalpinge jaotusseadmeid, päikesepaneele ja inverteereid, elektriautode laadijaid, tehnilisi hooneid, aga ka releekaitse- ja juhtimissüsteeme ning sagedusmuundureid. Pakume klientidele ohutuid, töökindlaid, ning kestlikke seadmeid, mis on projekteeritud vastavalt kehtivatele normidele ning headele tavadele.

TOOTED LÄBI ÄRIMUDELI

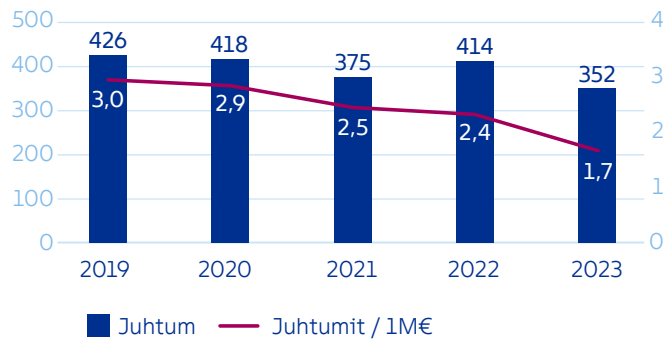

Harju Elektris lähtume põhimõttest, et kvaliteedis ei tingita.

Toote kvaliteedi tagamine tarneahelas jaotub 3 etappi: sisendmaterjalide kvaliteet, sisemine kvaliteet ning kliendi reklamatsioonid. Harju Elektri ettevõtetes on loodud protsessid ning rutiinid avastamiseks ning vältimaks vigu võimalikult protsessi alguses ning kõrvaldamaks need enne toote kliendini jõudmist. Selle tarbeks teostatakse kontrolli sisendmaterjalidele, tootmisele ja toodetele enne kauba väljastamist. Tihti toimuvad suuremate projektide puhul ühised kontrollid koos tellija esindajatega (FAT – *factory acceptance test*). Kui mõni mittevastavus avastatakse hiljem kliendi juures, siis käsitletakse kõiki reklamatsioone võimalikult kiiresti, et toote tehnilised omadused saaksid nõuetekohaselt taastatud.

Aruandeaastal oli vigade arv eelmise aastaga võrreldes väiksem, 1,7 (2022: 2,4) juhtumit 1 miljoni

Reklamatsioonid

eurose käibe kohta. Kliendini jõudnud juhtumite arv on vähenanud eelmise perioodiga võrreldes sujuvam tootmine ja jätkuv panustamine toodete lõppkontrolli.

Ühtse COPQ mõõdiku kujundamiseks ning andmete kättesaadavuse korraldamiseks oleme keskendunud vajalikele muudatusele: ERP süsteemi vahetus Eestis ning müügistatistika konsolideerimine. Täna võime hinnata, et reklamatsioonide käsitlemise kulu on püsunud stabiilne, jäädes alla 0,2% käibest. Aruandeperioodil oli see arvestuslikult 0,11% käibest (2022: 0,12%).

Kontserni ajaloos ei ole viimase paarikümne aasta jooksul teada juhtumeid, kus kontserni ettevõtetes oleks tekkinud tootmisviga, mis oleks tekitanud valmistoote kasutamise ajal eluohtliku olukorra. Kontsernil on sõlmitud tootevastutuskindlustuse lepingud võimalike kahjujuhtumite korvamiseks.

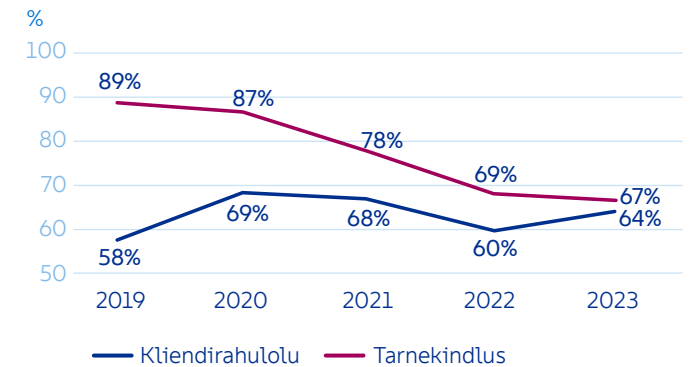
Kliendirahulolu

Harju Elektri jaoks on klientide tagasiside ja soovitude kogumine olulisel kohal. Kuigi kontserni ettevõtted kasutavad erinevaid meetodeid kliendi tagasiside kogumiseks ja analüüsiks, siis mõõdavad kõik üldist rahulolu, soovitusvalmidust ning toodete ja insenertehniliste lahenduste vastavust ootustele. Saadud tagasiside aitab kaardistada klientide üldist hoiakut ettevõtte suhtes, mõista põhjuseid ja teha järeldusi. Kõik kliendipöördumised registreeritakse,

analüüsitakse ning saadud kiitus ja kriitika võetakse täiendava tähelepanu alla. Võrreldes eelmise perioodiga on klientide rahulolu püsunud stabiilsena. Regulaarse küsitluse ulatus on 2023. aastal jõudnud kõigi klientideni väljaarvatud Rootsi, mis liitub küsitlusega 2024. aastal. Enim mõjutab klientide rahulolu asjakohane ja kiire klienditeenindus ning kokkulepitud ajal toimuvad tarded, mis annab võimaluse neil oma töid sobivalt ajastada.

Kontserni keskmine kliendirahulolu oli 60 punkti 100st. Sealhulgas tuleb arvestada, et aastani 2022 hõlmas küsitlus vaid Soome ja Eesti ettevõtete kliendibaase. Eesmärgiks on saavutada keskmiseks kliendirahuloluks vähemalt 80.

Kliendirahulolu ja tarnekindlus

* Kliendirahulolu (NPS) trend hõlmas vaid Eesti ja Soome tootmisettevõtete kliendibaasi

ARENG ja meie inimesed on Harju Elektri keskmes

Harju Elektri prioriteet number üks on tervishoid ja meie inimeste ohutus töökohal. Väga oluline on ka töötajate professionaalne areng, mille toetamiseks rakendame õppiva organisatsiooni põhimõtteid. Toetame ja kujundame ettevõtte kultuuri, kus mitmekesisus ja kaasatus on ühed põhiväärtustest ja eduteguritest.

Harju Elektri personalistrateegia alusel on ettevõtte efektiivse ja tulemusliku tegutsemise peamiseks garantiiks inimesed oma teadmiste, oskuste, kogemuste ja motivatsiooniga. Meie töötajate areng liigub professionaalsuse, paindlikkuse, iseseisvuse ja kliendile orienteerituse suunas.

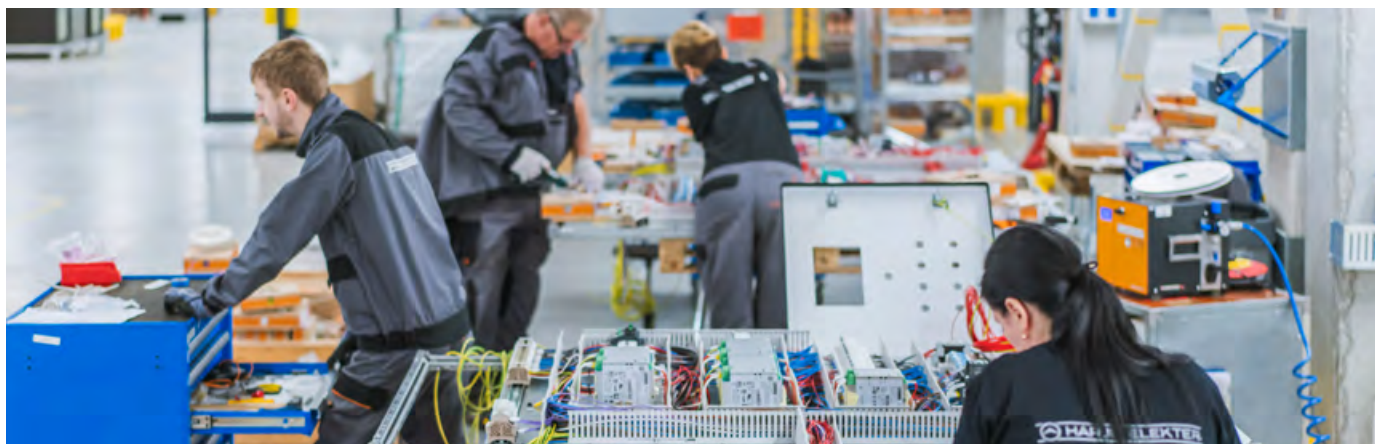
2022. aastal kinnitatud jätkusuutlikkuse strateegia järgi on üheks fookusteemaks töötajad ning prioriteediks töötajate tervis ja turvalisus. Lisaks toetatakse igati töötajate professionaalset arengut, õppivat organisatsioonikultuuri ning töötajate kaasamist ja võrdset kohtlemist.

PEAMINE FOKUS	Võtmenäitaja	Eesmärk	Tulemused 2023. aasta seisuga	Järgmised plaanid
TÖÖTERVISHOID JA -OHUTUS TÖÖKESKKONNAS	LTIFR (töövõimetustraumade sagedus)	< 3	14,8	<ul style="list-style-type: none"> Kontserniülese andmebaasi ja analüüsitööriista loomine (2024-2025). Eesmärk koondada OHS-tööriistad, juhendid, raporteerimise keskkond.
TÖÖTAJATE ARENG	% töötajaid, kes sai koolituse	100%	72% töötajatest osales koolitusel	<ul style="list-style-type: none"> Grupiüleised juhtide arendamise ja e-õppe programmid (2026) Juhtimispõhimõtete, väärtuspõhise käitumise ja juhtimise kontserniülene ühtlustamine (2024) Kontserniülese koostöövestluste süsteemi loomine (2024)
TÖÖTAJATE RAHULOLU	Rahulolu uuringu vastamise määr	> 80%	2023. aasta vastasmäär oli 67%	
	Töötajate rahulolu indeks	> 65	2023. aasta töötajate rahulolu indeks 59	
	Vabatahtlik voolavus	< 15%	20%	
MITMEKESISUS NING ÕIGLANE KOHTLEMINE	Töötajad vanusegruppide kohta	alla 30 aastased 24%, 30–49 aastased 52%, 50 aastased ja vanemad 24%	alla 30 aastased 23%, 30–49 aastased 54%, 50 aastased ja vanemad 23%	<ul style="list-style-type: none"> Palgalõhe analüüsi jaoks läbipaistva süsteemi loomine (2024)
	Palgalõhe	eesmärk määratlemisel	andmed puuduvad	

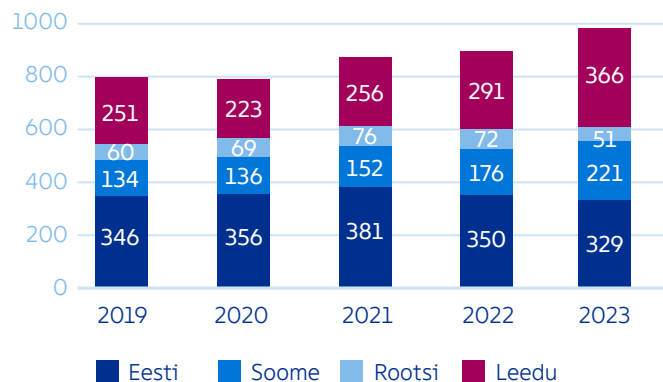
Töötajate statistika

Aruandeperioodi lõpu seisuga töötas Harju Elektris 967 inimest, mis on 78 töötajat enam kui aasta tagasi. Suurim töötajate juurdekasv oli Leedus seoses tellimuste mahu suurenemisega. 97% kõigist Harju Elektri töötajatest töötab täisajaga ning 95% tähtajatu töölepinguga.

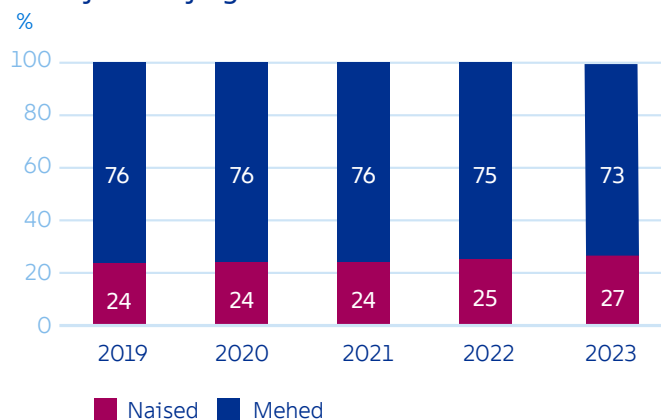
Kontserni töötajaskonna sooline jaotus on olnud viie aasta vaates suhteliselt stabiilne. Naiste väiksem osakaal, mis oli aruandeaastal 27% (2022: 25%) on seotud kontserni põhitegevuse eripäraga. Viieteistkümnest tippjuhust (nõukogu, juhatus ja tegevjuhid) kaks on naised.

Töötajate arv

Töötajad soo järgi

Töötajad	2022		2023	
	Kokku	Osakaal	Kokku	Osakaal
Töötajaid kokku	889		967	
sh juhatuse liikmed	10	1%	9	1%
sh administratiiv- ja insenertehniline personal	305	34%	326	34%
sh töölised	574	65%	632	65%
Tippjuhid (sh nõukogu ja juhatuse liikmed)	16		15	
sh Mehi	15	94%	13	87%
sh Naisi	1	6%	2	13%
sh 30-49 aastased	10	62%	10	67%
sh 50-aastased ja vanemad	6	38%	5	33%
Uued töötajad	253		307	
sh Mehi	187	74%	206	67%
sh Naisi	66	26%	101	33%
sh alla 30-aastased	103	40%	137	45%
sh 30-49 aastased	127	50%	143	46%
sh 50-aastased ja vanemad	23	10%	27	9%
Lahkunud töötajad	224		195	
sh Mehi	189	84%	132	68%
sh Naisi	35	16%	63	32%
sh alla 30-aastased	99	44%	80	41%
sh 30-49 aastased	94	42%	100	51%
sh 50-aastased ja vanemad	31	14%	15	8%

Töökeskkond, -ohutus ja -tervishoid

Järgime Harju Elektris sisemisi töökeskkonna ja -ohutuse juhtpõhimõtteid ning protsesse ning vastame kohalduvatele õigusaktidele ning muudele asjakohastele nõuetele. Kontserni kõik ettevõtted on tõstnud töötervishoiu ja -ohutuse juhtimise strateegilisele tasandile.

Turvalise ja ohutu töökeskkonna tagamiseks viime ettevõtetes perioodiliselt läbi töökeskkonna riskianalüüsi, mis hindab töökeskkonna nõuetele-vastavust, võimalikke riske ja tegeleb töötajate tõstatatud murekohtadega. Töökeskkonna riskianalüüs koosneb kolmest osast: töökoha ülevaatuses, mõõtmiste korraldamisest ja töötajatega vestlustest, mis võimaldab töötajate kaasamise.

Ohtude tuvastamiseks ja ennetamiseks teeme perioodilisi töökohtade ülevaatusi ja auditeid, reageerime muudatustele töökeskkonnas ning kaardistame uute töökohtade loomisega töökeskkonnast tulenevad ohud. Peame oluliseks dialoogi oma töötajatega ja julgustame neid teada andma potentsiaalsetest ohuolukordadest või riskidest. Analüüsi tulemuste põhjal koostame töökeskkonna tegevusplaani, mille eesmärgiks on töötajatele ohutu ning tervisliku töökeskkonna kujundamine.

Põhilisteks ohtudeks on Harju Elektri tootmisettevõtetes liikuvad tõstukid, raskuste käsitsi teisaldamine, teravad metallist komponendid, töövahendite kasutamine ebakorreksete töövõtetega ning elektrilöögi oht. Riskitaseme vähendamiseks ning ohtude kõrvaldamiseks kasutavad ettevõtted ohjemeetmete hierarhiat.

Ohtude likvideerimiseks oleme teinud muudatusi tootmisprotsessides ning ümberkorraldusi tehastes. Töötajatele, külalistele ja sõidukitele on loodud eraldi liikumisalad, paigaldatud nähtavad ohutusjuhised ning eraldatud isikukaitsevahendid. Ohutusalsed juhendamised ning kontrollringkäikudest saadud tähelepanekud aitavad ennetada tööõnnetusi.

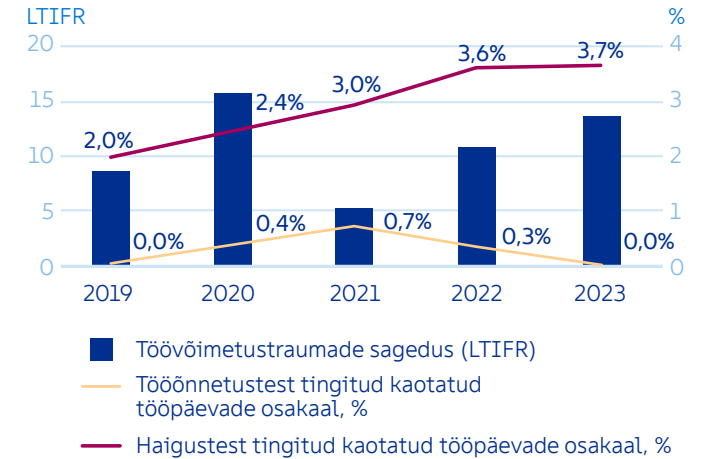
Töötervishoiu koostööpartneriga viime läbi töötajate tervisekontrolli vastavalt seaduses sätestatule ja töötervishoiuarsti määratud ajavahemiku järel. Teenusepakkuja kaardistab vaimse tervisega seotud riske ning koostab terviseauditi aruandeid soovitustega töötajate tervise parandamiseks.

Harju Elektris on kasutusel töövõimetustraumade sageduse mõõdik miljoni töötunni kohta (LTIFR - *Lost Time Injury Frequency Rate*). LTIFR on tööõnnetuste, mille tervisekahjustuse tagajärjel töötajale on määratud töövõimetus, arvu suhe miljoni töötunni kohta. Eesmärgiks on hoida antud näitaja alla kolme. 2023. aasta LTIFR näitaja oli 14,8 (2022: 10,8).

Tööõnnetustest ei lõppenud ükski surmaga ning samuti ei registreeritud ühtegi kutsehaiguse juhtu. Kontserni ettevõtetes oli tööõnnetustest tingitud kaotatud tööpäevade osakaal keskmiselt <0,01% (2022: 0,3%) ja haigustest tingitud kaotatud tööpäevade osakaal keskmiselt 3,7% (2022: 3,6%).

Tööohutuskultuuri pidevaks edendamiseks ja eesmärkide saavutamiseks planeerime 2024. aastal grupiüleselt panustada arendustegevustesse töökeskkonna ja -ohutuse valdkonnas.

Tööõnnetused ja kaotatud tööpäevad

Töötajate arendamine ja järelkasv

Kontserni personali arendustegevuse eesmärk on töötajate igakülgse arengu toetamine, meeskondade tugevdamine ning kogemuste jagamine. Harju Elektris soodustatakse töö kõrvalt täiendava hariduse ning töötajate pädevuse ja erialakutsete omandamist. Aastate võrdluses on näha, et kõrgharidusega töötajate osakaal on kontsernis tõusnud.

Usume, et töötajate kaasamine otsustusprotsessi on väga oluline selleks, et nad mõistaksid ettevõttes tehtavaid otsuseid ja oskaksid ettevõtet arengus toetada.

Töötajate ootuste ja tagasiside kogumiseks viiakse Harju Elektris iga-aastaselt läbi arenguveestlusi, mille käigus selgitatakse välja koolitusvajadus ning saadakse väärtuslikku tagasisidet ettevõtte ja juhtimise kohta. 2023. aastal toimusid arenguveestlused 57% (2022: 84%) administratiiv ja insenertehnilisel personalil ja 45% (2022: 57%) tootmistöötajatel. Järgmisel aastal ettevõttes parendatakse ja ühtlustatakse arenguveestluste läbiviimise kultuuri.

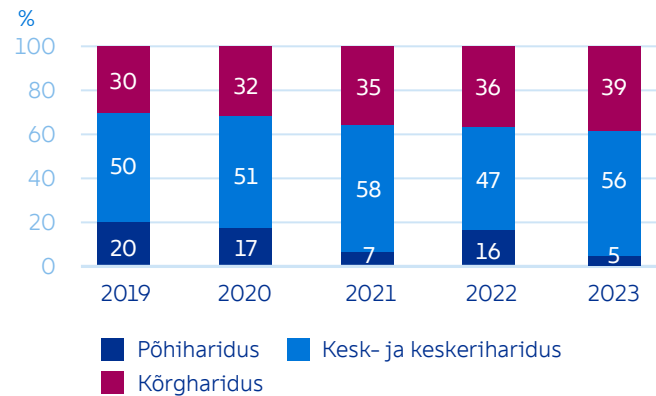
Aruandeaastal alustati väärtuspõhise juhtimise koolitustega kontserni kõikidele juhtimistasanditele, et toetada ettevõtte väärtuste viimist igapäevaellu. Palju lisandväärtust annavad parimate kogemuste jagamised ettevõtete vahel. 2024. aastal alustatakse

kontserniüleste juhtimispõhimõtete väljatöötamisega, et toetada juhtimiskvaliteedi parendamist ning ühtlustada inimeste juhtimise põhimõtteid. Kõikides kontserni ettevõtetes jätkatakse uute töötajate sisseelamiskoolituste ja -kavade arendamisega,

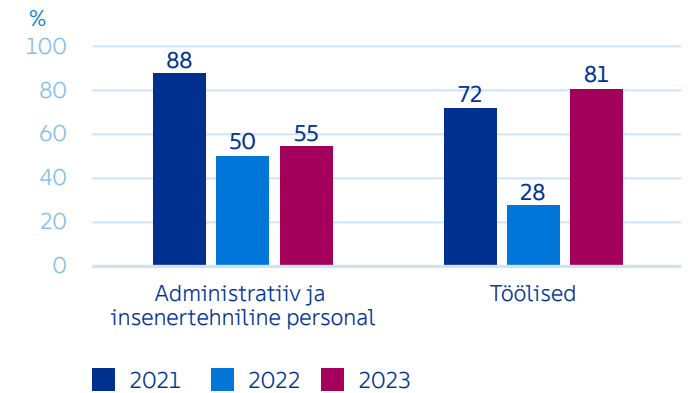
lisades sinna rohkem kontserniüleseid ja vastutus- tundliku ettevõtluse põhimõtteid.

Koolitusel osalenud töötajate osakaal on aruandeaastal tõusnud, seda eelkõige tootmistöötajate vaates.

Töötajate haridustase

Koolitustel osalenute osakaal

Eestis võeti 2023. aastal kasutusele spetsiaalne erialase väljaõppeprogramm uutele töötajatele. Lisaks viidi läbi laiaulatuslik *lean*-juhtimise koolitusprogramm, et rakendada tootmises uusi *lean*-filosoofia teoreetilisi teadmisi ja praktilisi meetodeid. Leedu koolitusakadeemias korraldati lisaks jätkuvatele inseneride koolitustele erinevaid kommunikatsiooni, ajajuhtimise ja eestvedamise programme.

2023. aastal parendasime kontserni ettevõtetes koolitustundide mõõtmise süsteemi, et saada parem ülevaade ettevõttesiseste ja -väliste koolituste osakaalust. Koolitusmahust 17% on toimunud sisekoolitustena ettevõtte enda spetsialistide toel. Oleme seadnud eesmärgiks sisekoolituste osakaalu suurendada, et kõikidel töötajatel oleks võimalus arendada oma teadmisi ja oskusi. 2023. aastal oli koolitustunde administratiiv- ja insenertehnilisel personalil keskmiselt 12 tundi töötaja kohta ja tootmistöötajatel keskmiselt 7,5 tundi töötaja kohta.

Harju Elektri ettevõtetele edasipüüdlikest ja arenemissooviga inimestest järelkasvu loomiseks:

- korraldame noortele ekskursioone ja töövarjupäevi,
- osaleme tudengiüritustel,
- pakume praktilist töökogemust,
- oleme tudengitele abiks kursuse- ning lõputööde kirjutamisel, pakkudes võimalust kasutada kontserni ettevõtteid uurimisobjektina.

2023. aastal oli Harju Elektri kontserni ettevõtetes kokku praktikal 58 (2022: 21) õppurit ja tudengit. Enim praktikante, 38 õppurit, leidsid rakendust Soome ettevõttes.

Töötajate rahulolu ja motivatsioon

Töötajate tagasisidel on Harju Elektri organisatsiooni-kultuuris oluline roll. 2023. aastal viidi töötajate uuring läbi esimest korda ühtsetel alustel kontserni-ülesena. Kontsernis kokku oli osalejate määr 67% töötajatest ja töötajate rahulolu indeks 59 punkti 100-st. Edaspidi jätkame analoogse uuringu korraldamist igaaastaselt, et märgata uuringutulemustes trende.

Töötajate uuringu tulemused riikide lõikes 2023. aasta seisuga

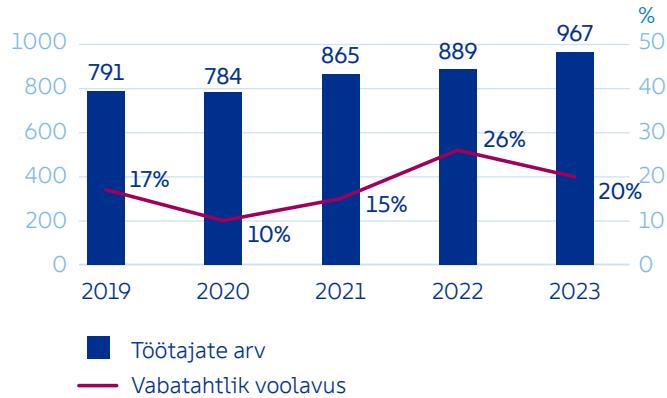
	Eesti	Soome	Rootsi	Leedu
Rahulolu indeks	63	56	55	57
Vastamismäär	81%	79%	76%	44%

2023. aastal oli tööjõu volavus Harju Elektri ettevõtetes vähenenud 20%-le (2022: 26%). Töötajate volavust mõjutas enim Leedu ettevõtte, kus on suur arv uusi töötajaid, kes lahkusid osaliselt liiga keeruliste tehniliste oskuste ootuse ja ebapiisava sisseelamise toetamise tõttu. Rootsi ettevõtte volavust mõjutas

tootmisüksuste asukoha muudatus. Oluline on edaspidi täpsemalt analüüsida vabatahtliku voolavuse põhjuseid ja eesmärk saada näitajat väiksemaks.

Töötajate voolavus

Tööandjana peame väga tähtsaks, et meie töötajate töö- ja eraelu oleks tasakaalus. Inimesed, kelle tööülesanded seda võimaldavad, töötavad kodukontoris kombineeritult kontoritööga. Lisaks töö- ja eraelu tasakaalule peame oluliseks tagada toetava vaimne ja füüsiline töökeskkond. Vaimse koormuse leevendamiseks korraldatakse erinevaid füüsilise liikumise väljakutseid. Traditsiooniks on saanud suvel toimuv kontserniülene käimisevõistlus Harju Steps. Alates 2022. aastast pakutakse Eestis asuvate ettevõtete töötajatele tervisetootust, mille raames saavad nad valida sportimistoetuse või täiendava tervisekindlustuse vahel, vastavalt enda vajadustele. Lisaks on ettevõtetes sundasendite leevendamiseks tervisetoad koos massaažitoolidega ja muu toetava inventariga.

Ametikohal vajalikke teadmisi ja kogemusi ←

Töötaja pühendumist ja tulemusi ←

Vastutust ning juhtimistasandit ←

→ Töö mahtu ja intensiivsust

→ Olukorda tööjõuturul

Kontserni tasustamispehmoötete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusega vastavuses oleva tasustamise korraldamine. Tasustamispoliitika laiem eesmärk on strateegia elluviimiseks vajaliku võimekuse, oskuste ja kogemustega töötajate värbamine, töötajate ja aktsionäride huvide ühildamine ning töötajate motiveerimine. Tasustamis-süsteemid koosnevad põhi- ja muutuvtasudest, hüvitistest ja töötajatele suunatud soodustustest.

Töötasu suuruse määramise otsus peab olema objektiivne. Eestis asuvas tootmisettevõttes võeti kasutusele uus, töötajate oskusi täpsemalt arvesse võtlev töötasusüsteem. Enamus töötajatel on võimalus teenida tulemustasu, mis arvutatakse selgete ja läbipaistvate pehmoötete alusel.

Staažikatele töötajatele pakume täiendavaid soodustusi lisapuhkuse näol; riigikaitseliste õppuste ajaks säilitame osaliselt töötajate töötasu.

Parimal viisil töötajateni jõudmiseks, nende kaasamiseks, kuulamiseks ning avatud organisatsiooni-kultuuri loomiseks kasutame erinevaid võimalusi ja kanaleid. Harju Elektri ühtsuse suurendamiseks

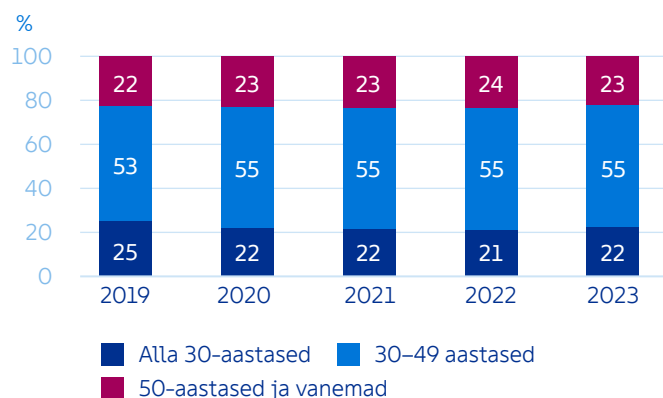
on eesmärgiks luua kontserni kõiki ettevõtteid ja töötajaid kaasavaid programme. 2022. aastal võeti kasutusele kontserniülene siseveeb teabe liikumise hõlbustamiseks ja ühise infovälja loomiseks. Töötajate tunnustamist toetab Eestis siseveebi loodud rubriik „Kiida kolleegi“, mille kaudu on kõigil töötajatel võimalik märgata ja tunnustada oma kaastöötajaid. Lisaks valitakse ja tunnustatakse iga aasta lõpus Aasta Kolleegi ehk inimesi, kes on esindanud kõige paremini Harju Elektri väärtusi.

Mitmekesisus ja õiglane kohtlemine

Harju Elektris töötavad eri kultuuri-, hariduse, vanuse ja ametialase taustaga inimesed. Meie jaoks on oluline tagada, et kedagi ei diskrimineeritaks tema ea, soo, usu, päritolu, puude, perekonnaseisu või muude asjaolude tõttu. Kontserniüleses käitumiskoodeksis on selgelt sõnastatud põhimõtted töötajate inimõiguste, mitmekülgsuse, kaasamise ja mittediskrimineerimise kohta.

Töötajad vanuse järgi

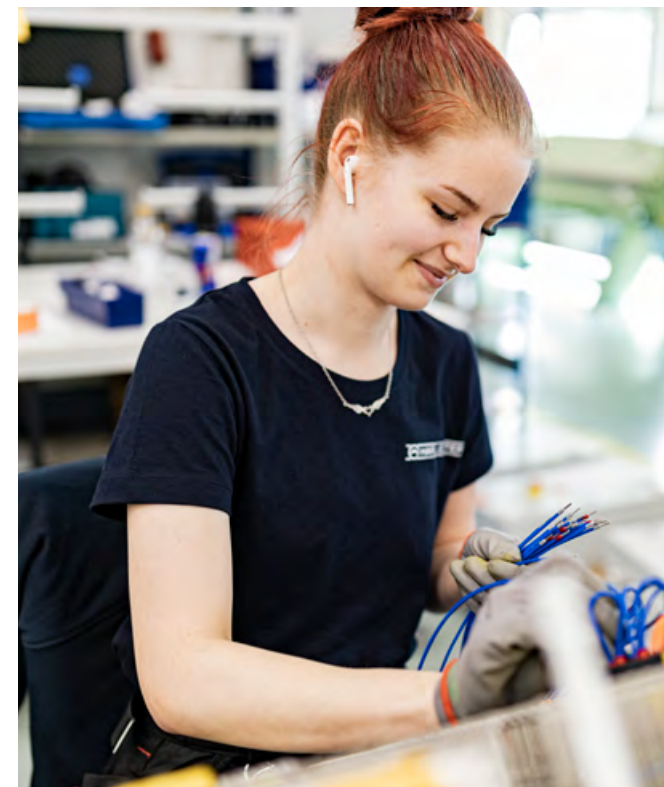
Harju Elektri keskmine töötaja vanus on 39 aastat. Oleme eesmärgiks võtnud hoida töötajaskonda erinevates vanusegruppides, et ettevõtte jätkusuutlikkuse tagamiseks oleks olemas noorte järelkasv ja vanema generatsiooni kogemuste jagamine.

Ettevõtte kestlikku arengut aitab tagada mitmekesine ja laialdase kogemuste pagasiga töötajaskond. Enim, 67%, on kontsernis töötajad staažiga vähem kui 5 aastat, samas on 18% töötajatest staaži rohkem kui 10 aastat.

Harju Elektri edukas tulevik toetub pika staažiga oma ala professionaalide ning noorte tuleviku tipptegijate koostööle.

Oma personalipoliitikas lähtume kõigis värbamis- ja edutamisotsustes sooneutraalselt ja mittediskrimineerivalt võrdsetel alustel põhinevatest ja mõõdetavatest omadustest nagu haridus, oskused ja kogemused, ning vajaduse korral õigusaktidest tulenevatest nõuetest. Vabade töökohtade täitmiseks korraldatavad konkursid on avalikud, kuid neist teavitatakse ka ettevõttesiseselt. Julgustame oma töötajaid pidevalt arenema ja toetame töötajate meeskondadevahelist liikumist.

Harju Elekter aktsepteerib oma töötajate kuulumist ametiühingutesse. Ametiühingu kokkulepped on sõlmitud viies kontserni ettevõttes. Eestis tegutsevatel tootmisettevõtetel on konstruktiivne koostöö Keila Tööstusküla Ametiühinguga KETA. Aasta lõpus vaadati üle ja ajakohastati kollektiivlepingus olevad soodustuste- ja tasusüsteemid.

Kollektiivlepingus sätestatud kohustused ja hüved laienevad kõikidele töötajatele sõltumata ametiühingusse kuulumisest. Kontserni Leedu töötajad kuuluvad vabatahtlikkuse alusel kohalikku ametiühingusse ning Soome ja Rootsi töötajad kohalikesse erialaliitudesse.

Loome kestlikke elektriseadmeid MÕELDES TULEVIKULE

Oma tõhusate ja vastupidavate elektrijaotusseadmete ja -lahendustega anname panuse saasteainete heitkoguste vähendamisse ja jätkusuutlikumasse tulevikku. Vähendame järjepidevalt oma süsiniku jala jälge ning juurutame ringmajanduse põhimõtteid kogu tarneahelas, et võidelda kliimamuutuste ja ressursside nappusega.

7 TASKUKOHANE JA
PUHAS ENERGIA

12 VASTUTUSTUNDLIK
TARBIMINE JA TOOTMINE

13 KLIIMAMEETMED

Harju Elektri üheks strateegiliseks fookusteemaks on keskkond. Keskkonnamõtjude hindamise tulemusel defineerisime peamised keskkonnaaspektid, milleks on elektri- ja soojusenergia tarbimine tootmisruumides, komponentide ja materjalide kasutamine toodetes, jäätmete teke ning transportteenuste kasutamine toote veol.

Vastavalt hindamise tulemusele valisime kõige suurematele mõjukohtadele võtmenäitajad ning määrasime eesmärgid (vt allpool olevat tabelit), mis aitavad vähendada negatiivset keskkonnamõju ning leevendada kliimamuutusi.

PEAMINE FOOKUS	Võtmenäitaja	Eesmärk	Tulemused 2023. aasta seisuga	Järgmised plaanid
KASVUHOONE-GAASIDE (KHG) JALAJÄLG	KHG jalajälje mõjuala 1 ja 2	Vähendada 50% aastaks 2026 (baasaasta: 2021)	<ul style="list-style-type: none"> Arvutatud on mõjuala 1, 2 ja 3. Seatud on eesmärgid jalajälje vähendamiseks 2023: 3189,4 tCO₂e (2022: 3350,6 tCO₂e) 	<ul style="list-style-type: none"> Jätkuvad tegevused energiatõhususe ning taastuenergia tarbimise suurendamiseks (2023–2026) Mõjuala 3 mõõtmisega jätkamine Eesti tehases ning emissioonide vähendamine (2023–2024)
	KHG jalajälje mõjuala 3	eesmärk määratlemisel	20 274 tCO ₂ e	
TAASTUVENERGIA	Investeeringud toodetava taastuenergia koguse suurendamiseks	–	Päikesepaneelide tootmisvõimsus suurenes 408,4 kW (kogu tootmisvõimsus 2811,3 kW)	<ul style="list-style-type: none"> Eesti tehastes taastuvatele allikatele üleminek (elektrienergia) (2023–2024)
	Tarbitud taastuenergia kogu elektrienergia tarbimisest	100% aastaks 2026	25% (2022: 29%)	
RESSURSI TÕHUSUS	Soojusenergia tarbimine (kWh/m ²)	Vähendada 15% 2026ks (baasaasta 2022)	57,1 kWh/m ² (2022: 58,2 kWh/m ²)	<ul style="list-style-type: none"> Jätkuvad tegevused energiatõhususe suurendamiseks ning olmevee tarbimise vähendamiseks (2023–2026)
	Elektrienergia tarbimine (kWh/käive*1000)	Vähendada 17% 2026ks (baasaasta 2022)	24,9 kWh/käive*1000 (2022: 32,3 kWh/käive*1000)	
	Olmevee tarbimine (m ³ /töötajate arv)	Vähendada 20% aastaks 2026 (baasaasta 2022)	6,8 m ³ /töötajate arv (2022: 9,1 m ³ /töötajate arv)	
RINGSUS	Võtmenäitaja määratlemisel	eesmärk määratlemisel	<ul style="list-style-type: none"> Rohelise teekaardi loomine Eesti tehases 	<ul style="list-style-type: none"> Rohelisest teekaardist tulenevad arendustegevused (2024–2026)

Harju Elektri keskkonnaaspektide juhtimine põhineb kolmel põhimõttel:

- keskkonnaseaduste, -määruste ja muude huvipoolte nõuete täitmine;
- perioodiline keskkonnaaspektide analüüs ja keskkonnamõju hindamine;
- vajalike parendusmeetmete ja keskkonnajuhtimissüsteemi standardi ISO 14001 rakendamine kontserni tootmisettevõtetes.

Harju Elektris ei toimunud 2023. aastal ega sellele eelnevatel aastatel mitte ühtegi olulist keskkonnaseaduste või -määruste rikkumist.

Kasvuhoonegaaside jalajälg

Oleme Harju Elektris seadnud eesmärgid süsiniku jalajälje mõõtmiseks ning kasvuhoonegaaside (KHG) vähendamiseks.

Kasvuhoonegaaside (KHG) jalajälg on arvatud järgides rahvusvaheliselt tunnustatud Kasvuhoonegaaside protokoll (Greenhouse Gas Protocol), mis on kõige sagedamini kasutatav ülemaailmne standard äritegevuse, väärtusahelate ja leevendusmeetmete KHG heitkoguste mõõtmiseks ja haldamiseks. Standard hõlmab seitsme kasvuhoonegaasi heitkoguse hindamist.

Valisime mõjualad 1 ja 2 ning baasaastaks võtsime 2021. Mõjuala 1 alla kuuluvad otsesed emissioonid ettevõtte omanduses olevatest või kontrollitud

allikatest ning mõjuala 2 koosneb kaudsetest sisseostetud energia KHG heidetest.

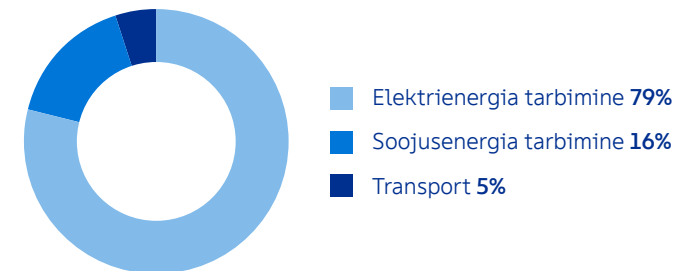
Kasvuhoonegaaside jalajälje arvutuskäik hõlmab järgmisi kontserni ettevõtteid: AS Harju Elekter Group, AS Harju Elekter, Harju Elekter Oy, Telesilta Oy, Harju Elekter UAB, Harju Elekter AB. Piirid on defineeritud operatsioonilise kontrolli baasil ehk arvestatakse kõiki emissioone, mis tulenevad allikatest ning tegevustest, mille üle on Harju Elektri ettevõtetel otsene kontroll.

2023. aastal oli Harju Elektri ettevõtete kasvuhoonegaaside (mõjuala 1 ja 2) jalajälg 3189,4 tCO₂e (2022: 3350,6 tCO₂e). Kõige suurema osakaalu moodustasid ostetud ja tarbitud elektri- ning soojusenergia.

tCO ₂ e (tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti)	2022	2023
Mõjuala 1	244,7	200,0
Bensiin	30,0	30,4
Diiseli	99,9	101,2
Vedelgaas	10,2	11,5
Maagaas	83,7	54,3
Külmaaine (lekke)	20,9	2,6
Mõjuala 2	3106,0	2988,9
Ostetud elektrienergia*	2429,0	2529,0
Ostetud soojusenergia*	677,0	459,9
tCO₂/käive*1000000	19,1	15,3

* tulenevalt teenuspakkujate poolt raporteeritavatest väärtustest on soojus- ja elektrienergia tulemused tCO₂ kohta.

KHG jalajälg (mõjuala 1 ja 2)

2026. aastaks plaanime vähendada KHG heiteid 50%. Selle saavutamise suurendades energiatõhusust ning tarbitud taastuvenergia osakaalu kogu energiatarbimisest.

2023. aastal alustasime AS-i Harju Elekter mõjuala 3 arvutamise. Tegemist on kaudsete emissioonidega, mis tekivad ettevõtte väärtusahelas ülesvoolu (sissetarne) ja allavoolu (väljatarne) suunatud tegevuste tagajärjel.

2023. aastal läbiviidud mõjuala 3 analüüsi (2022. aasta kohta) kaasati Eesti tootmisüksuse metallitehas ja elektriseadmete tehas. Esmalt teostati mõjuala 3 kategooriate osas esmane kvalitatiivne skriining nii ülesvoolu kui ka allavoolu mõjukategooriate arvutusse kaasamise hindamiseks. Lähtuvalt mõjukategooria olulisusest või andmete kättesaadavusest otsustati 2023. aastal kaasata arvutusse kõik ülesvoolu mõjukategooriad (v.a. põhivara) ning allavoolu mõjukategooriate puhul väljaminev transport ja kaubavedu.

Mõjuala 3 tabel annab ülevaate KHG heitest erinevates mõjukategooriates.

Mõjuala 3	2023 t CO ₂ e
Ülesvoolu mõjukategooriad	
Kategooria 1. Sisseostetud tooted ja teenused	18 823
Kategooria 2. Põhivara*	
Kategooria 3. Kütuste- ja energiakasutusega seotud kaudsed mõjud	457
Kategooria 4. Ülesvoolu tegevustega seotud transport ja kauba vedu	639
Kategooria 5. Jäätmed	29
Kategooria 6. Ärireisid	10
Kategooria 7. Töötajate kodu ja töö vaheline liikumine	264
Kategooria 8. Liisitud varad	0
Allavoolu kategooriad	
Kategooria 9. Allavoolu tegevustega seotud transport ja kaubavedu	52
KOKKU	20 274

*Ei kaasatud arvutusse.

Kokku oli KHG heide mõjuala 3 valitud mõju- kategooriate ulatuses 20 274 t CO₂e. Suurim mõju tulenes kategooriast 1 – sisseostetud tooted ja teenused. Vastavas mõjukategoorias kaardistati sisseostumahult suurima osa andvad materjalid, komponendid ja seadmed. Sisseostetud materjalide ja toodete transpordiga seotud mõjud kajastuvad tulenevalt andmete kättesaadavusest, kas mõju- kategooria 1 sisendi juures (integreeritud kasutatud eriheitetegurisse) või mõjukategooria 4 all (ülesvoolu tegevustega seotud transport ja kaubavedu).

Mõjukategooria 4 all kajastub ka KHG heide Harju Elektri poolt müüdud toodete transpordist kliendini, mis on Harju Elektri poolt korraldatud või tasutud (ülejäänu kajastub mõjukategooria 9 all).

Mõjuala 3 arvutustega jätkatakse kontserni tasandil 2024. aastal, kaardistades võimalusi ja ulatust teha arvutused kõigis kontserni ettevõtetes. Paralleelselt arvutustega alustatakse 2024. aastal mõjuala 3 kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärkide seadmise ettevõtete tasandil.

Ressursside kasutamine

Energia

Kontserni ettevõtetes vähendatakse elektri- ja soojusenergia tarbimist nutikate ja säästlike tehnoloogiate ning energiatõhusate hoonete ehituse kaudu. Lisaks tütarettevõtete kasutuses olevatele hoonetele on oluline tagada energiasäästlikkus ka arendatava tööstusliku kinnisvara puhul Keila ja Allika Tööstuspargis ning Haapsalus.

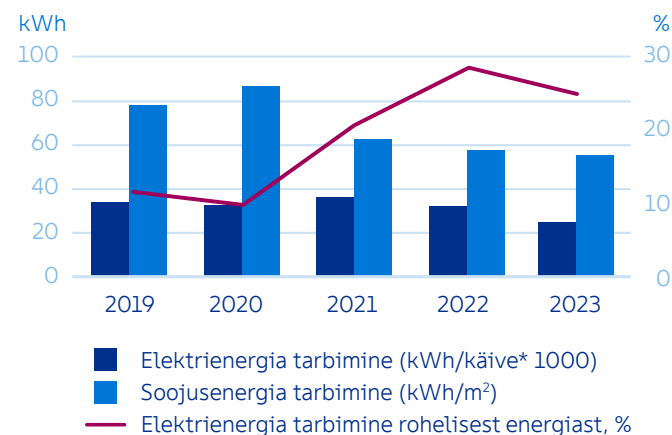
Harju Elektri ettevõtted tarbisid 2023. aastal 5213 (2022: 5663) MWh elektrienergiat ja 3565 (2022: 3350) MWh soojusenergiat.

Oleme võtnud eesmärgiks energiatõhususe suurendamise kontserni ettevõtetes. Planeerime 2026. aastaks baasaastaga (2022) võrreldes vähendada soojusenergia tarbimist köetava pinna kohta 15% ning elektrienergia tarbimist käibe kohta 17%. Aruandeaastal tarbiti soojusenergiat 57,1 (2022: 58,2) kWh/m² ning elektrienergiat 24,9 (2022: 32,3) kWh/käive*1000.

Soojusenergia tõhususe eesmärgid saavutamise järgmiste tegevustega:

- kütmise vähendamine ja temperatuuride optimeerimine;
- uute energiatõhusamate hoonete ehitamine;
- vanade tootmishoonete rekonstrueerimine;
- energiatõhusamate ventilatsiooniagregaatide kasutuselevõtmine; ja
- soojussõlmede rekonstrueerimine.

Energia tarbimine

2023. aastal jätkasime kontserni ettevõtetes luminofoorlampide asendamist LED-valgustusega, ühtlasi paigaldati liikumisanduritega valgusteid. Kontserni erinevate hoonete sise- ja välisvalgustuse asendamine energiatõhusamatega on olnud pikaajaline tegevus, mille eesmärgiks on asendada kõik varasemad valgustid LED-valguslahendustega.

Kontserni ettevõtted uuendavad vastavalt võimalustele oma masinapark, vahetades välja vanu tootmismasinaid energiatõhusamate vastu, et vähendada seadmete töötamiseks kuluvat energiat.

Tööstusliku kinnisvara arendamisel lähtub Harju Elekter keskkonnasäästlikkuse põhimõttest. Uusehitiste puhul hinnatakse põhjalikult, milline kütteleahendus on antud hoonele või tootmisviisile sobivaim. Kõik hooned, mille ehitust alustas Harju Elekter pärast 2017. aastat on varustatud katusel olevate päikesepaneelidega ning seda

põhimõtet järgitakse ka edaspidi. Vanemaid hooneid renoveeritakse jooksvalt energiatõhusamaks: soojustatakse seinu ja katuseid ning kaasajastatakse kütte- ja ventilatsioonisüsteeme.

Sellised parendustegevused aitavad paremini vastata rentnike kasvavatele ootustele, väärtustada keskkonnahoidu ja säästlikumat energiatarbimist ning hoida kokku jooksvaid kulusid.

Materjalid ja jäätmed

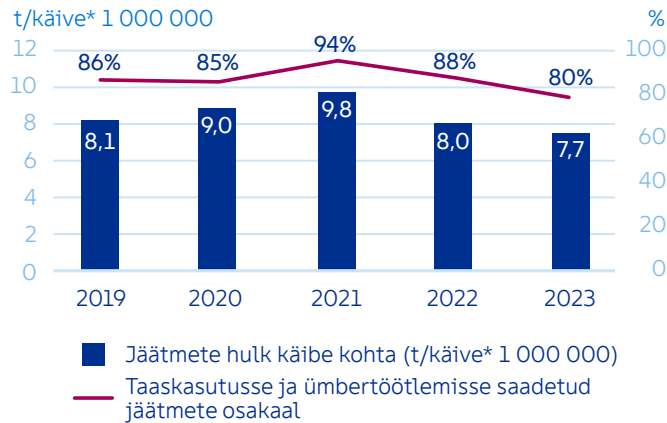
Harju Elektri jaoks on olulisel kohal ressurside taaskasutamine ning jäätmete ringlussevõtt, arvestades jäätmehierarhia põhimõtteid.

Kontserni tehastes tekivad tootmis- ja olmejäätmed. Tootmisjäätmed, mille hulka kuuluvad metallijäätmed (näiteks teras ja vask), plastjäätmed, ohtlikud jäätmed ja pakkematerjali jäätmed (kile, kartong, papp), sorteeritakse ning suunatakse kas taaskasutusse või ümbertöötlemisele. Olmejäätmed tekivad tootmisväliste tegevuste tulemusena.

Metalli- ja pakendijääkide tekkimist vähendatakse tootmisprotsesside optimeerimisega. Suurem osa pakkematerjale taaskasutatakse nii majasiseselt kui ka toodete väljastamisel kliendile. Osade tarnijatega kasutatakse ringlevat taarat.

Metallitehase värviliinidel kasutatakse pulbervärve, mis on metallitööstuses üks soositumaid pinna- töötlemismeetodeid, kuna pulbervärvid ei sisalda lahusteid ega raskemetalle ja on seega keskkonnasäästlikud. Värviliinidel tekkivad värvijäägid kogutakse kokku ja taaskasutatakse.

Jäätmed

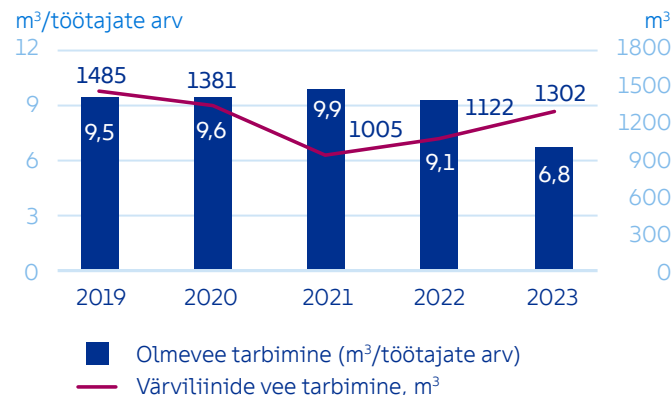
Jäätmete sorteerimise ohjeks on koostatud jäätme-
käitluse juhendid, markeeritud prügikonteinerid
ja -kastid ning koolitatud töotajaid. Ettevõtetel on
jäätmekäitluseks lepingulised ja usaldusväärsed
partnerid, kes väljastavad kontserni ettevõtetele
jäätmete statistika kohta infot.

2023. aastal oli jäätmete hulk käibe kohta (jäätmed
kokku/käive*1000) 7,7 (2022: 8,0) ning taaskasutusse
ja ümbertöötlemisse saadetud jäätmete osakaal 80%
(2022: 88%).

Vee tarbimine

Harju Elektri veetarbimine oli aruandeaastal 8,2
(2022: 9,1) ML. Peamiselt kasutatakse ettevõtetes
vett olmetegevusteks. AS-i Harju Elekter tehases
kasutatakse vett tootmises värviliini protsessides,
mis moodustub 19% kogu vee tarbimisest. Määrasime
eesmärgiks vähendada 2026. aastaks olmevee
tarbimist võrreldes 2022. aastaga 20%.

Vee tarbimine

Toote elutsükkel

Harju Elektri eesmärk on pakkuda oma klientidele
eelkõige turvalisi, veatult toimivaid ning kaua-
kestvaid lahendusi, mis oleksid samal ajal jätku-
suutlikud nii ühiskonna kui ka keskkonna vaates.
Elektripaigaldise elueaks arvestatakse reeglina 40
või enam aastat, mille tarvis on juba lahenduste
loomisel vaja arvestada tulevikureservi ning elu-
kaare lõpus materjalide käitlemisega.

Pikendatud eluiga ja taaskasutatavate materjalide
suurem osakaal aitab kaasa elektripaigaldise
keskkonna koormuse vähendamisele. Koos uute
tehnoloogiate arenguga võetakse kasutusele ka
keskkonda vähem koormavaid materjale (näiteks
SF6 vabad seadmed), et tagada jätkuvalt Harju
Elektri lahenduste ohutus ning töökindlus
pikkadeks aastateks.

Parem ülevaade komponentide ja materjalide
süsiniku jalajälje kohta annab meile võimaluse
langetada informeeritud otsuseid, et vähendada
elektripaigaldiste keskkonnamõju kogu elukaare
jooksul.

2023. aastal valmis koostöös väliste
ekspertidega AS-i Harju Elektri roheteer-
kaart, mille loomise käigus selgitati välja
ettevõtte tootmise ja toodetega seotud
ringsuse arengusuunad ning soovituslikud
tulemuslikkuse hindamise indikaatorid.

Meie USALDUSVÄÄRSUS on vastutustundliku juhtimise tulemus

Oma tegevuses juhindume nii seadusandlusest kui kõrgetest eetilistest standarditest. Meie juhtimispõhimõtted, töömeetodid ja struktuurid on läbipaistvad ning iga üksuse vastutus on selgelt paigas. Ebaseaduslikud ja ebaeetilised äritavad ning korrupsioon on meile vastuvõetamatud. Tugevdame suhteid oma partneritega ja loome uusi koostöösuhteid oma oskusi ja teadmisi jagades.

Toetume Harju Elektris ausatele, läbipaistvatele ja eetilistele juhtimispõhimõtetele kõigi oma huvirühmadega suheldes. Seetõttu oleme Harju Elektris fookusesse võtnud vastutustundliku juhtimise ning integreerinud need teemad oma jätkusuutlikkuse strateegiasse.

PEAMINE FOKUS	Võtmenäitaja	Eesmärk	Tulemused 2023. aasta seisuga	Järgmised plaanid
SOTSIAALSED STANDARDID	% töötajatest on läbinud käitumiskodeksi koolituse	100%	Koostasime ja avalikustasime uue grupiülese käitumiskodeksi	<ul style="list-style-type: none"> Jätkame töötajate koolitamist uue käitumiskodeksi osas (2023–2024) Jätkame võtmetarnijatele käitumiskodeksi tutvustamist (2023–2025) Jätkame töötajatele erinevate grupiüleste juhtpõhimõtete (kvaliteet, keskkond, töökeskkond ja -ohutus) tutvustamist (2023–2024)
	% võtmetarnijatest on aktsepteerinud meie käitumiskodeksi	100%	Alustasime võtmetarnijatele käitumiskodeksi tutvustamist	
	% töötajatele on tutvustatud uuendatud grupiüleseid juhtpõhimõtteid	100%	Alustasime uuendatud juhtpõhimõtete tutvustamist	
VÄÄRKÄITUMISEST TEAVITAMINE	% töötajatest läbis väärkäitumisest teavitamise koolituse	100%	Seadsime üles väärkäitumisest teavitamise kanali kõikides kontserni tootmisettevõtetes	<ul style="list-style-type: none"> Jätkame väärkäitumisest teavitamise kanali osas töötajate koolitamist (2024)
JÄTKUSUUTLIK TARNEAHEL	% võtmetarnijaid on täitnud enesehindamise küsimustiku	100%	70% tarnijatest on täitnud enesehindamise küsimustiku	<ul style="list-style-type: none"> Tarnijate auditi plaani koostamine, võttes aluseks enesehindamise tulemusi (2024) Tarnijate auditite läbiviimine vastavalt auditi plaanile (2024–2026)
	% planeeritud tarnija audititest on läbi viidud	100%	andmed puuduvad	

Aus ja eetiline äritegevus

Korruptsiooni (sh altkäemaksu andmine ja võtmine, huvide konflikt, ametiseisundi ja sellest tuleneva mõjuvõimu kuritarvitamine, omastamine), ebaausa konkurentsi (sh oskus- ja sisetabe levitamine ja selle kasutamine isiklikes huvides) ja muud tüüpi sobimatute äritavade suhtes valitseb kontsernis nulltolerants nii töötajatele kui ka partneritele.

Korruptsiooni ja ebaausa konkurentsi ennetamisel, vältimisel ja nendest tulenevate riskide maandamiseks oleme kokku leppinud teatud põhimõtted: näiteks suuremahuliste tehingute korral kaasame lisaotsustaja, et vältida muuhulgas ärielistest, perekondlikest või muudest sidemetest tuleneda võivat huvide konflikti. Töötajatel on keelatud võtta vastu ja anda kingitusi ning pakkuda hüvesid eesmärgiga mõjutada klienti endale või ettevõttele soodsamas suunas. Tegevustes järgime seadusi ning väljakujunenud tavasid ja norme.

Harju Elektri ettevõtete juhtimistasanditel oleme kehtestanud eeskirjad, juhendid ja suulised kokkulepped, mis aitavad suurendada läbipaistvust ja maandada maineriske ning selle kaudu hoida kontserni usaldusväarsust turul ja suhetes huvirühmadega. Võtmeisikud peavad deklareerima oma ettevõtlushuve ning siseinfo valdajad kinni pidama kehtestatud tegevusreeglitest. Selleks, et kontserni töötajad oleksid kursis vajalike juhiste ja kohustustega, tutvustatakse neile tööle asumisel töö sisekorrareegleid ning korraldatakse regulaarselt valdkonnapõhiseid koolitusi ja siseauditeid.

Meie ühine käitumisstandard on üksikasjalikult sätestatud meie käitumiskoodeksis, mis 2023. aastal täielikult uuendati ja avalikustati. Jätkame uue käitumiskoodeksi koolitustega töötajatele üle kontserni.

Avatud organisatsioonikultuuri kujundamine aitab kaasa sellele, et töötajatel oleks vajalik informatsioon tööalaste otsuste tegemiseks ning juhtkond oleks teadlik kriitilistest, suurte majandusriskidega seotud tehingutest ning võimalikest mittevastavustest.

Oma tegevustes oleme seadnud kõrgeimad standardid aususele, usaldusväarsusele ja avatusele ning jälgime, et meie tehingud vastaksid eetilistele normidele. Meie jaoks on oluline tagada, et meie töötajad, kliendid ja koostööpartnerid annaksid teada informatsioonist, mis viitab ebaseaduslikule, ebaeetilisele ja petturlikule käitumisele.

2023. aastal seadsime sisse väärkäitumisest teavitamise platvormi.

Väärkäitumisest teavitamise platvormil on meie töötajatel ja kõikidel meiega töö- või ärialselt koostööd tegevatel isikutel võimalus ilma survemeetodite järgnemiseta teatada nii anonüümselt kui ka nimeliselt informatsioonist, mis viitab ebaseaduslikule, ebaeetilisele ja petturlikule käitumisele.

2023. aastal Harju Elektris:

- ei registreeritud ühtegi korruptsioonist tulenevat vahejuhtumit, mistõttu ei vallandatud ühtegi kontserni ettevõtte töötajat, ei määratud vastavaid trahve ega esitatud ühtegi sellekohast kohtukaebust, mille käigus oleks lõpetatud äripartneritega sõlmitud lepinguid või peatatud nende uuendamine korruptiivse käitumise tõttu.
- ettevõtete tegevustes ei olnud mittevastavusi kehtivate regulatsioonidega (sh sotsiaal-, majandus-, ja looduskeskkonnas), mistõttu ei saadud rahatrahve ega mitterahalisi sanktsioone.
- ettevõtted ei panustanud poliitilistesse tegevustesse rahalise ega mitterahalise toetuse kaudu.
- 2022. aastal pöördui AS-i Harju Elekter (endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika) poole kohtuasjas, mis puudutas töötajate usaldusisiku koondamist ametikoha töökoormuse olulisel määral vähenemise tõttu. Töötaja otsustas oma õigusi kaitsta Tööavidluskomisjonis, kelle otsuses oli õiguslikke ebatäpsusi, mistõttu on juhtum antud kohtu lahendada. Pooled ei ole 2023. aastal tehtud I astme kohtu lahendiga üksmeelel ning kaasus on tänaseks kohtu II astmes.

Jätkusuutlik tarneahel

Sobivate ostutingimuste saamiseks peame heaks tavaks hangete korraldamist ja alternatiivide kaalumist. Tarnija valikul lähtume tema tuntuusest, mainest ja usaldusväärsusest, kvaliteedist, tarnetingimustest ning hinnast. Peamised koostööpartnerid on pigem püsivad ning uusi otsime eelkõige siis, kui tekib vastav vajadus või turule tuleb uus toode.

Kontserni ettevõtete jaoks on oluline tarnijatega heade partnerlussuhete loomine ja hoidmine ning pidev tagasisidestamine. Selleks korraldatakse perioodilisi tarnijate hindamisi, mille käigus saadetakse tarnijatele tagasiside ning vastavalt tulemustele vaadatakse koos üle arenemisvõimalused.

2022. aastal hindasime kontserni suurtarnijaid, et kaardistada nendega seonduvaid riske, hinnata tulemuslikkust ning edendada jätkusuutlikkuse teemasid. 70% 56-st kontserni suurtarnijast täitis neile saadetud enesehindamise küsimustiku. Vastavalt tulemuste analüüsile planeerime 2024. aastal koostada kontserniülese tarnijate auditi plaani.

Meie jaoks on oluline, et meie partnerid mitte ainult ei tegutse kooskõlas kõigi kohaldatavate seaduste ja reeglitega, vaid järgivad ka meie käitumiskodeksit. Selle saavutamiseks jätkame partneritele käitumiskodeksi tutvustamist.

Euroopa Liidu kestlike majandustegevuste taksonoomia

2020. aastal võttis Euroopa Liit vastu kestlike majandustegevuste klassifitseerimissüsteemi – Euroopa Liidu taksonoomiamääruse¹, mis seab kindlaks tingimused, mille alusel on võimalik majandustegevusi liigitada keskkonناسäästlikuks. Neid tingimusi täites panustavad kestlikud majandustegevused Euroopa Liidu keskkonناسäästmise saavutamisele:

1. Kliimamuutuste leevendamine
2. Kliimamuutustega kohanemine
3. Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse
4. Üleminek ringmajandusele
5. Saastuse vältimine ja tõrje
6. Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine

Taksonoomiamääruse delegeeritud aktidega määratakse kindlaks nimekiri tegevustest, mida saab klassifitseerida keskkonناسäästlikeks. Neid tegevusi loetakse taksonoomiamäärusega käsitletud tegevusteks. Kiimamuutuste leevendamise ning kliimamuutustega kohanemise eesmärkide osas on vastu võetud kliimaakt², milles käsitletakse üheksat majandustegevust, millel on suurim potentsiaal panustada kliimaeesmärkidesse. Harju Elektri tegevusest tulenevalt on kontserni 2023. a taksonoomiaalane aruande osa seotud **tootmistegevuste, energia ning ehitus ja kinnisvaraala tegevustega**.

Taksonoomiamääruse avalikustamisteabe nõuete³ kohaselt raporteerib Harju Elekter 2023. aastal taksonoomiamääruses käsitletud, käsitlemata ja kooskõlas olevate majandustegevuste osakaalu müügitulust, kapitalikuludest ning tegevuskuludest.

¹ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EL) 2020/852.

² C/2023/3851

³ C(2021) 4987 final.

Harju Elektri taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevustega seotud toodetest või teenustest saadud müügitulu ja kapitalikulude osakaal aastal 2023

Aasta 2023	NACE kood(id)	Käive (EUR'000)	Käibe osakaal (%)	(A.1) Taksonoomiaga kooskõlas olevate ja (A.2) taksonoomias käsitletud käibe osakaal eelneval perioodil (2022)
A. Taksonoomiaga käsitletud tegevused (A.1 + A.2)		93 666	44,8%	24,2%
A.1. Taksonoomiaga kooskõlas olevad tegevused		0	0,0%	0,0%
A.2. Taksonoomiaga käsitletud tegevused		93 666	44,8%	24,2%
<i>sh 3.1 Taastuenergiaseadmete tootmine⁴</i>	C27.1.2	861	0,4%	2,4%
<i>sh 3.6 Muude vähese CO₂-heitega seadmete tootmine⁴</i>	C27.1.2	88 897	42,5%	19,7%
<i>sh 4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil</i>	D35.1.1	133	0,1%	0,2%
<i>sh 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus</i>	L68.2.0	3 775	1,8%	1,9%
B. Taksonoomiaga käsitlemata tegevused		115 348	55,2%	
Taksonoomiaga käsitlemata tegevused		115 348	55,2%	
Kogukäive (A+B)		209 014	100,0%	

Aasta 2023	NACE kood(id)	Kapitalikulud (EUR'000)	Kapitalikulude osakaal (%)	(A.1) Taksonoomiaga kooskõlas olevate ja (A.2) taksonoomias käsitletud kapitalikulude osakaal eelneval perioodil (2022)
A. Taksonoomiaga käsitletud tegevused (A.1 + A.2)		4 970	71,5%	88,2%
A.1. Taksonoomiaga kooskõlas olevad tegevused		0	0,0%	0,0%
A.2. Taksonoomiaga käsitletud tegevused		4 970	71,5%	88,2%
<i>sh 4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil</i>	D35.1.1	46	0,7%	3,1%
<i>sh 4.16 Elektriliste soojuspumpade paigaldamine ja käitamine</i>	F43.22	4	0,0%	-
<i>sh 7.1 Uute hoonete ehitamine, kontserni siseseks</i>	F41.2.0	-	-	73,5%
<i>sh 7.3 Energiatõhusust suurendavate elementide paigaldamine, hooldus ja remont</i>	F43.21	21	0,0%	0,7%
<i>sh 7.4 Elektrisõidukite laadimisjaamade paigaldamine, hooldus ja remont hoonetes (ja hoonetega seotud parkimiskohtades)</i>	F43.21	15	0,0%	-
<i>sh 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus</i>	L68.2.0	4 884	2,3%	10,9%
B. Taksonoomiaga käsitlemata tegevused		1 979	28,5%	
Taksonoomiaga käsitlemata tegevused		1 979	28,5%	
Kogukäive (A+B)		6 949	100,0%	

Harju Elektri taksonoomiaga kooskõlas olevate ja käsitletud majandustegevustega seotud toodete või teenuste tegevuskulude osakaal oli aruandeaastal 0%.

⁴ Toetav tegevus

Arvestusmeetod

Taksonoomiaga käsitletava ja kooskõlas oleva osa hindamisel lähtus Harju Elekter kontsern taksonoomiamääruse avalikustamisteabe nõuete lisas I välja toodud tulemusnäitajate kirjeldustest ning lugeja ning nimetaja määratlustest.⁵ Ettevõtte kasutas tulemusnäitajate määratlusi taksonoomiaga käsitletud ja kooskõlas olevate tegevuste osakaalu arvutamiseks, arvestades, et 2023. a aruande tulemusnäitajateks on taksonoomiaga käsitletud või kooskõlas olevate tegevuste osakaal müügitulust, kapitalikuludest ning tegevuskuludest. Lugeja määramise aluseks olid taksonoomiamääruse kliimaakti⁶ ja keskkonnaakti⁷ lisades I ja II välja toodud tegevuste kirjeldused.

Lähtudes 16. juunil 2023 Euroopa Komisjoni poolt väljastatud kestlike majandustegevuste taksonoomia määruse tõlgendusest (2023/C 211/01) on taksonoomiaga kooskõla saavutamiseks kohustuslik inimõiguste hoolsuskohustuse protsessi olemasolu. Harju Elekter raporteeris 2022. aasta aruandes osalist kooskõla müügitulu ja kapitalikulutuste puhul, kuid kontsernil puudus(b) määruse nõuetele vastav inimõiguste hoolsuskohustuste protsess. Sellest lähtuvalt on käesoleval aastal korrigeeritud võrdlusperioodi mõõdikuid.

Müügituluga seotud tulemusnäitaja – Nimetajasse arvestati müügitulu, mis tekib kontserni tavapärase äritegevuse käigus ning mis on kooskõlas rahvusvahelise raamatupidamisstandardi IAS 1 §82 punktiga. Kontsern oma põhitegevusalana toodab

ning müüb elektri jaotusseadmeid ja juhtaparatuuri ning mitmesuguseid metalltooteid. Lisaks teenib tulu elekrikaupade projekti- ja jaemüügist, tööstuskinnisvara rendilt ning elektriinstallatsioonitööd laevaehitussektoris.

Taksonoomiaga kooskõlas oleva müügitulu lugejasse arvestati nimetajas kajastatud müügitulud, mis olid kooskõlas kontserni hinnangul taksonoomiamäärustes kirjeldatud hindamiskriteeriumitega (sh antud tegevusalale rakenduvad tehnilised sõelumiskriteeriumitega, „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumitega ning minimaalsed sotsiaalsed kaitsemeetmetega).

Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevuse puhul arvestati lugejasse see osa müügitulust, mille puhul ei olnud kooskõla hindamiskriteeriumid täidetud, kuid mis on seotud taksonoomias käsitletud majandustegevusega.

Kapitalikuludega seotud tulemusnäitaja – Nimetajasse arvestatiks kontserni 2023. aastal tehtud investeeringud. Kontsern investeeris aruandeaastal kinnisvarasse, materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning võttis arvele uusi IFRS arvestusest tulenevaid rendilepinguid. Lugejasse on kaasatud kapitalikulud, mis on seotud taksonoomiamäärusega käsitletud ning kooskõlas olevate majandustegevustega. Lisaks kuuluvad lugejasse ka kapitalikulud, mis on seotud toodangu ostmisega taksonoomiaga käsitletud või kooskõlas olevast majandustegevusest ja individuaalsete meetmetega, mis võimaldavad sihttegevustel muutuda vähese CO₂- heitega tegevusteks või tuua kaasa kasvuhoonegaaside

vähendamise. Sh on arvestatud, et individuaalseid meetmeid rakendatakse 18 kuu jooksul.

Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevuse puhul arvestati lugejasse see osa kapitalikuludest, mille puhul ei olnud kooskõla hindamiskriteeriumid täidetud, kuid mis on seotud taksonoomias käsitletud majandustegevusega.

Tegevuskuludega seotud tulemusnäitaja – Nimetajasse arvestati otseseid 2023. aastal tekkinud kapitaliseerimata arenduskulusid.

Taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevuskulude lugeja võrdub nimetajas sisalduva tegevuskulude osaga, mis on kontserni hinnangul kooskõlas taksonoomiamäärustes kirjeldatud hindamiskriteeriumitega.

Teave taksonoomiamäärusele vastavuse hindamise kohta

Tegevuste kirjeldus ning selgitus vastavuse hindamise kohta

Taksonoomiamäärusega käsitletavate tegevuste kaardistamisel lähtus Harju Elekter kliimaakti ja keskkonnaakti tehnilistes sõelumiskriteeriumites välja toodud tegevuste NACE koodidest ning tegevuse kirjeldusest. Kliimaeesmärkidesse panustavad tegevused jagunevad taksonoomiamääruse kohaselt kolmeks: vähese heitega tegevused, toetavad tegevused ning üleminekutegevused. Harju Elekter kontserni tegevused on nii vähese heitega tegevused kui ka toetavad tegevused.

⁵ C(2021) 4987 final, lisa I, punkt 1.1.

⁶ (EL) 2021/2139

⁷ (EL) 2023/2486

Harju Elekter kontserni taksonoomiamääruses käsitletud või kooskõlas tegevused on 2023. aastal järgmised:

- NACE C27.1.2, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr **3.1 Taastuenergiaseadmete tootmine**. Harju Elekter toodab päikese-, tuule- ja hüdroelektrijaamadele alajaamasid ja muid elektrijaotusseadmeid. See on kliimamuutuste leevendamise kriteeriumite kohaselt toetav tegevus taastuenergia tootmiseks. Kontsern ei saa aruandeperioodil hinnata antud tegevuste kooskõla teiste kliimaeesmärkide ohustamise osas, sest ei ole hinnanud toodete ringsust ning keskkonnamõju.
- NACE C27.1.2, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele **3.6 Muude vähese CO₂-heitega seadmete tootmine**. Kontsern toodab elektrisõidukite laadijaid ja kütteseadmeid. Lisaks toodetakse toetava tegevusena alajaamasid ja ja muid elektrijaotusseadmeid, mida müüakse vähese CO₂-heitega laevade moderniseerimiseks ning ehituseks. Tegu on toetava tegevusega, mis aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele. Harju Elektri tooteid kasutatakse lõpplahendustes, mistõttu puudub kontsernil piisav ülevaade, et hinnata antud projektide kooskõla tehniliste sõelumiskriteeriumitega.
- NACE D35.1.1, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr **4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil**. Kontsern toodab ning müüb päikesepaneelide abil toodetud taastuvelektrienergiat. Tegevusel on oluline panus kliimamuutuste leevendamisele, sest tegevuse käigus toodetakse elektrienergiat,

kasutades fotogalvaanikatehnoloogiat. Kontsern on hinnanud et päikesepargid, mis on paigaldatud põllu või metsa asemele kahjustavad keskkonna eesmärkide saavutamist. Katusele paigaldatud päikesepargid olulist kahju ei anna.

- NACE F43.2.1, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr **7.3 Energiatõhusust suurendavate elementide paigaldamine, hooldus ja remont**. Kontsern investeerib energiatõhusate valgusallikate paigaldamisse ja asendamisse. Kliimamuutuste leevendamise sõelkriteeriumid on täidetud sest energiatõhusate valgusallikae asendamine kontserni hoonetes vastab miinimumnõuetele, mis on sätestatud kohaldatavates siseriiklikes õigusnormides, millega rakendatakse direktiivi 2010/31/EL.
- NACE F43.2.1, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr **7.4 Elektrisõidukite laadimisjaamade paigaldamine, hooldus ja remont hoonetes (ja hoonetega seotud parkimiskohtades)**. Kontsern investeerib elektrisõidukite laadimisjaamade paigaldamisse kinnisvaraobjektidel.
- NACE L68.2.0, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr **7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus**. Kontsern tegeleb tööstusliku kinnisvara arendamise, projektijuhtimise ning rentimisega. Peale 2020. aastat ehitatud Harju Elektri hooned vastavad kliimamuutuste leevendamise sõelumiskriteeriumitele, kus energiamärgis tõestab vastavate hoonete kõrget energiatõhusust.

Kontsernil on enamus tarnijaid Euroopas, kus me näeme, et sotsiaalsete riskide tase on madalam võrreldes muude riikidega. Täpsema ülevaate vastava teema kohta leiab petaükist „Jätkusuutlik tarneahel“. Müügitulu, kapitalikulude ja tegevuskuludega seotud peamiste tulemusnäitajate topelt arvestamise vältimiseks vaadeldi igat majandustegevust projekti- ja tellimuspõhiselt. Lisaks kaardistati kontserniülesed tehingud.

Peamiste tulemusnäitajate taustteave

Müügitulu – Kontsern toodab elektrisõidukite laadijaid ja kütteseadmeid, arendab ja rendib tööstuslikku kinnisvara ning teenib tulu taastuenergia tootmisest. Toetava tegevusena toodab alajaamasid ja muid elektrijaotusseadmeid päikese-, tuule-, ja hüdroelektrijaamade ning vähese CO₂-heitega laevade tootmiseks.

Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis (vt tegevusi 3.1, 3.6, 4.1, 7.7).

Kapitalikulu – Kapitalikuludesse on arvestatud otsesed kinnisvara- ning päikeseelektrijaama arendusega seotud investeeringud.

Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis (vt tegevusi 4.1, 7.3, 7.4, 7.7).

Tegevuskulud – Tegevuskuludesse arvestatakse otseseid elektrisõidukite laadijate ja kütteseadmete arendamisel tekkinud tegevuskulusid. Aruandeaastal vastavaid kulusid ei olnud.

Äritegevuse ülevaade

- > Finantskokkuvõte
- > Tegevustulemused
- > Majanduskeskkonna ülevaade
- > Tegevussegmentid

	2023	2022	2021	2020	2019
KASUMIARUANNE (miljon eurot)					
Müügitulu	209,0	175,3	152,8	146,6	143,4
Brutokasum	23,6	12,3	17,9	21,2	18,2
Ärikasum (-kahjum)	8,1	-4,5	3,2	6,5	3,3
Puhaskasum (-kahjum) (emaettevõtte omanikele kuuluv)	5,2	-5,5	2,6	5,6	2,5
FINANTSSEISUNDI ARUANNE AASTA LÕPU SEISUGA (miljon eurot)					
Käibevara kokku	78,1	79,0	63,5	49,7	48,0
Põhivara kokku	100,3	92,5	84,0	65,7	59,9
Varad kokku	178,4	171,4	147,6	115,5	107,9
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)	90,0	79,6	87,0	73,5	67,1
Omakapitali kordaja (%)	48,5	52,2	61,0	63,0	65,1
JUURDEKASVUTEMPOD (% võrreldes eelmise aastaga)					
Müügitulu	19,2	14,8	4,2	2,2	18,7
Brutokasum	92,3	-31,4	-15,7	16,3	14,2
Ärikasum (-kahjum) enne kulumit (EBITDA)	5 634,6	-97,0	-30,2	52,3	35,8
Ärikasum (-kahjum)	277,7	-242,0	-51,1	100,0	35,6
Puhaskasum (-kahjum) (emaettevõtte omanikele kuuluv)	193,1	-313,4	-53,3	126,1	59,1
Varad	4,0	16,2	27,8	7,0	9,9
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)	13,1	-8,5	18,3	9,6	0,2

	2023	2022	2021	2020	2019
TULUSUSE SUHTARVUD (%)					
Brutokasumi marginaal	11,3	7,0	11,7	14,5	12,7
EBITDA marginaal (EBITDA / müügitulu)	6,0	0,1	4,7	7,1	4,7
Käibe ärirentaablus	3,9	-2,6	2,1	4,5	2,3
Käibe puhasrentaablus	2,5	-3,2	1,7	3,8	1,7
Varade puhasrentaablus (ROA)	3,0	-3,5	2,0	5,0	2,4
Kasutatud kapitali tootlus (ROCE)	7,1	-4,5	3,3	8,1	4,4
Omakapitali puhasrentaablus (ROE)	6,1	-6,7	3,2	7,9	3,7
AKTSIA (EUR)					
Keskmine aktsiate arv (1000 tk)	18 356	18 134	17 855	17 740	17 740
Omakapital aktsia kohta	4,62	4,61	4,50	3,96	3,78
Aktsia sulgemishind	4,97	5,01	7,44	5,18	4,21
Puhaskasum aktsia kohta	0,28	-0,31	0,15	0,31	0,14
P/E suhe (kordaja)	17,68	-18,08	51,13	16,52	30,07
Dividend aktsia kohta	⁽¹⁾ 0,13	0,05	0,14	0,16	0,14
LIKVIIDSUSSUHTARVUD					
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	1,2	1,1	1,3	1,4	1,6
Likviidsuskordaja	0,6	0,6	0,8	0,9	0,9
PERSONAL JA PALGAD (tk)					
Keskmine töötajate arv	957	878	825	780	778
Töötajate arv perioodi lõpu seisuga	967	889	865	784	791
Palgakulu (miljon eurot)	31,8	27,1	23,9	21,3	21,4

(1) – juhatuse ettepanek

Suhtarvude arvutuskäik on esitatud aastaaruande täiendavates lisades leheküljel 142.

Majanduskeskkonna ülevaade

Maailmamajandus

Maailmamajandust enim mõjutanud teguriks 2023. aastal oli võitlus inflatsiooniga. Olulisemate keskpankade baasintressimäärade tõstmised eeldatavasti saavutasid oma tipud ning aasta lõpus kasvas ootus intressimäärade langetusteks 2024. aasta kevadest. Vaatamata kõrgetele intressimääradele on maailmamajanduse kasv püsinud tugev, jäädes Rahvusvahelise valuutafondi esialgsel hinnangul 3% juurde, mida on poole protsendipunkti jagu vähem, kui aasta varem prognoositi.

Majanduskasvu on toetanud stabiliseerunud energiahinnad, taastunud tarneahelad ja intressimäärade tõusudele hästi vastu pidanud oodatust tugevam nõudlus. Turbulentsi on tekitanud mitmed geopoliitilised pinged erinevates regioonides ning kestab majandusüksuste kohanemine kõrgete intressimääradega. Aasta alguses nägime ka mitmete Ameerika ja Euroopa pankade pankrotte, mis toimusid keskpankadega koostöös ja nende kontrolli all ega avaldanud laiaulatuslikumat mõju majanduskeskkonnale. Lisaks kõrgetele intressimääradele ja mitmetele geopoliitilistele pingetele peetakse maailmamajanduse täiendavateks riskikohtadeks Hiina majanduskasvu aeglustumist, sealset kinnisvarakriisi ning sellega seotud finantsasutuste jätkusuutlikkust.

Kõrgendatud tähelepanu oli kliima- ja keskkonnamis riskidel, mis pärast 2023. aasta rekordkõrget maailma keskmist temperatuuri olid endiselt väga aktuaalsed.

2024. aastaks oodatakse majanduskasvu kiirenemist, mille peamise soodustava tegurina nähakse intressimäärade langetusi ja sellest tingitud majandusaktiivsuse kasvu.

Põhja- ja Baltimaad

Põhja- ja Baltimaade majanduskeskkond oli 2023. aastal keerukates oludes ning piirkonnas ei olnud märkimisväärset majanduskasvu ega -langust. Kogu piirkonnas tekitas ärevust ja ebakindlust piirnemine agressorriigi Venemaaga ning NATO laienemine Soome ja Rootsi suunal. Sarnaselt maailmamajandusele mõjutas majandust kõrge inflatsioon ja sellega kaasnev majandusüksuste kohanemine muutunud oludega.

Põhjamaade riikide majanduse selgrooks on ajalooliselt olnud kõrge lisandväärtusega kaupade eksport, mille järele oli tugev nõudlus, kuigi võis märgata ka mõningast vähenemist. Raskustes olid kapitalimahukad ja kõrge võlakoormaga sektorid, eelkõige kinnisvara- ja ehitussektor Rootsis. Allhankijate kaudu oli sektori raskuste mõju tunda

ka Baltikumis. Kui Põhjamaades esines mõningast töötuse kasvu, siis Baltimaade tööjõu hõivatus püsis endiselt kõrge ja palgasurve tugev.

Eesti

Eesti majanduse langus jätkus 2023. aastal. Statistikaameti hinnangul langes SKP neljandas kvartalis võrreldes aasta varasemaga 3%. Kuigi aasta varem oodati, et alanud majanduslangus jääb üürikeseks ja taastumine algab peatselt, siis tegelikkuses on majanduslangus kestnud üle pooleteist aasta ning kujunenud üsnagi laiapõhjaliseks.

Suurimaid raskuseid on kogenud veondus ja laondus, töötlev tööstus, ehitus ning mitmed teised valdkonnad. Kõrged intressimäärad, kiire hinnakasv, Eesti peamiste ekspordipartnerite ebakindel majanduskeskkond ning geopoliitilised pinged on muutnud lisaks pingsale ettevõtluskeskkonnale ka tarbijaid ettevaatlikumaks. Välisnõudluse languse kõrval on valitsemissektori kulud jäänud samale tasemele ning sisenõudluse vähenemine olnud marginaalne. Viimast on toetanud kõrge tööhõive.

Positiivse poole pealt on märgiline jätkuvalt kõrge investeringute maht. Püsiva investeringute mahu, alanenud energiahindade, inflatsiooni aeglustumise ning Euroopa Keskpanga intressimäärade langetuste ootuses võib eeldada 2024. aastaks Eesti majanduse elavnemist.

Tegevustulemused

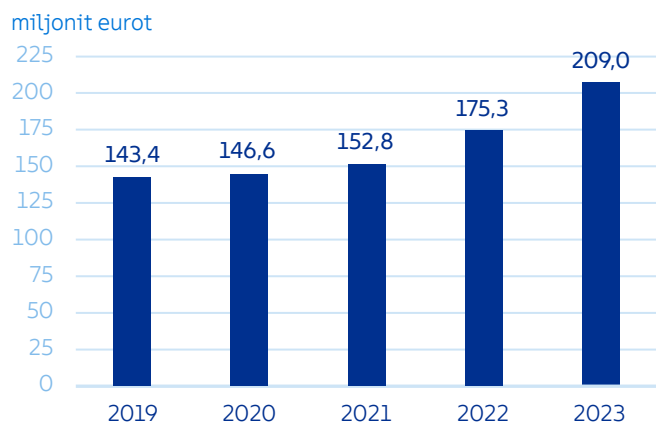
Harju Elekter on teinud olulisi samme muutumaks kaasaegseks ja kasumlikuks tööstuskontserniks. Kontserni restruktureerimine ja uue strateegiakava rakendamine on juba näidanud positiivseid tulemusi vaatamata eelmiste aastate väljakutsetele. Aruandeaasta lõpetasime rekordilise käibe ja ärikasumiga, mille tagasid muuhulgas edukad raamhangete hinnaläbirääkimised, Eesti tehase tootmise optimeerimine ning leevenenud tarneahel ja paranenud komponentide saadavus, mis võimaldas Leedu tehasel töötada täiskoormusel. Edukate majandustulemuste taga on eelkõige Eesti, Leedu ja Soome tootmisettevõtted. Rootsi ettevõtte tulemused olid nõrgemad, kuna uue tehase käima saamine võtab planeeritust rohkem aega.

Müügitulu

Kontserni müügitulu on viie aasta jooksul kasvanud 46%, millest 19%-ne kasv saavutati aruandeaastal. Müügitulu järjepidevale kasvule on kaasa aidanud restruktureerimine, jõudne laienemine ja nõudluse kasv sihtturgudel.

Harju Elekter kontsern teenis 2023. aastal konsolideeritud müügitulu 209,0 miljonit eurot.

Harju Elektri müügitulu

Peamine müügitulu allikas oli aruandeaastal elektriseadmete müük, mis moodustas 91% kogu müügitulust ja kasvas võrreldes aasta varasemaga 41,9 miljoni euro võrra 190,1 miljoni euroni.

Elektriseadmete müügist olulisema osa moodustasid alajaamade, madalpinge jaotusseadmete, tehniliste hoonete ja allhanketeenuse pakkumine.

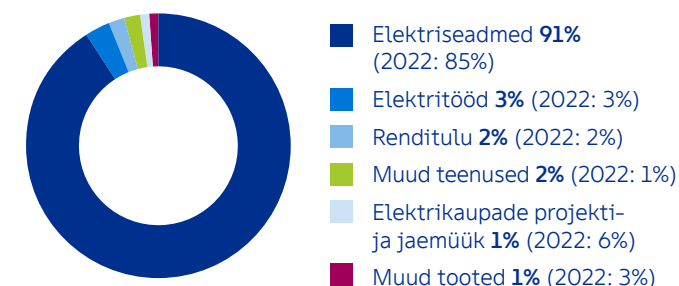
Harju Elekter on läbi aastate teinud investeringuid kinnisvaraobjektidesse Keila ja Allika tööstusparkides, kuna nõudlus uute pindade järele Tallinna lähi piirkondades on suur. Tööstuskinnisvaralt teenitud renditulu kasvas aastaga 13,5%, olles

kokkuvõtvalt 3,8 miljonit eurot. Lisaks on ka pikaajalised rentnikud suurendanud tootmis-, ladustamis- ja büroopindu, mis näitab pooltevahelist usaldust ja head koostööd.

Energio Veritas OÜ tegevus lõpetati 2022. aasta lõpus, mistõttu elektrikaupade projekti- ja jaemüügi tegevusala müügitulu kahanes 81,3% ja oli 1,8 miljonit eurot. Muude toodete müügitulu vähenes 53% võrra 2,8 miljoni euroni tootmise optimeerimisest Eestis.

Müügitulu elektritöödest kasvas 2023. aastal 18% võrra, ulatudes 6,5 (2022: 6,6) miljoni euroni. Suurima osa sellest moodustasid elektri-, automaatika- ja navigatsioonisüsteemide võtmed-kätte lahendused, mida ettevõtte pakkus Poola merendusameti süvenduslaevale. Lisaks teostati ka muid elektritöid Soome koduturul.

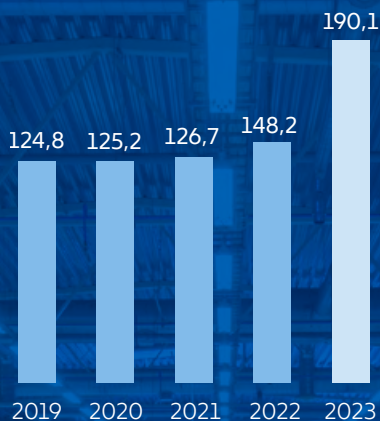
Tegevusalade osakaal müügitulust

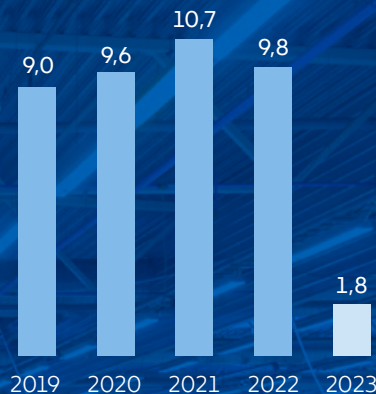
Müügitulu tegevusalade lõikes

aastatel 2019–2023

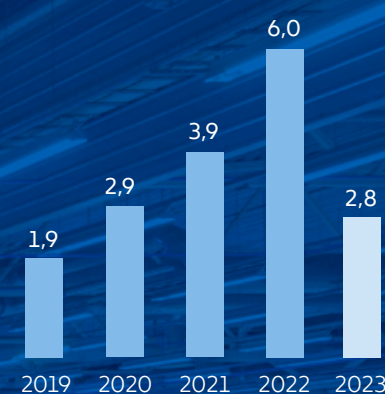
Elektriseadmed
miljonit eurot

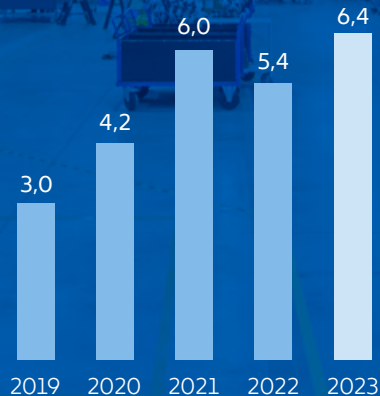
Elektrikaupade projekti- ja jaemüük
miljonit eurot

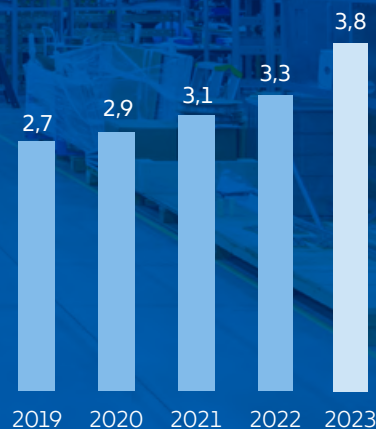
Muud tooted
miljonit eurot

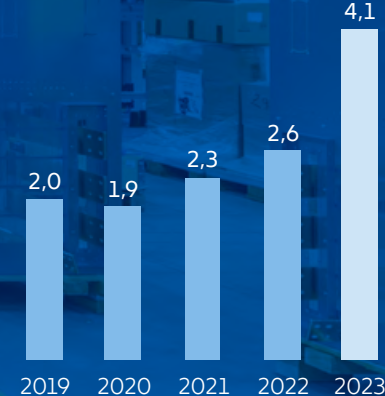
Elektritööd
miljonit eurot

Renditulu
miljonit eurot

Muud teenused
miljonit eurot

Müügitulu suurenemine on samuti mõjutatud turgudel toimuvast, kus suurimad kasvumäärad põhiturgudes tulid Norra (55%) ja Rootsi (42%) turult. Norra turu müügitulu kasv tuli põhiliselt Harju Elektri Leedu tootmisettevõtte projektipõhise insenertehnilise allhanketeenuse pakkumisest. Samuti erinevate sagedusmuunduruseadmete süsteemide ning elektri- ja automaatika kilpide tootmisest merendus- ja laevandussektorile. Turult teeniti aruandeaastal 33,8 (2022: 21,8) miljonit eurot. Rootsi turu müügitulu kasvas alajaamade müügi suurenemise ja projektiäri kasvu toel, olles aruandeaastal 32,5 (2022: 22,8) miljonit eurot.

Soome kui kontserni suurimalt turult olulist müügitulu kasvu ei saavutatud. Müügitulu teeniti põhiliselt komplektalajaamade, madalpinge jaotusseadmete ning elektriauto laadijate pakkumisest elektri- jaotussektori ja tööstussektori klientidele, kokku 83,3 (2022: 81,8) miljonit eurot. Müügitulu kasvu pärssis elektrivõrkude investeringute vähenemine seoses regulatiivsete muudatustega elektrivõrkude võrgutasude määrades. Samuti panustas nõudlusesse negatiivselt ehitussektori madalseis.

Müügitulu vähenemine Eesti turult on valdavalt seotud elektrikaupade projekti- ja jaemüügi tegevuse lõppemisega, kuid vähenes ka elektriseadmete müük lepingulistele klientidele. Aruandeaastal teeniti Eestist müügitulu 20,9 (2022: 30,3) miljonit eurot, mis on 9,4 miljonit ehk 31% vähem kui aasta varem. Müügitulu teeniti põhiliselt komplektalajaamade, kaablijaotuskappide ja madalpinge jaotusseadmete pakkumisest elektri- jaotussektori klientidele.

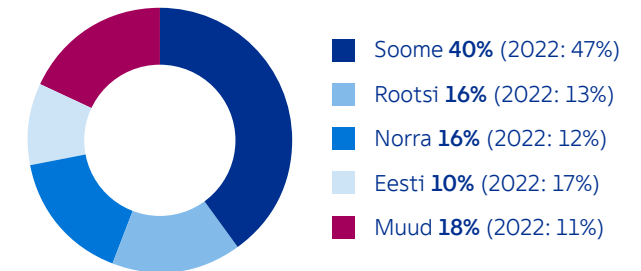
2023. aastal näitasid muud turud samuti märkimisväärset kasvu, eriti USA ja Saksamaa. USA turg

kasvas 277%, teenides 14,8 (2022: 3,9) miljonit eurot ning Saksamaa turg kasvas 119%, teenides 12,7 (2022: 5,8) miljonit eurot. USA turul tarniti peamiselt sagedusmuunduruseadmete ja MCC süsteeme Ameerika Ühendriikide Teraskorporatsioonile Big River Steel. Saksamaa turu müügitulu tuli insenertehnilise allhanketeenuse pakkumisest. Olulist rolli mängis ka Holland, kus müügitulu oli 7,7 (2022: 6,7) miljonit eurot. Ülejäänud väiksematelt turgudelt teeniti kokku 3,3 miljonit eurot. Kuigi suurem osa kasvust tuli USA-st, Saksamaalt ja Hollandist, on ka teistel turgudel potentsiaali ja need aitavad samuti kaasa kogutulu suurenemisele.

Perioodide võrdluses segmentide vaates kasvas müügitulu põhiliselt tootmisettevõtete ning kinnisvarasektori tegevusaladel. Tootmistegevus ehk kontserni põhitegevusala andis suurima osa

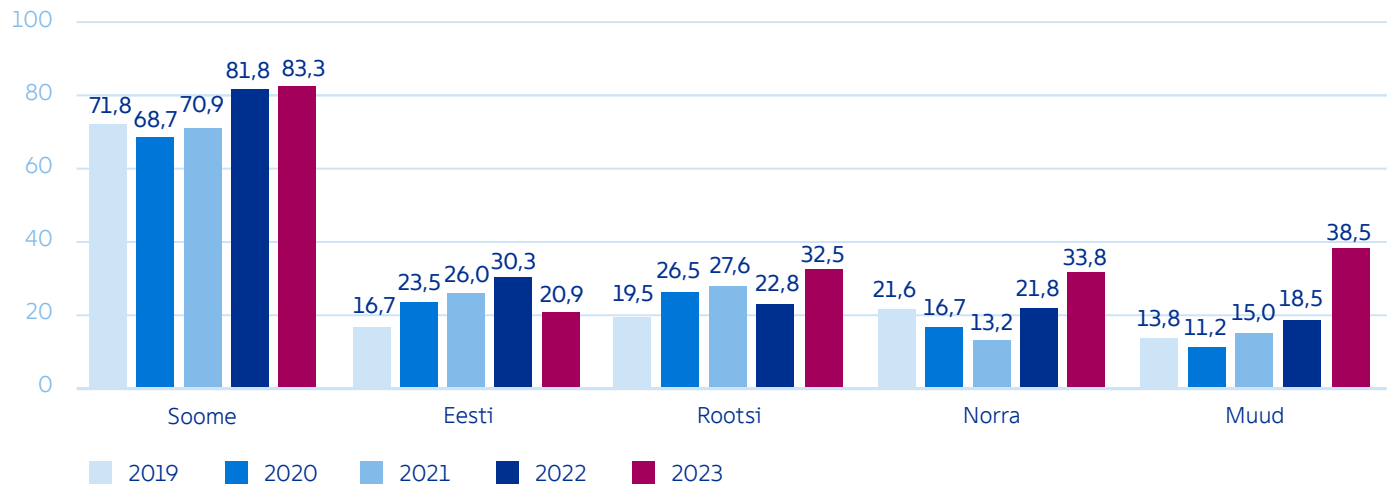
müügitulust, 95% (2022: 90%). Kinnisvara ja muud segmenteerimata tegevused moodustasid kokku 5% (2022: 10%). Aastaga kasvas tootmissegmenti müügitulu 26%, olles 197,9 (2022: 157,6) miljonit eurot. Täpsema ülevaate segmentidest ning ettevõtete tegevustest aruandeaastal leiab „Tegevussegmentide“ peatükist

Müügitulu osakaal turgude lõikes

Müügitulu turgude lõikes aastatel 2019-2023

miljonit eurot

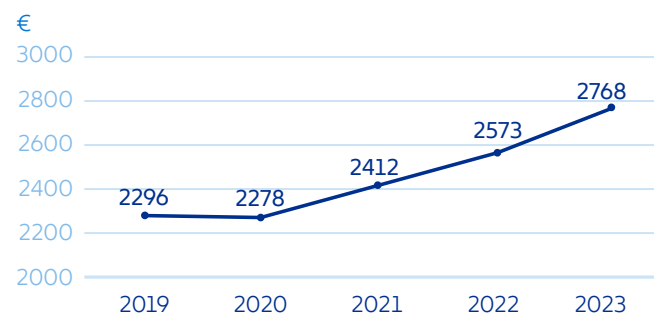
Kulud

Äritegevuse kulud suurenesid eelneva aastaga võrreldes 12% võrra 200,9 (2022: 179,8) miljoni euron. Seda tingis eelkõige töömahtude ja töajõu suurenemine tootmisettevõtetes, samas ka mõningate pikaajaliste projektide venimisega kaasnenud lisatööd. Äritegevuse kulugruppidest suurenesid müüdüd toodete ja teenuste kulud, kasvades aastate võrdluses 13,7% võrra 185,4 (2022: 163,0) miljoni euron. Turustus- ja halduskulud vähenesid aga 4,6% ja 9,7%, olles vastavalt 5,3 ja 10,1 miljonit eurot. Sellest tulenevalt turustuskulude osakaal kontserni müügituludest langes aastate võrdluses 0,7 protsendipunkti võrra 2,5%-le ning üldhalduskulude osakaal 1,6 protsendipunkti võrra 4,8%-le. Aasta varem arvestati üldhalduskuludesse Energo Veritas OÜ firmaväärtuse allahindlus 0,4 miljoni euro väärtuses, mis mõjutas aastast põhivarade kulumit. Põhivarade kulumit arvestati aruandeaasta jooksul 4,4 (2022: 4,8) miljonit eurot.

2023. aastal olid töajõukulud kokku 39,9 (2022: 34,4) miljonit eurot, sh töajõukuluna kajastatud aktsia-optsiooniprogrammide kulu 42 (2022: 190) tuhat eurot.

Aruandeaasta keskmine kuutöötasu kontserni töötaja kohta oli 2768 eurot, mis oli 7,6% enam kui eelneval perioodil.

Keskmine töötasu kuus kontsernis töötaja kohta

Valdava osa töajõukulude kasvust andis personali juurdekasv. Keskmise töötasu kasvu mõjutas üldisest majanduskasvust sõltuv palgasurve. Töajõukulude määr kontserni müügitulust oli aruandeaastal 19,1% (2022: 19,6%).

Tulem

Harju Elekter on kogu kontserni juhtimisprotsesse põhjalikult uurinud, et leida võimalusi tootlikkuse tõstmiseks. Selle tulemusena on tehtud mitmeid otsuseid äritegevuse paremaks korraldamiseks ja kulude kokkuhoiuks. Samuti on muudetud hinnakujundust ja korrigeeritud hindu turuolukorra ja konkurentsi järgi. Saavutatud hinnamuutused raamlepinguliste suur klientidega katsid osaliselt eelnevate kriiside mõjul tekkinud sisendhindade kasvu. Aasta varem viis kontsern sisendhindade tõusu ning tarneahelate probleemide tõttu sisse mitmeid

muudatusi, millega kaasnes kõigi käimasolevate tööde ja tulevaste perioodide kokkulepete ümberhindamine ning ühekordsete kulude kasv. Sel aastal jõuti hermeetiliste jaotustrafode raamlepingu vaidluses lahenduseni, mis võimaldas vähendada eelmise aasta lõpul tehtud 1,9 miljoni suurust eraldist.

Kontserni konkurentsivõime tõstmiseks tulevikus ja efektiivsuse parandamiseks tuli 2023. aastal kanda ka mõningaid ühekordseid kulusid – tootmisüksuste ümberkorraldamine Rootsis ja elektri-kaupade müügi lõpetamine Eestis.

Tootmisüksuste ümberkorraldamine Rootsis tõi kaasa kolimiskulud, sest ettevõtte sulges oma tehased Malmös ja Borlänge ning viis kogu tootmise üle Västeräsi uude tootmishoonesse. Elektri-kaupade projekti- ja jaemüügi lõpetamine Eestis tugines kontserni strateegilisele otsusele keskenduda põhi-tegevusele, elektriseadmete tootmisele, ning vabaneda madala kasumlikkusega jae- ja hulgemüügiärist.

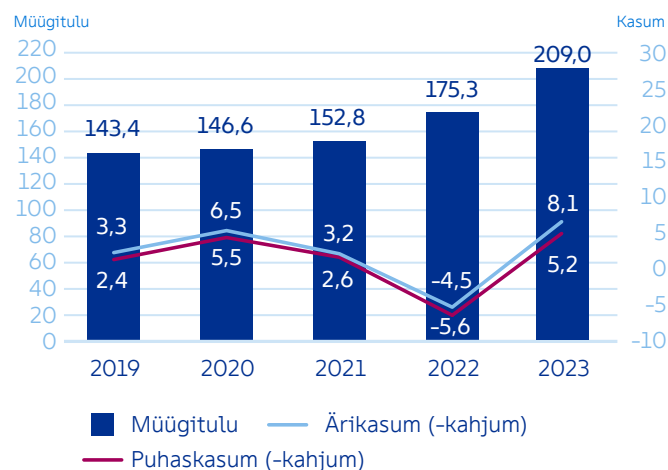
Lisaks strateegilistele otsustele mõjutasid ettevõtte majandustulemusi kiirelt kasvavad intressimäärad, mis on täiendav kuluallikas igale ettevõttele.

Harju Elektri aruandeaasta brutokasum oli pea kaks korda suurem kui aasta varem – 23,6 (2022: 12,3)

miljonit eurot. Brutokasumi marginaal kasvas võrreldava perioodi suhtes 4,3 protsendipunkti võrra 11,3%-ni.

2023. aastal teeniti ärikasumit (EBIT) 8,1 (2022: ärikahjum -4,5) ja puhaskasumit 5,2 (2022: puhaskahjum -5,6) miljonit eurot. Puhaskasum aktsia kohta oli 0,28 (2022: puhaskahjum aktsia kohta -0,31) eurot.

Müügitulu, puhas- ja ärikasum (-kahjum) miljonit eurot

Muu koondkasum (-kahjum)

Finantsvara ümberhindlustest ning müükidest tekkinud kasumid ja kahjumid on kajastatud muu koondkasumi kaudu. Aruandeaastal finantsvara ümberhindlusest tekkinud kasum oli kokku 5,5 (2022: kahjum 0,7) miljonit eurot. Peamise osa 2023. aasta finantsvara ümberhindlusest andis OÜ Skeleton Technologies Group investeeringu osaluse hinnanguline õiglase väärtuse muutus 5,4 miljoni euro võrra 27,2 miljoni euroni. (Vaata [lisa 6 Finantsinvesteeringud](#).) Noteeritud väärt-paberite õiglase väärtus kasvas aruandeaasta jooksul 0,1 miljoni euro võrra, aasta varem vähenes 0,7 miljoni euro võrra. Soetusi ja müüke aruandeaastal ei olnud.

Finantsseisund

Kontserni varade maht kasvas aastaga 6,9 miljoni euro võrra 178,4 (31.12.22: 171,4) miljoni euroni, millest põhivara suurenes 7,8 ning käibevara vähenes 0,8 miljoni euro võrra.

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustasid käibevarad 44% (31.12.22: 46%) ja põhivarad 56% (31.12.22: 54%) varadest. Võõrkapitali ja omakapital osakaal kontserni varades kujunes vastavalt, 50% (31.12.22: 54%) ja 50% (31.12.22: 46%).

Aasta jooksul 0,8 miljoni euro võrra 78,1 miljoni euroni vähenenud käibevarade seisu mõjutasid mitmed tegurid. Raha ja raha ekvivalendid

vähenesid 7,8 miljoni euro võrra 1,4 miljoni euroni eelkõige investeeringutest põhivarasse ning laenu tagasimaksetest, kuid osaliselt ka dividendide väljamaksmisest. Müügitulu kasvuga paralleelselt suurenesid nõuded ostjatele ja muud nõuded 22% võrra ning ulatusid aruandeperioodi lõpuks 38,9 miljoni euroni. Varud kahanesid 0,2 miljoni euro võrra 36,8 miljoni euroni, sealjuures lõpetatud toodete osakaal suurenes ning pooleliolevate toodete, tooraine ja materjali osakaal vähenes.

Aruandekuupäeva seisuga oli kontsernil kohustusi kokku 88,4 (31.12.22: 92,0) miljonit eurot, millest lühiajaline osa moodustas 73% (31.12.22: 78%).

Aasta jooksul vähenesid lühiajalised kohustused 6,4 miljoni euro võrra 64,9 miljoni euroni, sh võlakohustused vähenesid 5,0 miljoni võrra, ostjate ettemaksed suurenesid 2,0 miljoni euro võrra, võlad tarnijatele ja muud võlad vähenesid 1,3 miljoni võrra ning eraldi vähenes 2,0 miljoni võrra. Enamik ettemakseid on laekunud klientidelt projektide tarbeks soetatud varude finantseerimiseks.

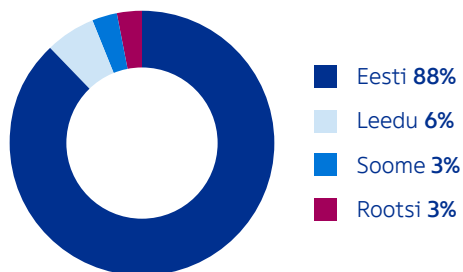
Võlakohustused kokku vähenesid aruandeaasta jooksul 2,2 miljoni euro võrra, olles perioodi lõpus vastavalt – lühiajalised võlakohustused 19,4 (31.12.22: 24,4) ja pikaajalised võlakohustused 23,5 (31.12.22: 20,7) miljonit eurot. Pikaajalisi laene ja liisinguid on kasutatud Eestis kinnisvara-investeeringute ja automaatsete tootmisseedmete investeeringute tarbeks ning Leedu ja Rootsi

tootmishoonete laienduste finantseerimiseks. IFRS 16 „Rendilepingud“ arvestuspõhimõtete alusel kajastatud lühi- ja pikaajalised võlakohustused vähenesid 0,1 miljoni euro võrra 0,2 miljoni euroni. Kontserni omakapital suurenes 10,6 miljoni euro võrra 90 miljoni euroni.

Investeeringud

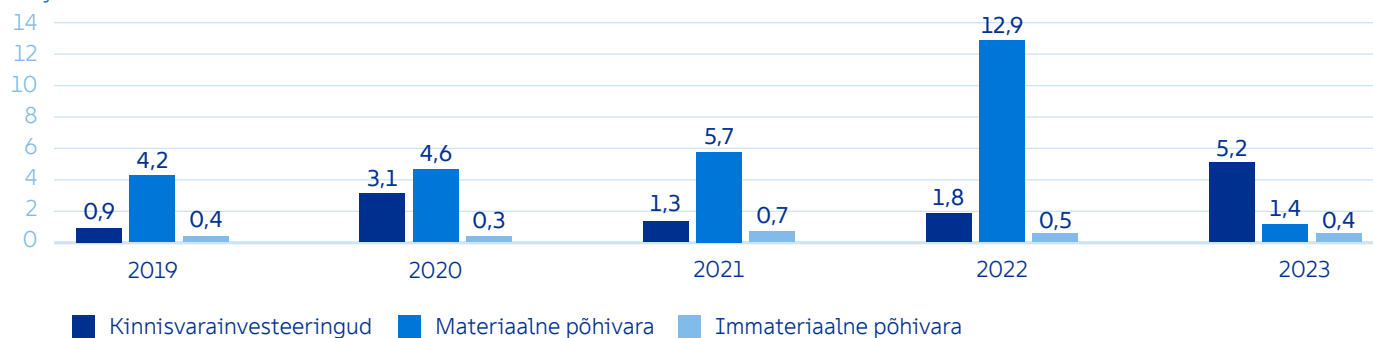
Harju Elekter on pühendunud oma ärivaldkonna uuendamisele, et tagada oma tootmisprotsesside, tehnoloogilise vara, ärikinnisvara ja IT-lahenduste pikaajaline konkurentsivõime. Kontsern investeeris 2023. aastal põhivarasse kokku 7,0 (2022: 15,2) miljonit eurot, sealhulgas kinnisvarainvesteeringutesse 5,2 (2022: 1,8) miljonit eurot, materiaalsesse põhivarasse 1,4 (2022: 12,9) miljonit eurot ja immateriaalsesse põhivarasse 0,4 (2022: 0,5) miljonit eurot. Investeeringud erinevatesse varagrupidesse jagunesid riigiti: Eestis 6,2 (2022: 2,4); Soomes 0,2 (2022: 0,3); Rootsis 0,2 (2022: 12,1) ja Leedus 0,4 (2022: 0,4) miljonit eurot.

2023. a investeeringute osakaal riikide lõikes

Investeeringud

miljonit eurot

Olulisemad investeerimisobjektid 2023. aastal:

1. Tootmistehnoloogilisse põhivarasse ja IT-lahendustesse

- Eesti tootmisettevõtte võttis kasutusse kolm uut AMADA lehtmetsalli painutuspink. Investeering parandab oluliselt tootmise efektiivsust, aitab kaasa tellimuste käsitlemisele ja vähendab keskkonnamõju.
- Rootsi ettevõtte Västeråsi uude tehasesse soetati tootmistehnoloogilisi seadmeid.
- Kontserni kõikides ettevõtetes investeeriti IT-seadmetesse ning tootmis- ja protsessijuhtimissüsteemidesse.
- Kontserni kõikides ettevõtetes investeeriti tööriistadesse, tootmis- ning kütteseadmetesse.

2. Kinnisvarasse (sh kinnisvarainvesteeringutesse ja põhivaralise kinnisvarasse)

- Allika Tööstuspargis, Saue vallas, valmis Reimax Electronics OÜ-le välja renditav 5788 m² suuruse tootmispinna ning 2-korrulise büroo- ja olmehoone osaga tootmishoone. Tallinna piiril asuv hoone pakub paremaid võimalusi kliendi tootmisliinide optimeerimiseks, keskkonnasäästlikkuseks ning ruumid vastavad tänapäeva tööstuse nõuetele.

- Keila tööstuspargis alustati suuremahulisi ruumide renoveerimis- ja rekonstrueerimisetöid pikaajalise rentniku tarbeks. Prysmian Group Balticsile eraldatakse kokku enam kui 20 000 m² tootmis-, ladustamis- ja büroopindu ja ligi 40 000 m² suuruse välise ladustamisterritooriumi.
 - Keila tööstuspargis territooriumil valmis kergliiklustee, mis viib Keila Terviseradadeni.
 - Renoveeriti Eesti ja Soome tootmishooneid.
- ### 3. Taastuvenergia ja rohepöörde projektidesse
- Allika Tööstuspargis asuvate hoonete katustele paigaldati kokku 100,4 kW võimsusega päikeseelektrijaamu.
 - Rootsi Västeråsi uue tehase katusele paigaldati 308 kW võimsusega päikeseelektrijaam.

Rahavood

Kontserni rahavoogude muutus 2023. aastal oli negatiivne – raha ja raha ekvivalendid vähenesid 7,7 miljoni euro võrra 1,4 miljoni euroni.

Äritegevuse rahavood olid aruandeaastal 1,2 miljonit eurot, mis on 6,0 miljonit eurot vähem kui eelmisel aastal. Äritegevuse nõuded ja ettemaksud vähenesid 6,7 miljoni euro võrra, mis on seotud nii müügitulu mahu suurenemisega kui ka müügiarvete moodustamisega aruandeperioodi lõpus. Ettevõtted maksid rohkem raha oma tarnijatele või muudele võla-usaldajatele, mistõttu äritegevusega seotud

kohustused ja ettemaksud vähenesid 2,3 miljoni euro võrra. Lisaks vähendasid ettevõtte rahavoogusid kolmekordselt kasvanud intressimaksud.

Investeeringutegevusse suunati 2023. aastal 6,0 miljonit eurot, mis on 8,0 miljonit eurot vähem kui eelmisel aastal. Investeeringutegevuse rahavood vähenesid seetõttu, et eelmisel aastal tehti suuri investeeringuid Rootsi Västeråsi tehasesse ja tootmistehnoloogilisse põhivarasse, mis ulatusid kokku 14,1 miljoni euroni. 2023. aastal olid investeeringud põhivarasse tagasihoidlikumad, kuid siiski vajalikud kontserni tootmisvõimsuse ja -efektiivsuse säilitamiseks ja kinnisvara turu laienemiseks.

Finantseerimistegevuse rahavood olid -2,9 miljonit eurot, mis on 18,5 miljonit eurot vähem kui eelmisel aastal. Kontsern maksis tagasi pikaajalist laenu 3,7 miljoni euro ulatuses ja vähendas arvelduskrediiti 4,5 miljoni euro võrra. Need sammud näitavad kontserni soovi vähendada intressi kandvaid kohustusi. Samas võttis kontsern juurde laenu 6,2 miljonit eurot, et tagada õigeaegne kinnisvaraobjektide valmimine ja tellimuste täitmine. Lisaks laekus kontsernile optsooniprogrammi raames aktsiakapitali sissemaksid 0,9 miljonit eurot, mis on 0,1 miljonit eurot vähem kui eelmisel aastal. 24. mail maksti aktsionäridele 2022. aasta eest dividende summas 0,9 miljonit eurot.

Tegevussegmentid

Kontserni juhatus on määratlenud tegevussegmentid vastavalt ettevõtte peamistele äritegevusaladele. Harju Elektri kaks peamist tegevusvaldkonda, mida esitatakse eraldi segmentidena, on tootmine ja kinnisvara. Teised tegevused, mis ei ole nii suure osakaaluga, et moodustada eraldi kajastatavat segmenti, ja millega kaasnevad riskid ja hüved ei olnud oluliselt erinevad ja selgesti piiritlevad, on esitatud koos kui muud tegevused.

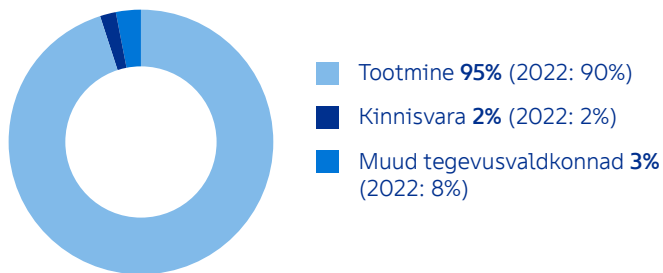
Tootmissegmenti tegevused on elektrienergia jaotus-, lülitus- ja muundamisseadmete ning automaatika-, protsessijuhtimis- ja tööstuslike

juhtimisseadmete disainimine, müük, tootmine ja jälleteenindus.

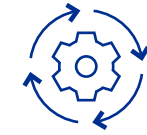
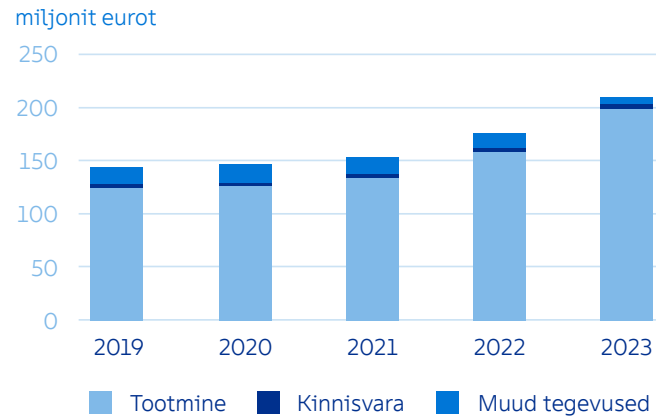
Kinnisvarasegment hõlmab tööstusliku kinnisvara arendamist, projektijuhtimist, rentimist ning sellega kaasnevaid muid teenuseid rendipartneritele ja kontserni ettevõtetele.

Muud tegevused koondab enda alla finantsinvesteeringute juhtimine, elektriinstallatsiooni- tööd laevaehituses ning elektrikaupade jae- ja projektimüügi, millest kontsern Eestis aruandeaastal väljus.

Segmentide müügitulude osakaal

Tegevussegmentide müügitulud

Tootmine

Harju Elektri põhitegevusalaks on tootmine, mille kasumlikkuse ning tõhususe kasvatamine on kontsernile esmatähtis. Selle nimel jätkati aruandeaastal 2022. aastal alustatud tegevustega kontserni restruktureerimiseks ja tootmisprotsesside efektiivsuse tõstmiseks.

Tootmise segment hõlmab elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmeid tootvaid tehaseid Eestis (AS Harju Elekter, varasema nimega AS Harju Elekter Elektrotehnika), Soomes (Harju Elekter Oy), Rootsis (Harju Elekter AB) ja Leedus (Harju Elekter UAB).

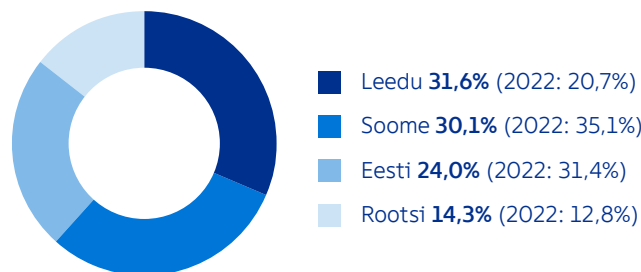
Aruandeaastal jõudis lõpule varasemalt tootmise segmenti kuulunud AS Harju Elekter Teletehnika ühendamine AS-iga Harju Elekter. Ühinemise tulemusel liikus lehtmetailist detaile ja tooteid valmistav tehas koos kõigi varade ja kohustustega AS-i Harju Elekter alla, mis võimaldas jätkata Eesti tehaste protsesside ühtlustamise ja efektiivistamisega.

Tootmissegmenti struktuuri korrastamise järgselt ei kuulu alates 1.01.2023 Soomes asuv Harju Elekter Kiinteistöt Oy ja Rootsis asuv Harju Elekter Services AB tootmissegmenti. Antud

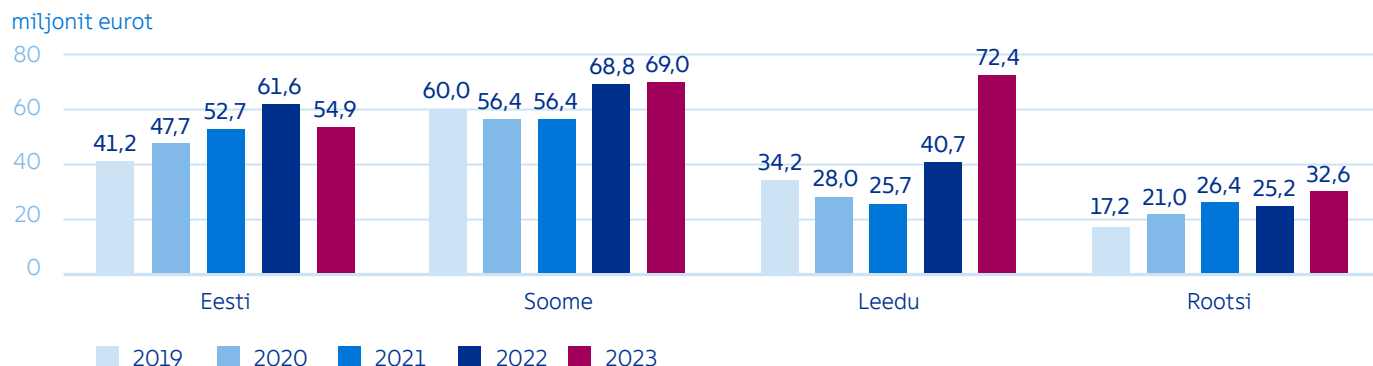
ettevõtete põhitegevuseks on kontsernile kuuluva ja tootmisettevõtete kasutuses oleva tööstusliku kinnisvara haldamine Soomes ja Rootsis ning need kuuluvad kinnisvarasegmenti.

Tootmissegmenti aruandeaasta müügitulu kontsernivälistelt klientidelt oli 197,9 (2022: 157,6) miljonit eurot, moodustades konsolideeritud müügitulust 94,7% (2022: 89,8%).

Tootmissegmenti müügitulu osakaalud riikide lõikes

Tootmissegmenti ettevõtete konsolideerimata müügitulud riikide lõikes

Segmenti müügitulu 26%-se kasvu tingis:

- Aruandeperioodil suures ulatuses taastunud materjalide- ja komponentide tarneahelad, mis möödunud aasta kasvu pidurdasid.
- Viimastel aastatel tehtud ulatuslikud investeeringud tootmisvõimekuse tõstmiseks, mis igapäevaselt edukalt rakendati.
- Väga hea koostöö oma võtmeklientidega, mis võimaldas edukalt läbirääkida müügihindu inflatsioonilises keskkonnas.
- Pidev ja sihipärane müügitöö rekordiliselt kõrgete tellimusmahtude tagamiseks.

Tootmisettevõtetes töötas aruandeperioodi lõpuga kokku 898 (2022: 820) inimest ning aruandeaastal keskmiselt 890 (2022: 810) inimest, kellest ligikaudu 70% on tootmistöölised ja 30% administratiiv- ja insenertehniline personal.

Tootmise tegevusvaldkonna väärtusahel:

TOOTMINE EESTIS

Eestis varem kahe erineva ettevõttena tegutsenud tootmisüksused koondati 2023. aastal ühe ettevõtte alla: AS Harju Elekter Teletehnika liideti AS-ga Harju Elekter Elektrotehnika, mille järgselt nimetati ettevõtte ümber AS-iks Harju Elekter.

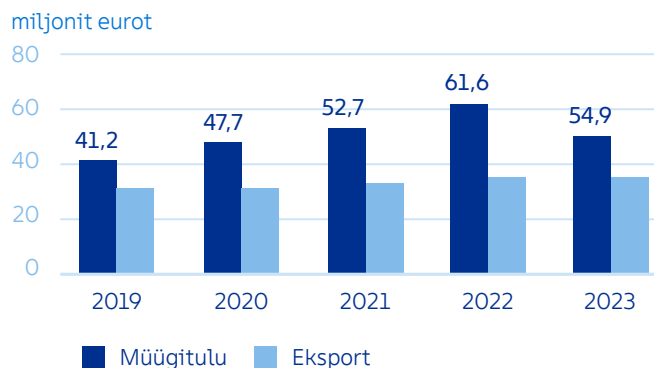
AS Harju Elekter on Keila Tööstuspargis asuv juhtiv kesk- ja madalpinge elektriseadmete arendaja, tootja ja turustaja. Põhitegevusele lisaks toodetakse enda ja kontserni teiste ettevõtete tarbeks erinevaid lehtmetsallitooteid. Ettevõtte kasutuses on kaks tehast, ligi 34 000 m² tootmis-, lao-, hoovi- ja kontori-pindadega. Ettevõttes töötas aruandeaasta lõpu seisuga 301 (2022: 326) inimest. Aruandeperioodil töötas ettevõttes keskmiselt 317 (2022: 338) inimest. Töötajate arvu vähenemine on tingitud kahe ettevõtte liitumisel saavutatud sünergiast ja kattuvate ametikohtade kaotamisest.

Eesti tootmisettevõtte müügitulu oli 2023. aastal 54,9 (2022: 61,6) miljonit eurot.

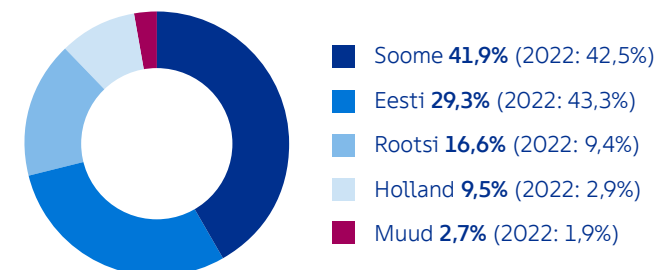
Müügitulu vähenemine on tingitud ettevõtete liitmisest, mille tulemusel eelnevalt omavahelise tehinguna kajastatud metallitehase müügitulu muutus ühendatud ettevõtte sisendkuluks. Elektriseadmete tehase toodangu müügitulu kasvas aasta võrdluses 14,8%.

Oluline osa kontserni Eestis valmistatud toodangust müüakse välismaale. Aruandeaastal moodustas ekspordi osakaal müügituludest 70,7% (2022: 56,7%) ning olulisemateks sihtriikideks Eesti ettevõtetele olid kontserni koduturud Soome ja Rootsi.

Müügitulu Eesti tootmisüksustes

Eesti tootmisüksuste müügitulu turgude viisi

Eesti elektriseadmete tehas osaleb erinevates müügihangetes, kus aruandeaasta üheks märkimisväärsimaks saavutuseks oli augustis võidetud Eesti Energia AS-i hange komplektalajaamade, jaotuspunktide ning seadmete tarnimiseks. Raamlepingud kogumahuga 115 miljonit eurot sõlmiti Elektrilevi OÜ-ga 36 kuuks võimalusega pikendada 24 kuu võrra. Lepingute alusel tarnitakse kaupa ka teistele Eesti Energia AS-i kontserni kuuluvatele ettevõtetele, samuti Elektrilevi OÜ ja Enefit Connect OÜ lepingupartneritele.

Lõppenud aasta oli Eesti tootmises väga intensiivne ja väljakutseterohke nii ärilises vaates kui ka

organisatsioonilistest muutustest tulenevalt. 2023. aasta esimeses kvartalis viidi lõpule Eesti tootmisettevõtete ühinemine, kuid jätkus ühtse juhtimisstruktuuri ning toodete, tarnijate, koostööpartnerite, kvaliteedi- ja töötajate seotud sisemiste protsesside täiustamine. Protsesside ja juhtimispõhimõtete uuendamise kõige oluliseks läbivaks jooneks oli *lean*-põhimõtete juurutamine. Kõrgendatud tähelepanu all oli töötajate tervishoid.

Ärilises vaates suutis tootmine Eestis hoida kõrget hõivatust. Jätkus varasematel aastatel töös olnud rahvusvaheliste raamlepingute teenindamine, kus sarnaselt eelmisele aastale pidasime ka

aruandeperioodil klientidega õnnestunud hinnaläbirääkimisi, et tagada eesmärgipärane kasumlikkus sisendkulude inflatsioonilises keskkonnas.

2024. aastal on fookus kasumlikkuse kasvatamisel. Jätkatakse võtmeklientide teenindamist ja raamlepingute täitmist. Suurimaks väljakutseks on sujuv üleminek uuele raamatupidamis- ja juhtimistarkvarale, mis aitab viia tootmisettevõtete ühinemisprotsessi lõpuni. Samuti kestab efektiivsuse suurendamiseks sihipärane töö protsesside, tootmiseseadmete uuendamise ja planeerimisega, et hoida tootmises maksimaalselt kõrget hõivatust.

TOOTMINE SOOMES

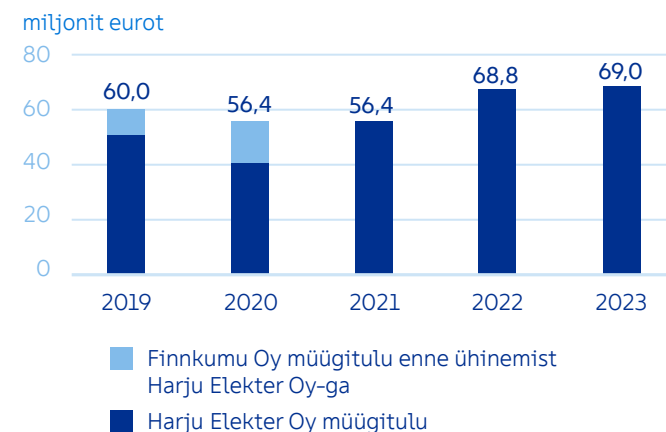
Harju Elekter Oy-st on kujunenud üks juhtivaid tööstusautomaatika- ning elektrienergia jaotus- ja ülekandeseadmete tootjaid Soomes. Ettevõtte peakontor ning põhitootmine asuvad Ulvilas, teised tehased asuvad Keraval ja Kurikkal. Kokku on ettevõtte kasutuses ligi 8 600 m² tootmis-, lao- ja kontoripinda.

Harju Elekter Oy 2023. aasta müügitulu kokku oli 69,0 (2022: 68,8) miljonit eurot, jäädes aastatagusega samale tasemele.

Oluline osa Soome toodangust müüakse väljapoole Soomet ning need jõuavad klientideni peamiselt tootjate ja eksportijate kaudu. Samas on Soome ettevõtte kontserni Eesti ettevõtete toodete maaletooja ja edasimüüja kohalikul turul. Eestist imporditud toodete vahendustumüük Soome turule moodustas 16,1 (2022: 19,8) miljonit eurot.

Kontserni Soome tootmisüksustes töötas aruandeperioodi lõpu seisuga kokku 180 (2022: 141) inimest, aruandeperioodi keskmine töötajate arv oli 170 (2022: 130) inimest. Umbes 60% töötajatest on hõivatud tootmises ja 40% juhtimis-, administratiiv-, arendus- ja müügitegevustes. Aasta üheks fookus-

Müügitulu Soome tootmisüksustes

teemaks olid töötajad ja nende heaolu. Aruandeaastal on toimunud mitmeid muutusi Soome tootmisüksuse võtmeisikutes, millest olulisem on tegevjuhi muutus. Alates 2.01.2024 alustas Harju Elekter Oy uue tegevjuhina Jari Jylli.

Soomes valmistatud tooted on suunatud tööstus-, energiatootmis- ja -jaotus-sektoritele ning taristuprojektidele, kattes klientide vajadused alates toodete, programmide ja projektide väljatöötamisest kuni hooldusteenuse pakkumiseni.

Tootevalik on lai ning -portfelli kuulub erinevaid kuni 20 kV tooteid ja lahendusi. Viimastel aastatel on jõudsalt arendatud Soome turule toodud Elektra elektrisõidukite laadijaid.

Ulvila ja Kerava tootmisüksused on keskendunud peamiselt lepingulisele tootmisele, projektiteenustele ning tarnetele energia- ja tööstussektoris ning taristuprojektides. Nimetatud valdkondades keskenduti 2023. aastal peamiselt olemasolevate kliendilepingute täitmisele. Tootmisprotsesside efektiivsus taastus tulenevalt varasemate aastate tarnekriiside murede lahenedisest, siiski oli vaja tegeleda sisendhindadega, mis püsisid kõrgel tasemel. Kui üldine tootmise hõivatus oli kõrge, siis mõningast klientide nõudluse vähenemist võis märgata päikeseenergia projektides.

Kurikka tootmisüksus, kus kasutuses on 2500 m² tootmis- ja kontoripinda, on peamiselt keskendunud komplektalajaamade ja kaablijaotuskappide

tootmisele, sh projekteerib, toodab ja turustab seadmeid elektrienergia jaotussektori tarbeks Soome turule. Kliendibaasis ja toodetes ei olnud aruandeaastal märkimisväärseid muutusi. Kurikka üksuses toodetud kvaliteetsetel alajaamadel on Soomes hea maine ja pika tegevusaja jooksul on välja kujunenud kindel lojaalne kliendibaas.

Soome tootmise peamised eesmärgid on seotud kasumlikkuse suurendamisega kõigis tootmisüksustes ning viimastel aastatel muutunud juhtimisstruktuuride ja -protsesside võimalikult efektiivses rakendamises. Tootearenduses on kõrgendatud fookus laadijate arendusel. Kõikide toodete ja tootegruppide lõikes analüüsitakse pidevalt kasumlikkust.

TOOTMINE ROOTSIS

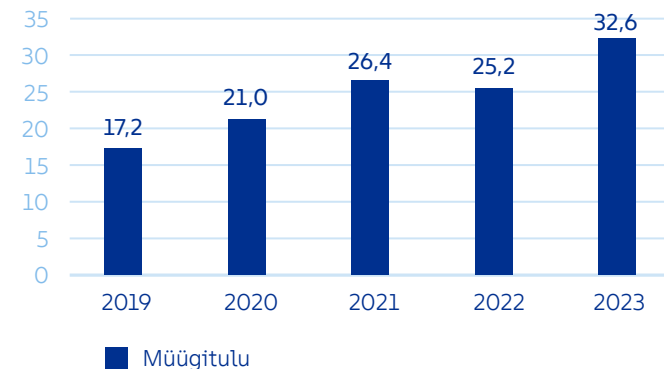
Tootmissegment Rootsis hõlmab tütarettevõtet Harju Elekter AB-d, mis on spetsialiseerunud energia tootmiseks ja jaotuseks vajalike kesk- ja madalpingelahenduste väljatöötamisele ning nende tarnimisele infrastruktuuri-, ehitus- ja energiasektorile. Ettevõtte peakontor koos tootmis-, müügi- ja teenindusüksusega asub Västerås, kus valmis 2022. aasta detsembris uus moodne 6282 m²-ne tootmishoone koos vajalike lao- ja kontoripindadega. Aruandeaastal jätkati Rootsi tootmisüksuste restruktureerimisega ning suleti

tootmisüksused Malmö ja Borlänges, kust viidi tootmiskompetents üle Västeråsi. Täiendava muudatusena viidi aruandeaastast tootmissegmenti kuulunud Harju Elekter Services AB üle kinnisvara segmenti, mis märkimisväärset mõju segmenti tulemustele ei avaldanud.

Harju Elekter AB-s töötas aruandeperioodi lõpu seisuga 51 (2022: 72) inimest ja aruandeperioodil keskmiselt 58 (2022: 69) inimest. Töötajate arvu vähenemise põhjustas erinevate asukohtade sulgemine ja tegevuse konsolideerimine Västeråsi tehasesse.

Müügitulu Rootsi tootmisüksustes

miljonit eurot

2023. aasta müügitulu Rootsis oli 32,6 (2022: 25,2) miljonit eurot, mis on 29% kõrgem kui möödunud aastal.

Rootsi üksus keskendub Rootsi turule, kus müüdi 96% (2022: 88%) toodangust ja teenustest, sh oli Eestis toodetud toodete vahendustumük Rootsi turule aruandeaastal 9,1 (2022: 5,3) miljonit eurot.

Aruandeaasta oli Rootsi üksuse jaoks väga väljakutsete rohke. Suurimaks oli vastvalminud tehase täiskoormusel tööle saamine, mis võttis eeldatust rohkem aega ja ressursse. Teiseks aastat läbivaks katsumuseks oli varasematel aastatel sõlmitud projektitööde edukas, kasumlik ja tähtaegne lõpetamine. Mitmed projektid on osutunud planeeritust märgatavalt keerukamaks, kulukamaks ja ajamahukamaks. Möödunud aastal vahetus ka Rootsi üksuse tegevjuht. Endine müügijuht ja tegevjuhi kohusetäitja, Martin Frank, asus 2. oktoobrist Harju Elekter AB tegevjuhi kohale.

Järgmise aasta peamisteks eesmärkideks on struktuuri muutuste lõpule viimine ning uue Västeråsi tehase kiire ja efektiivne täiskoormuse saavutamine koos kasumisse jõudmisega. Lisaks keskendutakse aktiivsele müügitööle ja ärimahtude kasvatamisele. Fookuses on oma tehases toodetavate madalpingeseadmete ja e-house lahenduste müügimahtude kasv.

TOOTMINE LEEDUS

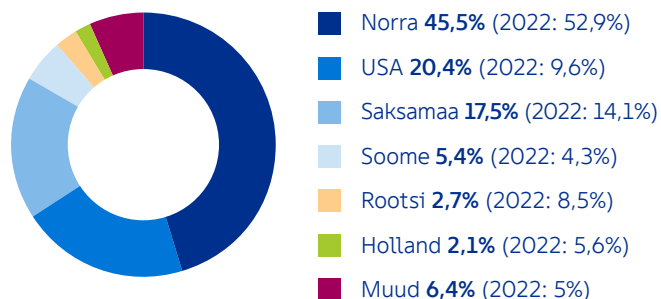
Leedus asuv tütarettevõtte Harju Elekter UAB kuulub kontserni alates 2003. aastast. Ettevõtte fookus on suunatud süsteemiintegraatorite jaoks toodete ja lahenduste väljatöötamisele ja lepingulisele tootmisele merendus- ja tööstussektoris, tarnides spetsiaalselt kliendi tarbeks väljatöötatud energiajaotuse ja sagedusinverteri seadmeid. Ettevõtte peakontor ja tootmiskompleks asuvad Leedus Panevežyses. Ettevõttes töötas aruandeaasta lõpu seisuga 366 (2022: 291) inimest ning aruandeaastal keskmiselt 346 (2022: 271) inimest.

Tootmissegmendi Leedus teenitud müügitulu oli aruandeaastal 72,4 (2022: 40,7) miljonit eurot, kasvades aastaga 78%.

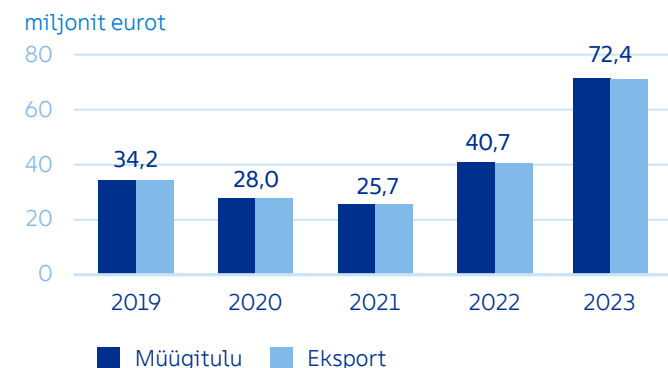
Teist aastat järjest väga tugeva müügitulu kasvu aluseks on viimase viie aasta jooksul korduvalt laiendatud tehas, taastunud komponentide ja materjalide tarneahelad ning väga hea koostöö pikaaegsete klientidega. Panevežyses asuva enam kui 17 300 m² tehase toodangust 99% (2022: 99%) eksporditi aruandeaastal üle maailma erinevatesse sihtriikidesse, millest olid olulisemad Norra, Saksamaa, Ameerika Ühendriigid, Rootsi, Holland ja Soome.

Aruandeaastal teeniti enamik müügitulust projekti-põhiste toodete ja teenuste väljaarendamisest, tootmisest ja müügist merendus- ja laevandussektorile.

Leedu müügitulu turgude viisi

Müügitulu Leedu tootmisüksustes

Tootesortimendis olid suurima osakaaluga erinevad sagedusmuundurseedmete süsteemid ning elektri- ja kontrollkilbid. Kvaliteetsete toodete pakkumine merendussektorile on väga tugevalt seotud ettevõtte kõrgetasemelise inseneritöö võimekusega, kuna tellimused on seotud peamiselt projekti- ja kliendikohaste lahendustega, mida ei leidu standardkataloogides. Klientide huvi ja päringud ettevõtte toodangu vastu on väga kõrged ja tellimusraamat oli aastalõpu seisuga rekordiline. Aasta prioriteediks oli olemasolevate võtmeklientide teenindamine, mille nimel loobuti mõnest väiksemast kliendist.

Kuigi komponentide raske kättesaadavus leevenes, siis võtmeklientide kõrgendatud ootus pooleriolevate projektide kiireks lõpetamiseks tekitas suuri väljakutseid tootmistegevuste planeerimisel. Paralleelselt tuli toime tulla märgatavalt kasvanud materjalide ja komponentide hindadega. Aruandeaastal õnnestus 2022. aastast edasikandunud takistused suures ulatuses edukalt lahendada.

Lisaks aktiivsele müügitööle ja väga kõrgele tootmise hõivatusele, panustati aruandeaastal sisemiste protsesside arengusse, töötajate kvalifikatsiooni

tõstmise ja erinevatesse ühiskondlikesse tegevustesse.

Kokkuvõttes tõi 2023. aasta Leedu tehase jaoks teist aastat järjest väga suure käibekasvu ja tugeva tellimusraamatu edaspidiseks. Järgmise aasta peamisteks eesmärkideks on hoida tehas töötamas täisvõimsuse lähedal ja keskenduda ressursside järjest efektiivsemale rakendamisele, et tagada klientide tähtaegne teenindamine.

Kinnisvara

Kinnisvarasegment hõlmab tööstusliku kinnisvara arendamist, hooldust ja rentimist; kinnisvara ja tootmisvõimsuse ülalpidamisega seotud teenuseid; ning teenuste vahendamist. Segmendi tegevust korraldab AS-i Harju Elekter Group kinnisvaraosakond, kus aruandeaasta lõpu seisuga töötas 5 (2022: 5) inimest.

Kontsernil on kinnistud tööstusparkides Eestis (Keila, Allika ja Haapsalu), Soomes (Ulvila, Kerava, Kurikka), Rootsis (Västerås) ja Leedus (Panevežys) – kokku 80 ha, millel asub 130,6 tuhat m² tootmis-, kontori- ja laopindu. Kontsernivälisele klientidele renditakse pindu Keila, Allika ja Haapsalu tööstusparkides.

Aruandeaastal oli kinnisvara segmendi äritulu kokku 6,9 (2022: 6,6) miljonit eurot, millest kontserniväline müügitulu moodustas 4,5 (2022: 4,4) miljonit eurot, andes konsolideeritud müügitulust 2,2% (2022: 2,5%).

Kinnisvarasegmendi müügitulu teeniti aruandeaastal Eestist. Kinnisvarasegmendi müügitulust moodustas renditulu 84% (2022: 73%) ning kommunaal- ja muud teenused 16% (2022: 27%). Äritegevus oli stabiilne, välja renditavate pindade vakantsus madal. Aruandeaasta kontserniväline müügitulu on kasvanud eelkõige tänu uutele kinnisvaraarendustele, mille seas on näha esimese täisaasta mõju 2022. aasta teises kvartalis valminud Laohotell III hoonel

Allika tööstuspargis. 2023. aasta juunis sõlmiti uus pikaajaline üürileping Prysmian Group Baltics AS-ga ja aasta lõpus valmis ning anti üle tootmishoone Reimax Electronics OÜ-le.

Prysmian Group Baltics AS-ga sõlmitud pikaajaline üürileping kehtib 2030. aastani ning uuendatud üürilepinguga üürib Harju Elekter Group neile Keila Tööstuspargis välja rohkem kui 20 000 m² tootmis-, ladustamis- ja büroopindu ja ligi 40 000 m² suuruse välise ladustamisterritooriumi.

Reimax Electronics OÜ-le ehitatud ja pikaajaseks

välja renditud 5788 m² tootmishoone oli Harju Elektri jaoks juba kuues Allika Tööstuspargis valminud hoone.

Aruandeperioodil investeeriti kinnisvarasegmendis 5,3 (2022: 13,5) miljonit eurot. Suur osa aruandeperioodi investeeringutest on seotud valminud Reimax Electronics OÜ tootmishoonega ning Prysmian Group Baltics AS-le renditavate pindade renoveerimistöödega.

2024. aastal jätkuvad ettevalmistused võimalikeks järgmisteks arendusprojektideks nii Allika kui Keila tööstusparkides.

Muud tegevused

Muude tegevuste alla kuuluvad kontserni ettevõtted AS Harju Elekter Group ja Energo Veritas OÜ Eestis ning Telesilta Oy Soomes.

Muude segmenteerimata tegevuste kontserniväline müügitulu kokku oli aruandeaastal 6,7 (2022: 13,4) miljonit eurot, vähenedes aastaga poole võrra. Müüke teistele tegevussegmentidele aruandeaastal ei olnud. Muud tegevused moodustasid 3,2% (2022: 7,6%) kontserni konsolideeritud müügitulust.

EESTI

AS Harju Elekter Group on kontserni emaettevõtte, mille tegevus jaotub kaheks: kinnisvara ja muud tegevused. Tööstusliku kinnisvara arendamise ja rentimisega seotud tegevuste kõrval tegeleb emaettevõtte:

- kontserni ettevõtete koostöö koordineerimisega;
- nõukogu ja juhatuste kaudu tütarettevõtete strateegilise juhtimisega;
- kontserni rahavoogude juhtimisega;
- kontserni investorsuhete juhtimisega;
- kontserniülese müügi-, turundus- ja tootejuhtimisega;
- kontserniülese tootmise ja sisseostu juhtimisega;

- investeringute planeerimise ja juhtimisega;
- äriarendusega;
- kontserni ettevõtete toetamisega personali-, infotehnoloogia-, kommunikatsiooni-, finants- ja õigusala.

Emaettevõttes väljaspool kinnisvaraosakonda töötas aruandeperioodi lõpu seisuga 23 (2022: 21) inimest.

Muude tegevuste hulgas on AS-il Harju Elekter Group investeringute juhtimine üks olulisemaid. Aruandeaasta lõpu seisuga koosnes investeerimisportfell erinevatest noteeritud väärtpaperitest summas 1,5 (2022: 1,4) miljonit eurot, investeringust OÜ-sse Skeleton Technologies Group summas 27,2 (2022: 21,8) miljonit eurot ja IGL-Technologies Oy-sse summa 0,5 (2022: 0,5) miljonit eurot.

Energo Veritas OÜ on AS-i Harju Elekter Group 100%-ne tütarettevõtte, kelle tegevus on tänaseks lõppenud. Energo Veritas OÜ 2023. aasta müügitulu oli 0,3 (2022: 8,1) miljonit eurot. Ettevõtte äritegevuse halvas 2022. aastal tekkinud vaidlus Enefit Connect OÜ-ga hermeetiliste jaotustrafode raamlepingu hanke üle. Erimeelsused lahendati 2023. aasta teises kvartalis mõlemal pooli rahuldanud kokkuleppega. Aruandeaastal omandas kontsern Energo Veritas OÜ vähemusosanikult tema osaluse. Tulenevalt AS-i Harju Elekter Group strateegiast, keskenduda oma põhiärisuunale ja tehistes omatoodete tootmisele, oli tehingu eesmärgiks lõpetada Energo Veritas OÜ jae- ja hulgikaubanduse äritegevus.

SOOME

Telesilta Oy on Soomes Uusikaupunkis 1978. aastal asutatud elektritööde ettevõtte, mis on spetsialiseerunud laevade elektrisüsteemide projekteerimisele ning seadmete valmistamisele, paigaldamisele, seadistamisele ja hooldusele Soome turul. Ettevõtte pakub klientidele spetsiifilisi lahendusi, omatoodete osakaal on marginaalne. Telesilta Oy kuulub kontserni 2017. aastast. Lisaks Uusikaupunkile on ettevõttel üksused elektritöödeks Turu ja Rauma sadamates.

Ettevõttes töötas aruandeaasta lõpu seisuga 40 (2022: 34) inimest ning aruandeperioodi keskmine töötajate arv oli 37 (2022: 34). Aruandeaasta müügitulu oli 6,4 (2022: 5,5) miljonit eurot, kasvades 16,3% võrreldes eelmise aastaga. Müügitulu kasv oli tingitud töös olnud suurest hulgast projektidest. Hoolimata ühe suure projekti ebaõnnestumisest, kujunes lõppenud aasta Telesilta Oy jaoks edukaks. Täiendavateks väljakutseteks laevandussektori elektritööde tegemisel oli aruandeaastal kvalifitseeritud tööjõu puudus. Suurimaks võiduks oli mais sõlmitud leping pikaajalise kliendi Uudenkaupungin Työvene Oy-ga kahe Soome piirivalve laeva elektri- ja kasutuselevõtu tööde osas. Lepingu maht on ligikaudu 6,5 miljonit eurot ning laevad valmivad 2025. ja 2026. aastal.

2024. aasta eesmärkideks on olemasolevate ja võtmeklientide lepingute efektiivne tähtaegne täitmine fookusega kasumlikkuse kasvatamisel.

Aksia ja aktsionärid

ISIN kood EE3100004250	Aksia lühinimi HAEIT	Lihtaktsiate arv 18 498 770	Arvestuslik väärtus 0,63 eurot	Noteerimise kuupäev 30.09.1997
---------------------------	-------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

AS Harju Elekter Group on noteeritud Nasdaq Tallinn väärtpaberibörsil alates 30. septembrist 1997.

Ettevõtte kõik aktsiad on börsil vabaltkaubeldavad ning iga aktsia annab võrdse hääle- ja dividendiõiguse. Harju Elektri aktsionärid on võrdsed ning eraldi hääleõigust käsitlevaid piiranguid või kokkuleppeid ei ole. Ettevõttele teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes mingeid piiranguid seoses väärtpaberite võõrandamisega ega muid spetsiifilisi kontrolliõigusi.

Aruandeaastal realiseerus 2018. a väljakuulutuatud töötajatele suunatud optsooniprogrammi III etapp. AS-i Harju Elekter Group nõukogu suurendas ettevõtte aktsiakapitali 131 835 euro võrra uute nimiväärtuseta lihtaktsiate väljalaskmise teel. Aktsiate märkimise aeg oli 14. juuli 2023 ja aktsiate väljalaske hind 4,44 eurot aktsia kohta. Kokku märgiti 209 262 lihtaktsiat arvestusliku väärtusega 0,63 eurot aktsia kohta. Aktsiakapitali suurendamise järgselt on AS-i Harju Elekter Group aktsiakapital 11,66 miljonit eurot, mis jaguneb 18,5 miljoniks nimiväärtuseta lihtaktsiaks.

Aksia hind ja kauplemine

Aasta 2023 oli investoritele soodne, kujunedes välja heaks vastukaaluks eelneva aasta keerukusele. Kuigi enamus maailma aktsiaturge tõusid, püsis Tallinna börs sisuliselt paigal (+0,1%). MSCI maailma indeks tõusis eurodes mõõdetuna 19,6%, sh kasv tuli eelkõige USA ja Euroopa turult. USA-s tõi edu tehnoloogiasektor.

Harju Elektri aktsia hind püsis samuti 2023. aastal stabiilne. Aasta viimasel kauplemispäeval sulgus AS-i Harju Elekter Group aktsia 4,97 euro tasemele, vähenedes aastaga 0,8%. Kokku kaubeldi 1,2 (2022: 0,9) miljoni aktsiaga, sealhulgas tehingute maht oli kokku 5,8 miljonit eurot. 31. detsembri seisuga oli aktsiahinna alusel ettevõtte turuväärtus 91,9 miljonit eurot.

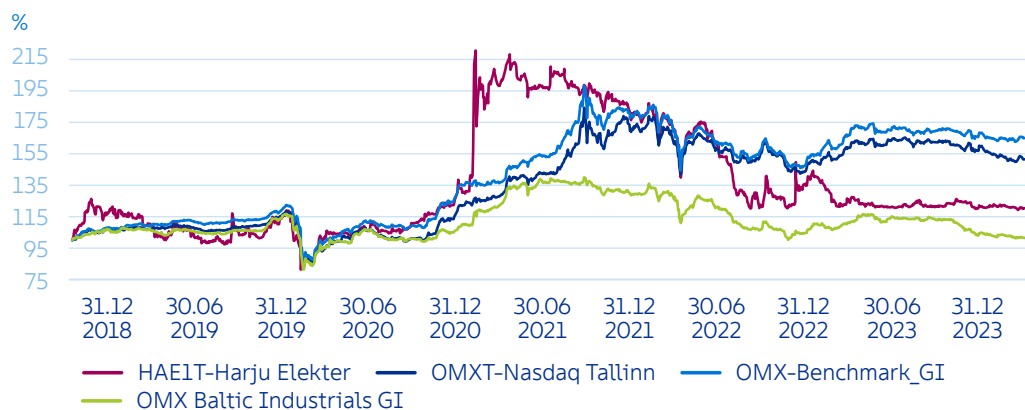
Aksia hind ja kauplemine

	2023	2022	2021	2020	2019
Keskmine aktsiate arv (tk)	18 355 774	18 134 463	17 855 220	17 739 880	17 739 880
Avamishind (eurot)	5,01	7,44	5,24	4,26	4,12
Kõrgeim hind (eurot)	5,31	7,74	10,50	5,26	5,20
Keskmine hind (eurot)	5,04	6,04	7,83	4,43	4,46
Madalaim hind (eurot)	4,90	4,85	5,20	3,20	4,01
Sulgemishind (eurot)	4,97	5,01	7,44	5,18	4,21
Sulgemishinna muutus (%)	-0,8	-32,70	76,7	23,0	2,2
Ettevõtte turuväärtus (miljonit)	91,94	91,63	134,06	91,89	74,68
Kaubeldud aktsiaid (tk)	1 154 685	929 491	2 048 865	1 160 598	531 415
Käive (miljonit eurot)	5,82	5,60	15,85	4,99	2,35
Puhaskasum aktsia kohta (eurot)	0,28	-0,31	0,15	0,31	0,14
P/E suhe (kordaja)	17,75	-	51,13	16,52	30,07
Dividend aktsia kohta (eurot)	⁽¹⁾ 0,13	0,05	0,14	0,16	0,14
Dividendimäär %	2,6	1,0	1,9	3,1	3,3
Dividend/puhaskasum %	46,2	-	96,2	51,0	100,9

(1)– juhatuse ettepanek

AS-i Harju Elekter Group aktsia hinna muutus võrreldes aktsiaindeksite muutusega aastal 31.12.2018 – 31.12.2023.

Aksia hinna liikumine 2019–2023

Aksia hind (eurodes) ja käive (miljonites eurodes)

Nasdaq Tallinna Börsil ajavahemikus 31.12.2018 – 31.12.2023

Nasdaq Tallinn, www.nasdaqbaltic.com

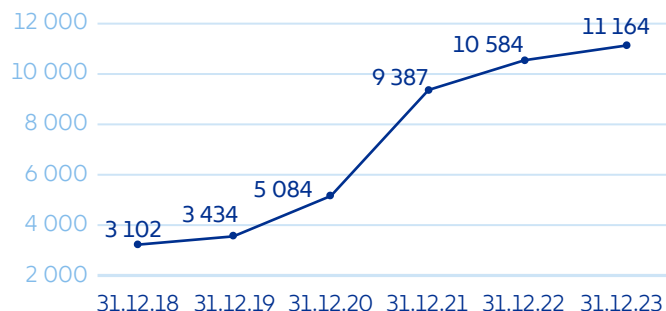
Aktsionäride struktuur

Seisuga 31.12.2023 oli AS-il Harju Elekter Group 11 164 aktsionäri. Viimase viie aastaga on Harju Elektri aktsionäride arv kasvanud 8 062 aktsionäri võrra, millest viimasel aastal lisandus 580. Stabiilselt

suurenev aktsionäride hulk näitab, et Harju Elekter on investeerimisportfelliis usaldusväärne. AS-i Harju Elekter Group suurim aktsionär on kohalikul kapitalil põhinev AS Harju KEK, millele kuulub 30,1% ettevõtte aktsiakapitalist. Harju Elektri aktsiaomandusest kuulub Eesti aktsionäridele 87,2% (31.12.22: 86,6%),

väliskapitali osalus on 12,8% (31.12.22: 13,4%). Seisuga 31.12.2023 kuulus ettevõtte nõukogu ja juhatuse liikmetele otse ning kaudse osaluse kaudu kokku 4,32% ettevõtte aktsiatest ([lisa 16](#) ja [HÜT](#)). AS-i Harju Elekter Group aktsionäride täielik nimekiri on leitav Nasdaq CSD kodulehel.

Aktsionäride arv

Aktsionäride jagunemine osaluse suuruse järgi

Osaluse suurus	Aktsionäride arv	Osa üldarvust %	Hääleõiguse %
Üle 10%	2	0,0	40,1
1,0–10,0%	7	0,1	19,3
0,1–1,0%	61	0,5	16,2
alla 0,1%	11 094	99,4	24,4
KOKKU	11 164	100,0	100,0

Üle 5% aktsionärid

31.12.2023	Osalus %
AS Harju KEK	30,10
ING Luxembourg S.A.	10,02
Endel Palla	7,43
Aktsionärid kelle osalus on alla 5%	52,45
KOKKU	100,00

Aktsionäride jagunemine riikide lõikes, seisuga 31.12.2023:

RIIK	Kokku aktsionäride arv	Aktsionäride arv (tk)			Kokku aktsiate arv	Aktsiate arv (tk)			Kokku aktsiate osakaal	Aktsiate osakaal (%)		
		Juriidilised	Era	Pangad ja esindaja-kontod		Juriidilised	Era	Pangad ja esindaja-kontod		Juriidilised	Era	Pangad ja esindaja-kontod
Eesti	11 050	924	10 125	1	16 129 606	6 876 930	9 213 202	39 474	87,2	37,2	49,8	0,2
Luksemburg	1	-	-	1	1 854 203	-	-	1 854 203	10,0	-	-	10,0
Soome	52	3	48	1	162 118	10 670	22 401	129 047	0,8	-	0,1	0,7
Leedu	5	-	-	5	152 256	-	-	152 256	0,8	-	-	0,8
Rootsi	7	1	2	4	65 443	2 000	701	62 742	0,3	-	0,0	0,3
Inglismaa	6	-	5	1	48 046	-	2 155	45 891	0,3	-	0,0	0,3
Muud riigid	43	1	31	11	87 098	150	12 073	74 875	0,6	0	0,1	0,5
KOKKU	11 164	929	10 211	24	18 498 770	6 889 750	9 250 532	2 358 488	100,0	37,2	50,0	12,8

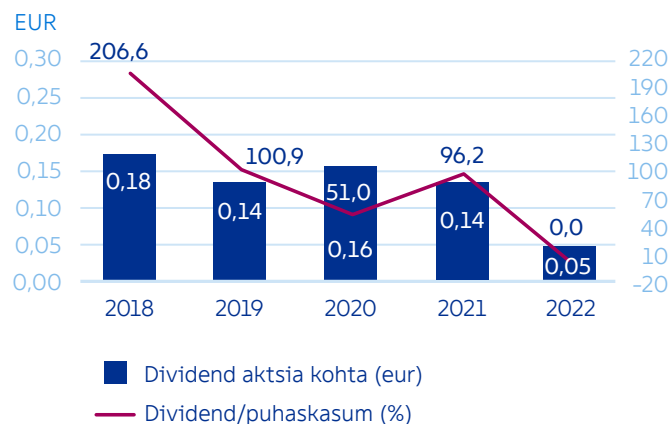
Dividendid

Kontserni dividendipoliitika järgi makstakse dividendideks vähemalt kolmandik tavapärasest majandustegevuse puhaskasumist. Tegelik dividendimäär sõltub aga kontserni rahavoogudest ning arenguperspektiividest ja nende finantseerimise vajadusest.

28. aprillil 2023 toimus AS-i Harju Elekter Group aktsionäride korraline üldkoosolek, kus kinnitati 2022. majandusaasta aruanne, kasumijaotuse ettepanek ning otsustati maksta aktsionäridele 2022. aasta eest dividende 0,05 eurot aktsia kohta, kokku 914 tuhat eurot. Dividendide väljamakse aktsionäride pangakontodele tehti 24. mail 2023.

Kooskõlastatult nõukoguga teeb juhatus ettepaneku maksta aktsionäridele dividendidena välja 0,13 eurot aktsia kohta, kokku 2,4 miljonit eurot, mis moodustab 2023. aasta puhaskasumist 47%.

Väljamakstud dividendid

Hea ühingujuhtimise tava aruanne 2023

Üldkoosolek	77
Juhatus	78
Nõukogu	80
Juhatuse ja nõukogu koostöö	83
Mitmekesisuspoliitika	83
Teabe avaldamine	83
Finantsaruandlus ja auditeerimine	83
Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed	84
Auditikomitee	84

AS Harju Elekter Group lähtub oma juhtimises, lisaks ettevõtte strateegiale, väärtustele ning äriseadustikule, Finantsinspeksiooni kinnitatud Hea Ühingujuhtimise Tavast. Harju Elekter järgib Hea Ühingujuhtimise Tava, välja arvatud juhul, kui käesolevas aruandes on märgitud teisiti.

AS Harju Elekter Group on aktsiaselts, mille juhtimisorganid on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek

Aktsionäride õiguste teostamine

Aktsionäride üldkoosolek on AS-i Harju Elekter Group kõrgeim juhtimisorgan, mille pädevuses on muuhulgas põhikirja ja aktsiakapitali muutmine, nõukogu liikmete valimine ja tagasikutsumine, audiitori nimetamine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine ning muude põhikirjas ja seaduses ettenähtud küsimuste otsustamine.

Igal aktsionäril on õigus osaleda üldkoosolekul, võtta üldkoosolekul sõna päevakorras esitatud teemadel ning esitada põhjendatud küsimusi ja teha ettepanekuid.

Harju Elektri iga aktsia annab võrdse hääle- ja dividendiõiguse. Kõik aktsionärid on võrdsed ning eraldi hääleõigust käsitlevad piirangud ja kokkulepped puuduvad. Harju Elektrile teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes piiranguid seoses väärtpaberite võõrandamisega ega muid spetsiifilisi kontrolliõigusi.

Üldkoosoleku kokkukutsumine ja avaldatav teave

Korraline üldkoosolek toimub üks kord aastas hiljemalt kuue kuu jooksul pärast ettevõtte majandusaasta lõppemist. Erakorralise üldkoosoleku kutsub juhatus kokku vastavalt seaduses sätestatud juhtudel ja korras. Korralise üldkoosoleku toimumisest teatab juhatus ette vähemalt kolm nädalat.

Harju Elekter avalikustas korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teate 3. aprillil 2023 Nasdaq Tallinna börsi infosüsteemi kaudu ja oma veebilehel ning 4. aprillil 2023 ajalehes Postimees. Aktsionäridel oli võimalus esitada küsimusi, teha esitatust erinevaid ettepanekuid päevakorras nimetatud teemade kohta üldkoosoleku kokkukutsumise teates esitatud e-posti aadressil ja tutvuda majandusaasta aruandega Harju Elektri veebilehel ning ettevõtte asukohas Keilas, Paldiski mnt 31/2. 2023. aastal aktsionärid ei esitanud korralise üldkoosoleku eel küsimusi ja ettepanekuid päevakorras nimetatud teemade kohta.

Üldkoosoleku läbiviimine

Üldkoosolek on pädev otsuseid vastu võtma, kui kohal on üle poole aktsiatega esindatud häälest. Üldkoosoleku otsus on vastu võetud, kui selle poolt on antud üle poole üldkoosolekul esindatud häälest juhul, kui seadusega ei ole ette nähtud suurema hääleteenamusega nõuet.

AS-i Harju Elekter Group 2023. aasta aktsionäride korraline üldkoosolek toimus 28. aprillil Keila Kultuurikeskuses. Aktsionäridel oli võimalus hääletada üldkoosoleku päevakorras olevaid punkte enne üldkoosolekut e-posti või posti teel ning jälgida üldkoosolekut videoülekanDES. Enne koosolekut hääletas 1 aktsionär ning videoülekanDEle oli registreerunud 6 osalejat. Videoülekanne avalikustati nii ettevõtte veebilehel www.harjuelekter.com kui ka Nasdaq Baltic youtube.com kontol.

Üldkoosolekust osavõttu ehk hääletamist ei ole tehtud võimalikuks sidevahendite kaudu (HÜT punkt 1.3.3)

vastava sobiva tehnoloogilise lahenduse puudumise tõttu.

Üldkoosolek toimus eesti keeles. Koosolekut juhatas jurist Ursula Pöld, kes tutvustas üldkoosoleku läbiviimise protseduuri. Koosolekul osalesid kõik nõukogu ja juhatuse liikmed. Kuna üldkoosoleku päevakorras oli ka ettevõtte põhikirja muutmine, osales koosolekul Tallinna notar Evelyn Roots. Üldkoosolekul ei osalenud audiitor. Üldkoosolekust võttis osa 58 aktsionäri või nende volitatud esindajat, kes esindasid 62,57% häälte üldarvust.

Üldkoosolek kinnitas 2022. majandusaasta aruande ja kasumijaotuse ning otsustas maksta aktsionäridele 2022. aasta eest dividende 0,05 eurot aktsia kohta, kokku 914 tuhat eurot. Muudeti ettevõtte ärinime ja põhikirja. Üldkoosolekul tehtud otsused avalikustati Nasdaq Tallinna börsi infosüsteemis ja ettevõtte veebilehel.

Juhatus

Juhatuses ülesanded

Juhatus on AS-i Harju Elekter Group juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ettevõtte igapäevategevust kooskõlas seaduse ja põhikirja nõuetega. Iga juhatuse liige võib ettevõtet esindada kõigis õigustoimingutes. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil ja tegema igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt, lähtudes Harju Elektri ja aktsionäride parimatest huvidest ning jättes kõrvale isiklikud huvid.

Juhatuses koosseis ja tasu

Juhatus koosneb ühest kuni viiest liikmest volituste tähtajaga kolm aastat. Juhatuses esimehe määrab ettevõtte nõukogu.

AS-i Harju Elekter Group juhatus on kolmeliikmeline. Juhatuses esimees Tiit Atso tegeleb kontserni üldise ja strateegilise juhtimisega, kontserni finantsküsimuste eest vastutab Priit Treial. Juhatuses liige Aron Kuhi-Thalfeldt vastutab ettevõtte kinnisvara- ja energeetikavaldkonna eest.

Juhatuses liikmed ei ole teiste emitentide (börsiettevõtete) juhatuse ega nõukogu liikmed. Juhatuses liikmed osalevad kontserni tütarettevõtete juht- ja kontrollorganite töös.

Juhatuses liikmetele makstakse tasu vastavalt juhatuse liikme lepingule. Tulemustasu määraks juhatusele on 0,75% Harju Elektri kontserni konsolideeritud ärikasumist. Tulemustasu makstakse välja kahes osas: I poolaasta tulemustasu 80% ulatuses pärast I poolaasta tulemuste selgumist, II poolaasta tulemustasu, koos eelnevalt moodustatud 20% reserviga pärast auditeeritud majandusaasta tulemuste selgumist.

Lisaks makstakse aasta tulemustasu, mis on juhatuse liikmetele kokku 1,0% konsolideeritud puhaskasumist. II poolaasta ja aasta tulemustasu väljamaksmine kooskõlastatakse nõukoguga ja makstakse välja pärast kontserni aastaaruande auditeerimist. Tulemustasude suurus on võrdeline põhitöötasu osatähtsusega põhitöötasude kogusummast.

Juhatuses esimehel on õigus saada lahkumishüvitist kuue kuu ja teistel liikmetel kuni nelja kuu juhatuse liikme tasu ulatuses. Konkurentsipiirangu kehtestamise eest tasutakse juhatuse liikmele kuni 40% tema kehtiva ametitasu ulatuses. Konkurentsipiirangut on võimalik rakendada maksimaalselt kuni 12 kuuks.

Juhatuses liikmetele 2023. aastal makstud brutotasud:

EUR'000	2023. aasta põhitasu	2023. aasta tulemustasu	Koosolekul osalemise tasu
Tiit Atso	150	8	1
Aron Kuhi-Thalfeldt	108	6	-
Priit Treial	114	6	-

Juhatuses liikmetele kuuluvad aktsioptionsioonid seisuga 31.12.2023:

	Kogus	Aktsia ostuhind, mis tasutakse märkimisel (EUR)	Märkimise tähtaeg 2025
Tiit Atso	10 000	4,50	25.06.
	10 000	4,50	21.12.
Aron Kuhi-Thalfeldt	10 000	4,50	25.06.
	10 000	4,50	21.12.
Priit Treial	14 000	4,50	21.12.

2023. aasta lõpu seisuga kuulus ettevõtte juhatuse liikmetele otse ja kaudsete osaluste kaudu kokku 0,30% (2022: 0,22%) ettevõtte aktsiatest ([lisa 16](#)).

Juhatuse liikmed seisuga 31.12.2023:

TIIT ATSO

Juhatuse esimees

Tiit Atsol on magistrikraadi linna- ja keskkonna-ökonoomikas Tallinna Tehnikaülikoolist. Harju Elektris on ta töötanud alates 2014. aastast ning peamiselt kontserni finantsjuhi ametis. Alates 2020. aastast on ta AS-i Harju Elekter Group juhatuse esimees. Ta on nõukogu esimees AS-is Harju Elekter (endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika), Harju Elekter UAB-s, Harju Elekter Oy-s, Telesilta Oy-s ning Harju Elekter AB-s ning nõukogu liige Harju Elekter Kiinteistöt Oy-s ja Harju Elekter Services AB-s. Tiit Atso on osanik ja juhatuse liige talle kuuluvates ettevõtetes Holm Capital OÜ-s, Holm Kinnisvara OÜ-s ja Justin Taim OÜ-s.

Seisuga **31.12.2023 omab Tiit Atso** 29 500 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,16%, kaudset osalust ei oma.

ARON KUHI-THALFELDT

Juhatuse liige

Aron Kuhi-Thalfeldtil on magistrikraad elektro-energeetikas Tallinna Tehnikaülikoolist. Harju Elektris on ta töötanud 2003. aastast, alustades ehitus- ja energeetika insenerina. 2007. aastast tänaseni täidab ta kinnisvara ja energeetikateenistuse juhi rolli ning 2016. aastast on ta AS-i Harju Elekter Group juhatuse liige. Ta on nõukogu esimees Harju Elekter Kiinteistöt Oy-s ning Harju Elekter Services AB-s ja nõukogu liige AS-is Harju Elekter (endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika), Harju Elekter UAB-s, Harju Elekter Oy-s, Telesilta Oy-s, Harju Elekter AB-s ja Entek AS-is. Lisaks on ta juhatuse liige Energo Veritas OÜ-s.

Seisuga **31.12.2023 omab Aron Kuhi-Thalfeldt** 25 529 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,14%, kaudset osalust ei oma.

PRIIT TREIAL

Juhatuse liige

Priit Treialil on bakalaureusekraad majanduses Tartu Ülikoolist. Harju Elektris töötab ta alates 2022. aasta sügisest kontserni finantsjuhi ja juhatuse liikmena. Eelnevalt on Priit Treial töötanud Eesti Energias finantskontrollerina ning Elektrilevis finantsjuhi ja juhatuse liikmena. Lisaks on tal pikaajaline töökogemus investeringute analüütikuna ja grupi ärikontrollerina ärikinnisvara ettevõttest BPT Real Estate AS. Ta on nõukogu liige AS-is Harju Elekter (endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika), Harju Elekter UAB-s, Harju Elekter Oy-s, Telesilta Oy-s, Harju Elekter AB-s, Harju Elekter Kiinteistöt Oy-s ja Harju Elekter Services AB-s.

Seisuga **31.12.2023 omab Priit Treial** 400 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,002%, kaudset osalust ei oma.

Huvide konflikt

Juhatuse liikmed hoiduvad huvide konfliktist ning järgivad konkurentsikeelu nõudeid. Juhatuse liikmel on kohustus teavitada Harju Elektri teist juhatuse liiget ja nõukogu esimeest juhatuse liikmele, tema lähedasele või temaga seotud isikule tehtud ärielistest pakkumistest, mis on seotud ettevõtte majandustegevusega. Nõukogu otsustab Harju Elektri ja tema juhatuse liikme või tema lähedase või temaga seotud isikuga tehtavate ettevõtte jaoks oluliste tehingute tegemise ja määrab selliste tehingute tingimused.

Harju Elektri juhatuse liige ei nõua ega võta isiklikul eesmärgil kolmandatelt isikutelt seoses oma tööga vastu raha ega teisi hüvesid ega tee kolmandatele isikutele õigusvastaseid või põhjendamatuid soodustusi emitendi nimel. 2023. aastal ei esinenud huvide konflikte või korrupsiooni juhtumeid.

Nõukogu

Nõukogu ülesanded

Nõukogu planeerib ettevõtte tegevust, korraldab selle juhtimist ja teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu otsustab kontserni arengustrateegia ja investeerimispoliitika üle, kinnisasjade tehingute

teostamise ning juhatuse poolt koostatud investeringute ja aastaeelarve vastuvõtmise. Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord kvartalis.

2023. aastal toimus 10 nõukogu koosolekut. Triinu Tombak, Risto Vahimets, Märt Luuk ja Arvi Hamburg osalesid kõikidel nõukogu koosolekutel; Andres Toome osales üheksal ja Aare Kirsme seitsmel koosolekul.

Nõukogu koosseis ja tasu

Põhikirja kohaselt koosneb nõukogu 3–7 liikmest, kelle üldkoosolek valib viieks aastaks. Vähemalt pooled nõukogu liikmetest peavad olema sõltumatud Hea Ühingujuhtimise Tava tähenduses. Kui nõukogu liikmeid on paaritu arv, võib sõltumatute liikmete arv olla ühe võrra väiksem sõltuvate liikmete arvust.

Alates 28.04.2022 on ettevõttel kuueliikmeline nõukogu, mille koosseisus on esimees Triinu Tombak ja liikmed Risto Vahimest, Märt Luuk, Arvi Hamburg, Aare Kirsme ja Andres Toome. Nõukogu kuuest liikmest kaks – Arvi Hamburg ja Risto Vahimets – on sõltumatud liikmed.

Nõukogu liikmete volitused kehtivad kuni 3. maini 2027. a.

4.05.2022 üldkoosoleku otsusega on AS Harju Elekter Group nõukogu liikme tasuks 2000 eurot kuus ja nõukogu esimehe tasuks 2500 eurot kuus.

Nõukogu liikmete volituste lõppemisel või lõpetamisel ei teki kontsernil hüvitise maksmise kohustust.

Nõukogu liikmetele 2023. aastal makstud brutotasud:

EUR '000	2023. aasta põhitasu	Koosolekul osalemise tasu
Triinu Tombak	30	-
Aare Kirsme	24	-
Andres Toome	24	1
Arvi Hamburg	24	-
Risto Vahimets	24	-
Märt Luuk	24	-

Seisuga 31.12.2023 ei kuulu nõukogu liikmetele aktsiaoptioone.

2023. aasta lõpu seisuga kuulus ettevõtte nõukogu liikmetele otse ja kaudsete osaluste kaudu kokku 4,02% (2022: 3,90%) ettevõtte aktsiatest ([lisa 1.6](#)).

Nõukogu liikmed seisuga 31.12.2023:

TRIINU TOMBAK

Nõukogu esimees

Triinu Tombak on olnud AS-i Harju Elekter Group nõukogu liige aastatel 1997–2007 ning 2012. aastast tänaseni, seejuures nõukogu esimees 2022. aasta kevadest. Ta on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna ning töötab TH Consulting OÜ juhatajana. 2013.–2019. aastani oli ta mõttekoja Praxis nõukogu liige (sh 2015–2017 nõukogu esimees). Aastatel 2001–2009 töötas ta Maailmapangas ning 1993–1998 Eesti Investeeringupangas. Triinu Tombak on Eesti Sulgpalliliidu juhatuse liige ja AS Saarte Liinid nõukogu liige.

Seisuga **31.12.2023 omab Triinu Tombak** 30 000 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,16%, kaudset osalust ei oma.

ANDRES TOOME

Nõukogu liige

Andres Toome töötas 1992. aastal Eesti Pangas, aastatel 1992–1998 Eesti Investeeringupangas, 1998–2000 Optiva Pangas ja 2000–2002 Sampo Pangas. Ta kuulub OÜ Proformex, AS-i Harju KEK, KEKE OÜ, AS-i Entek, Laagri Vara AS-i, Valdmäe Tööstuspargi OÜ, OÜ KEK Kinnisvara, H11 OÜ, OÜ Tarbus Kinnisvara, AS-i Tallinna Olümpiapurjespordikeskus, Baltlink-Valduse AS ja Hoiupanga Töötajate AS nõukokku. Lisaks on ta OÜ Tradematic, 30pluss OÜ, Hermes Worldwide OÜ, OÜ Firm Group, OÜ M50, OÜ Sherwood, 139E Kinnisvara OÜ osanik ja juhatuse liige. Osanik Poolmere OÜ-s ja juhatuse liige SAMSI II OÜ-s ja SAMSI I OÜ-s.

Seisuga **31.12.2023 omab Andres Toome** 50 000 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,27%, kaudne osalus on 0,32%.

ARVI HAMBURG

Nõukogu liige

Arvi Hamburg on Tallinna Tehnikaülikooli energia ja geotehnoloogia doktor ning volitatud elektriinsener, kes on töötanud professorina ja õppejõuna erinevates Eesti ülikoolides. 1987.–1990. aastani töötas ta Eesti Energia peadirektori asetäitjana ning 1990.–1992. aastani Tööstus- ja Energeetikaministeeriumis ministri asetäitjana. Aastatel 1992–2001 oli ta Majandusministeeriumi asekancler ja ministri nõunik. Arvi Hamburg on ühiskondlikult aktiivne, olles Tallinna Tehnikakõrgkooli nõunike kogu esimees, Kehtna Kutsehariduskeskuse nõunike kogu esimees, SA Kutsekoda Tehnika, tootmine ja töötlemine kutsenõukogu liige, HTM Haridus ja Noorte Kristjan-Jaagu stipendiuminõukogu liige, Maaailma Energeetikainõukogu Eesti Rahvuskomitee juhatuse liige, AS Ecomatic nõukogu liige, Sihtasutus Eesti Teadus- ja Tehnikamuseumi algatajad nõukogu liige, Sihtasutus TTÜ traditsioonide väärtustamine nõukogu liige, Eesti Elektroenergeetika Seltsi juhatuse liige ja MTÜ Eesti Klubi juhatuse liige.

Seisuga **31.12.2023 omab Arvi Hamburg** 25 500 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,14%, kaudset osalust ei oma.

AARE KIRSME

Nõukogu liige

Aare Kirsme on omandanud kõrghariduse õigusteaduse erialal Tartu Ülikoolist. Ta on praktiseerinud juristina AS-is Devest aastatel 2002–2011 ning juriidilise konsultandina Harju KEKis 2000–2013. Aare Kirsme kuulub OÜ KEK Kinnisvara, AS-i Laagri Vara, AS-i Harju KEK, OÜ Valdmäe Tööstuspargi, AS EKE ja H11 OÜ, KEKE OÜ nõukokku. Lisaks on ta Kindluse Kodud OÜ, ja OÜ Devest Kaubandus juhatuse liige ning OÜ Kirschmann, OÜ Silvertec ja Helicraft OÜ juhatuse liige ja osanik.

Seisuga **31.12.2023 omab Aare Kirsme** 235 750 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 1,27%, kaudne osalus on 0,20%.

RISTO VAHIMETS

Nõukogu liige

Risto Vahimets on Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ partner, vandeadvokaat, kelle peamised tegevusvaldkonnad on M&A ja strateegiline nõustamine, restruktureerimine ja probleemkohtade nõustamine. Tal on bakalaureusekraad õigusteaduses Tartu Ülikoolist (*cum laude*) ja magistrakraad Connecticuti Ülikoolist. Risto Vahimets on AS Fifaa, Sportland International Group AS-i, Sportland Eesti AS-i ja AS-i Pontos Baltic nõukogu liige ning R8Tech Strategy Committee, Leden Group Oy juhatuse liige. Ühtlasi on ta Vahimetsa Investeeringute OÜ osanik ja juhatuse liige.

Seisuga **31.12.2023 ei oma Risto Vahimets** Harju Elektri aktsiat. Otsest osalust ei oma, kaudne osalus on 0,01%.

MÄRT LUUK

Nõukogu liige

Märt Luuk on omandanud kõrghariduse Tallinna Tehnikaülikoolist. Ta kuulub AS-i Harju Ehitus, AS-i Harju KEK, AS-i Laagri Vara, OÜ KEK Kinnisvara, Valdmäe Tööstuspargi OÜ, AS-i Taakes, AS-i Entek, H11 OÜ, KEKE OÜ nõukokku. Lisaks on ta HE Ehituse ja Kinnisvara OÜ ning OÜ Landler Holding osanik ja juhatuse liige ning Kindluse Kodud OÜ osanik.

Seisuga **31.12.2023 omab Märt Luuk** 80 509 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,44%, kaudne osalus on 1,21%.

Huvide konflikt

Nõukogu liikmed hoiduvad huvide konfliktist ning järgivad konkurentsikeelu nõudeid. Nõukogu liige eelistab oma tegevuses nõukogu liikmena emitendi huvisid isiklikele või kolmanda isiku huvidele. Nõukogu liige ei kasuta isiklikes huvides ärilisi pakkumisi, mis on suunatud emitendile. Nõukogu koosolekul, kus otsustatakse nõukogu liikme ja Harju Elektri vahelise tehingu tegemiseks nõusoleku andmist või kui sarnane huvide konflikt on tingitud tehingust nõukogu liikmega seotud osapoollega, nõukogu liige ei hääleta. Vastavaid huvide konflikte 2023. aastal ei esinenud. Samuti ei tehtud 2023. aastal Harju Elektri ning nõukogu liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel olulisi tehinguid.

Juhatus ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad Harju Elektri huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad kontserni tegevuse planeerimist ja äritegevust ning juhib eraldi tähelepanu olulistele muutustele Harju Elektri äritegevuses. Juhatus edastab nõukogule andmed, sh finantsaruanded, piisava ajavaruga enne nõukogu koosoleku toimumist. Ettevõtte juhtimisel lähtutakse seadusest, põhikirjast, aktsionäride ja nõukogu koosolekute otsustest ja püstitatud eesmärkidest.

Mitmekesisuspoliitika

Eesti Raamatupidamiseseaduse § 24² lg4 kohaselt peab suurettevõtja, kelle emiteeritud hääleõigust

andvad väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, ühingujuhtimise aruandes kirjeldama äriühingu juhatuses ja kõrgemas juhtorganis ellu viidavat mitmekesisuspoliitikat ning selle rakendamise tulemusi aruandeaastal. Kui mitmekesisuspoliitikat aruandeaastal rakendatud ei ole, tuleb selle põhjuseid selgitada ühingujuhtimise aruandes.

AS Harju Elekter Group ei ole pidanud oluliseks koostada mitmekesisuspoliitikat käsitlevat dokumenti ning inimeste valimisel ja nimetamisel kõrgematesse juhtorganitesse lähtutakse esmajärjekorras võimalikust lisandväärtusest, mida nad kontserni juhtimisse oma teadmiste ja oskustega kaasa toovad, ning sobivusest. Kedagi ei diskrimineerita tema vanuse, soo, usu, päritolu või muude veendumuste tõttu.

Teabe avaldamine

Börsiettevõttena lähtub AS Harju Elekter Group avatuse ja aktsionäride võrdse kohtlemise põhimõttest. Börsireglemendis nõutav teave avaldatakse regulaarselt kooskõlas tähtaegadega, seejuures lähtub ettevõtte põhimõttest mitte avaldada ettevaatavaid prognoose – kajastatakse ja kommenteeritakse üksnes toimunud faktilist infot. Kogu avalikustatav teave avaldatakse eesti ja inglise keeles Nasdaq Tallinna börsi, ettevõtte ja Finantsinspektsiooni veebilehel.

Aktsionäride ja avalikkuse operatiivseks teavitamiseks on ettevõttel koduleht, mis sisaldab börsiteateid, majandusaruandeid, infot juhatuse ja nõukogu koosseisu ning audiitori kohta, samuti

ülevaadet kontsernist, selle ajaloost, toodetest ja muust olulisest.

Harju Elektri strateegia näeb ette fokuseeritud tootmist ja tsentraliseeritumat juhtimist. Ettevõtte strateegia on jätkusuutlikkuse strateegia üks osa.

Ettevõtte ei pea oluliseks HÜT punkti 5.6 kohaselt eri aktsionäride kohtumiste aja- ja päevakorraga pidamist, sest kohtumistel piirduakse juba avalikustatud teabega. Ettevõtte lähtub oma tegevuses alati aktsionäride võrdse kohtlemise põhimõttest. Kohustuslik, oluline ja hinnatundlik teave avalikustatakse esmalt Nasdaq Tallinna börsisüsteemis ja Finantsinspektsiooni kodulehel ning ettevõtte kodulehel. Lisaks on igal aktsionäril õigus küsida ettevõttelt vajaduse korral lisainfot ja kokku leppida kohtumisi. See reegel kehtib kõigi kohtumiste korral, ka vahetult enne finantsaruandluse avalikustamist.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

AS-i Harju Elekter Group konsolideeritud raamatupidamisaruanded koostatakse kooskõlas rahvusvaheliste finantsarvestuse standarditega (IFRS, International Financial Reporting Standards), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Finantsaruandluse protsesside eesmärk on tagada kontserni ühtne ja usaldusväärne aruandlus, mis on kooskõlas seadusandluse ja teiste kehtivate nõuetega. Aruandlusega seotud protsesse viib läbi kontserni finantsaruandluse juht. Aruandluse

põhimõtted on kindlaks määratud kontserni sise-eeskirjade, töötajate ametijuhendite ja valdkonnapõhiste juhenditega. Vajadusel kaasatakse väliseid eksperte, samuti arvestatakse tegevuses teiste väliste auditite ja kontrollidega.

Protsessidega seotud riskikohtade tuvastamine ning sisekontrollisüsteemide täiendamine ja arendamine toimub pidevalt. Sisekontrollisüsteemide toimimise üle teostab järelevalvet kontserni siseaudiitor. Pidevalt jälgitakse muutusi seadusandluses ja nõuetes ning analüüsitakse muutuste mõju kontsernis kehtivatele sise-eeskirjadele ning põhimõtetele, mida vajadusel muudetakse. Läbiviidud auditite ja nõuandvate tööde kokkuvõtted esitatakse auditikomiteele ning olulisematest tähelepanekutest ja soovitustest antakse jooksvalt ülevaade nõukogu koosolekul. Vähemalt kaks korda aastas tehakse nõukogule koondülevaate sisekontrolli tegevusest.

Ettevõtte riskide paremaks hindamiseks ja juhtimiseks koostavad kontserni ettevõteted järgnevas majandusaastaks eelarve. Kinnitatud eelarvete jooksvat täitmist jälgitakse ning antakse regulaarselt ülevaadet nõukogu koosolekul.

AS Harju Elekter Group avalikustab kord aastas majandusaasta aruande ning majandusaasta jooksul kvartaalsed vahearanded. Majandusaasta aruanne auditeeritakse ja kiidetakse heaks nõukogu poolt ning kinnitatakse üldkoosoleku poolt.

AS-i Harju Elekter Group ja tema tütaretevõtteid auditeerib 2021.–2023. aastal PricewaterhouseCoopers; Telesilta Oy ja Harju Elekter Kiinteistöt Oy, mida auditeerib KPMG Oy.

Teave audiitori kohta on kättesaadav ettevõtte kodulehel. Audiitori töö tasustatakse vastavalt lepingule. Tasu suurused on välja toodud raamatupidamisaruande [lisas nr 18](#).

Aruandeperioodil ei informeerinud audiitor nõukogu talle teatavaks saanud olulistest asjaoludest, mis võivad mõjutada nõukogu tööd ja emitendi juhtimist. Samuti ei teavitanud audiitor nõukogu ohust audiitori sõltumatusele või töö professionaalsusele. Audiitor andis nõukogu poolt moodustatud auditikomiteele kirjaliku ülevaate ettevõtte 2023. aasta auditeerimise käigust, tehtud tähelepanekutest ning muudest olulistest teemadest, mida arutati ettevõtte juhatusega.

Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed

Ettevõttes on vajalikud protseduurid reguleeritud eeskirjadega ja juhenditega ning praktilist vajadust täiendavate juhtimisorganite ja komiteede (sh töötasukomitee, nimetamiskomitee) loomiseks ei ole olnud.

Auditikomitee

2010. aastal moodustas Harju Elektri nõukogu seoses audiitortegevuse seadusest tuleneva kohustusega ettevõttes auditikomitee, kelle ülesanne on jälgida ja analüüsida rahandusteabe töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli protsessi, audiitorettevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindava audiitori sõltumatust ning esitada nõukogule ettepanekuid ja soovitusi seaduses sätestatud küsimustes. Auditikomitee on nõukogu järelevalvele alluv nõuandev organ.

AS-i Harju Elekter Group auditikomitee on kolmeliikmeline. 2012. aastast kuuluvad komiteesse nõukogu liikmed Andres Toome (esimees), Triinu Tombak ning alates 2022. aastast Risto Vahimets.

Tasustamisaruanne 2023

Juhatuse liikmete tasustamine

86

Käesolevas AS-i Harju Elekter Group tasustamisaruandes (aruandeperiood 01.01.2023 – 31.12.2023) avaldatakse teave AS-i Harju Elekter Group juhatuse liikmetele makstud töötasude ja hüvitiste kohta 2023. aastal. Tasustamisaruanne vastab nõukogu 2021. aastal kinnitatud ja 2022. aasta üldkoosoleku poolt heaks kiidetud juhatuse liikmete tasustamise põhimõtetele ja on kooskõlas Eesti väärtpaberituruseaduses sätestatule.

AS-i Harju Elekter Group juhtorganite liikmetele tasu (nii põhi- kui lisatasu) määramisel võetakse arvesse ettevõttes kehtivat tava, strateegiat, lühija pikaajalisi eesmäärke, finantsnäitajaid ning iga juhtkonna liikme ülesandeid ja vastutust. Tasu peab olema konkurentsivõimeline, et hoida ametis professionaalseid ja pädevoid tippjuhte. Lisatasu määramise põhimõtted vaadatakse üle kord aastas ja vajadusel tehakse muudatused. Tasustamispoliitika eesmärgiks on tagada ettevõtte pikaajaliste eesmärkide ja huvide kaitse ning jätkusuutlikkus

Tasustamispoliitika eesmärgiks on tagada pikaajaliste eesmärkide ja huvide kaitse ning jätkusuutlikkus.

Juhatuse liikmete tasustamine

Juhatuse liikmetele makstakse tasu vastavalt juhatuse liikme lepingule. Juhatuse liikme tasu määratakse nõukogu otsusega.

Tulemustasu määraks juhatuse liikmele on 0,75% Harju Elektri kontserni konsolideeritud ärikasumist. Tulemustasu makstakse välja kahes osas: I poolaasta tulemustasu 80% ulatuses pärast I poolaasta tulemuste selgumist, II poolaasta tulemustasu, koos eelnevalt moodustatud 20% reserviga pärast auditeeritud majandusaasta tulemuste selgumist.

Juhatuse liikmetele makstav aasta tulemustasu on 1,0% konsolideeritud puhaskasumist. II poolaasta ja aasta tulemustasu väljamaksmine kooskõlastatakse nõukoguga ja makstakse välja pärast kontserni aastaaruande auditeerimist.

Juhatuse liikmetele 2023. aastal makstud brutotasud:

EUR'000	Põhitasu	Tulemustasu	Koosolekul osalemise tasu	Brutotasud kokku
Tiit Atso – juhatuse esimees	150	9	1	160
Aron Kuhi-Thalfeldt – juhatuse liige	108	6	0	114
Priit Treial – juhatuse liige	114	6	0	120

2023. aastal on juhatuse liikmed saanud Harju Elekter kontserni välisriigi tütaretevõtetelt tasu, mis on 2022. aastal juht- ja järelevalveorganite koosolekutes osalemise eest. Seda ei makstud, kui liige osales koosolekul telefoni või *MS Teams*'i kaudu. Kuigi 2023. aastal koosolekul osalemise tasu enam ei makstud, siis kajastub tabelis väljamakse 2022. aasta eest, mis tehti 2023. aastal.

Tulemustasu suurus on võrdeline põhitöötasu osatähtsusega põhitöötasude kogusummast. Tasu kogusumma on Eestis konkurentsivõimeline ja tulemustest sõltuv. Tulemustest sõltuv tasu motiveerib juhte panustama tulemuste pikaajaliste parendamiste ja seatud eesmärkide saavutamise suunas.

Lisahüvedest kaetakse juhatuse liikmetele ameti- auto ja telefonikulud. Väljamakstud lisatasu tagasimaksmise tingimusi ei ole kehtestatud ja tagasinõudeid seisuga 31.12.2023 ei ole kohaldatud. 2023. aastal ei ole juhatuse liikmetele tehtud tulemustasu määramisel tasustamispoliitika erandeid.

Juhatuse liikmetele antud aktsiaoptsioonid seisuga 31.12.2023:

	Tiit Atso juhatuse esimees		Aron Kuhi-Thalfeldt juhatuse liige		Priit Treial juhatuse liige	
2021. a antud aktsiaoptsioonid	kogus	10 000	kogus	10 000	kogus	-
	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	-
	märkimise aeg	25.06.2025	märkimise aeg	25.06.2025	märkimise aeg	-
2022. a antud aktsiaoptsioonid	kogus	10 000	kogus	10 000	kogus	14 000
	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	4,50
	märkimise aeg	21.12.2025	märkimise aeg	21.12.2025	märkimise aeg	21.12.2025

Opsioonitehingutes juhtorgani liikmetega 2023. aastal muudatusi ei tehtud.

Aktsiaoptsioonitingimused on kinnitatud AS-i Harju Elekter Group üldkoosoleku poolt 2021. aastal. Aktsiate märkimisõiguse kehtivuseks on nõutav, et juhatuse liikmel on kehtiv töö- ja ametisuhe AS-iga

Harju Elekter Group kontserni kuuluva äriühinguga kuni aktsiate märkimise kuupäevani kaasa arvatud, va isiku pensionile mineku korral.

Opsiooniprogrammi kavandamise ja üldtingimused otsustab aktsionäride koosolek. Täpsed opsiooni-tingimused ja nende väljastamise otsustab nõukogu.

Muutused tulemustes ja töötasus aastatel 2019-2023

	2023	2022	2021	2020	2019
Juhatuse liikmete töötasud muutus (%)	28	2	-24	28	3
sh Tiit Atso	-8	-3	30	41	3
sh Aron Kuhi-Thalfeldt	-5	-1	27	21	11
sh Priit Treial	695	-	-	-	-
Töötajate keskmise tasu muutus (%)	7,6	6,7	6	-1	6
Müügitulu muutus (%)	19,2	14,8	4,2	2,2	18,7
EBIT muutus (%)	277,7	-242,0	-51,1	100	35,6

Konsolideeritud raamatupidamise aastaruanne 2023

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	89
Konsolideeritud kasumiaruanne	90
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	90
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	91
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	92
Konsolideeritud raamatupidamise aastaruande lisad	93

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

EUR'000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	2	1 381	9 152
Nõuded ostjatele ja muud nõuded	3	38 837	31 612
Ettemaksed	4	1 071	1 126
Varud	5	36 834	37 068
Käibevara kokku		78 123	78 958
Põhivara			
Edasilükkunud tulumaksu vara	19	731	1 008
Pikaajalised finantsinvesteeringud	6	29 244	23 731
Kinnisvarainvesteeringud	7	28 856	24 756
Materiaalne põhivara	8	34 067	35 740
Immateriaalne põhivara	10	7 354	7 244
Põhivara kokku		100 252	92 479
VARAD KOKKU	17	178 375	171 437

EUR'000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Kohustused			
Võlakohustused	11	19 387	24 385
Ostjate ettemaksed	13	18 870	16 827
Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	23 159	24 502
Maksuvõlad	14	3 308	3 478
Lühiajalised eraldised	15	140	2 103
Lühiajalised kohustused kokku		64 864	71 295
Võlakohustused	11	23 481	20 732
Edasilükkunud tulumaksu kohustus	19	32	0
Pikaajalised kohustused kokku		23 513	20 732
Kohustused kokku	17	88 377	92 027
Omakapital			
Aktiivkapital	16	11 655	11 523
Ülekurss	16	3 306	2 509
Reservid	16	23 055	17 768
Jaotamata kasum		51 982	47 771
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		89 998	79 571
Mittekontrolliv osalus		0	-161
Omakapital kokku		89 998	79 410
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		178 375	171 437

Konsolideeritud kasumiaruanne

(EUR'000)	Lisa	2023	2022
Müügitulu	17, 18	209 014	175 293
Müüdud toodete ja teenuste kulud	18	-185 426	-163 024
Brutokasum		23 588	12 269
Turustuskulud	18	-5 320	-5 578
Üldhalduskulud	18	-10 112	-11 194
Muud äritulud	18	425	234
Muud ärikulud	18	-503	-277
Ärikasum (-kahjum)	17	8 078	-4 546
Finantstulud	18	97	78
Finantskulud	18	-2 103	-809
Kasum (-kahjum) enne maksustamist		6 072	-5 277
Tulumaks	19	-912	-290
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)		5 160	-5 567
Aruandeaasta puhaskasumi (-kahjum) jaotus:			
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist		5 160	-5 544
Mittekontrolliva osaluse osa puhaskasumist		0	-23
Puhaskasum (-kahjum) aktsia kohta			
Tavapuhaskasum (-kahjum) aktsia kohta (EUR)	20	0,28	-0,31
Lahustatud puhaskasum (-kahjum) aktsia kohta (EUR)	20	0,28	-0,30

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

(EUR'000)	Lisa	2023	2022
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)		5 160	-5 567
Muu koondkasum (-kahjum)			
<i>Kirjed, mis hiljem võib klassifitseerida kasumiaruandesse:</i>			
Valuutakursi vahed välisettevõtte ümberarvestusel	16	-139	-208
<i>Kirjed, mida hiljem ei klassifitseerita kasumiaruandesse:</i>			
Realiseerunud kasum finantsvara müügist	6	0	320
Finantsvara ümberhindluse netokasum	16	5 516	-726
Aruandeaasta muu koondkasum (-kahjum) kokku		5 377	-614
Aruandeaasta koondkasum (-kahjum) kokku		10 537	-6 181
Aruandeaasta koondkasumi (-kahjumi) jaotus:			
Emaettevõtte omanike osa koondkasumist		10 537	-6 158
Mittekontrolliva osaluse osa koondkasumist		0	-23

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(EUR'000)	Lisa	2023	2022
Rahavood äritegevusest			
Puhaskasum (-kahjum)		5 160	-5 567
<u>Korrigeerimised</u>			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	7, 8, 9, 17, 18	4 366	4 764
Kasum põhivara müügist		26	-37
Aktsiapõhine hüvitis	22	42	189
Finantstulud	18	-97	-78
Finantskulud	18	2 103	809
Tulumaks	19	912	290
<u>Muutused</u>			
Äritegevusega seotud nõuete muutus		-6 680	3 054
Varude muutus	5	381	-9 983
Äritegevusega seotud kohustuste muutus		-2 266	14 631
Makstud ettevõtte tulumaks	21	-792	-286
Makstud intressid		-1 947	-602
Kokku rahavood äritegevusest		1 208	7 184
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest	21	-4 933	-2 119
Tasutud materiaalse põhivara eest	21	-852	-12 715
Tasutud immateriaalse põhivara eest	21	-358	-468
Tasutud finantsinvesteeringu eest	6	0	-227
Laekunud põhivara müügist		58	50
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	6	0	1 315
Laekunud intressid		14	1
Saadud dividendid		73	74
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-5 998	-14 089

(EUR'000)	Lisa	2023	2022
Rahavood finantseerimistegevusest			
Arvelduskrediidi jääkide ning lühiajaliste laenude muutus	11	-4 526	4 583
Saadud pikaajalised laenud	11	6 218	13 402
Pikaajaliste laenude tagasimaksed	11	-2 444	-1 788
Muud saadud ja tagastatud laenud	11	-1 330	2 214
Rendikohustuste tagasimaksed	11	-799	-1 328
Laekunud lihtaktsiate emissioonist	22	898	1 049
Makstud dividendid	16	-914	-2 523
Makstud dividendide tulumaks		-11	-55
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-2 908	15 554
Kokku rahavood		-7 698	8 649
Raha jääk perioodi algul		9 152	574
Rahajääkide muutus		-7 698	8 649
Valuutakursside muutuste mõju		-73	-71
Raha jääk perioodi lõpus	2	1 381	9 152

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

(EUR'000)	Aktiivkapital	Ülekurss	Reservid	Jaotamata kasum	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	Mittekontrolliv osalus	Omakapital kokku
Saldo 31.12.2021	11 352	1 601	18 716	55 315	86 984	-138	86 846
Koondkasum 2022							
Perioodi puhaskasum	0	0	0	-5 544	-5 544	-23	-5 567
Muu koondkasum	0	0	-934	320	-614	0	-614
Perioodi koondkasum	0	0	-934	-5 224	-6 158	-23	-6 181
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud omanikega							
Sissemakse aktsiakapitali (lisa 16)	171	908	0	0	1 079	0	1 079
Aktiivapõhine hüvitis (lisa 22)	0	0	-14	203	189	0	189
Dividendid	0	0	0	-2 523	-2 523	0	-2 523
Tehingud omanikega kokku	171	908	-14	-2 320	-1 255	0	-1 255
Saldo 31.12.2022	11 523	2 509	17 768	47 771	79 571	-161	79 410
Arvestuspõhimõtete muutus	0	0	0	-6	-6	0	-6
Korrigeeritud saldo 01.01.2023	11 523	2 509	17 768	47 765	79 565	-161	79 404
Koondkasum (-kahjum) 2023							
Perioodi puhaskahjum	0	0	0	5 160	5 160	0	5 160
Muu koondkasum (-kahjum)	0	0	5 377	0	5 377	0	5 377
Perioodi koondkasum	0	0	5 377	5 160	10 537	0	10 537
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud omanikega							
Sissemakse aktsiakapitali (lisa 16)	132	797	0	0	929	0	929
Aktiivapõhine hüvitis (lisa 22)	0	0	-90	132	42	0	42
Dividendid	0	0	0	-914	-914	0	-914
Vähemusosaluse soetus (lisa 23)	0	0	0	-161	-161	161	0
Tehingud omanikega kokku	132	797	-90	-943	-104	161	57
Saldo 31.12.2023	11 655	3 306	23 055	51 982	89 998	0	89 998

Informatsioon aktsiakapitali ja reservide kohta on esitatud [lisas 16](#).

Aastaaruande lisad lehekülgedel 94-129 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

1. Üldine informatsioon	94	16. Aktsiakapital ja reservid	104
2. Raha ja pangakontod	95	17. Segmendiaruanne	106
3. Nõuded ostjatele ja muud nõuded	95	18. Kasumiaruande kirjete selgitused	108
4. Ettemaksed	95	19. Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks	110
5. Varud	95	20. Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta	110
6. Finantsinvesteeringud	96	21. Rahavoogude aruande kirjete selgitused	111
7. Kinnisvarainvesteeringud	97	22. Seotud osapooled	111
8. Materiaalne põhivara	98	23. Tütarettevõtted	114
9. Rendilepingud	99	24. Emaettevõtte põhjaruanded	115
10. Immateriaalne põhivara	100	25. Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted	118
11. Võlakohustused	102	26. Raamatupidamishinnangud ja otsused	124
12. Laenude tagatised ja panditud vara	103	27. Finantsriskide juhtimine	124
13. Ostjate ettemaksed ning võlad tarnijatele ja muud võlad	103	28. Tingimuslikud kohustused	129
14. Maksud	104	29. Aruandekuupäeva järgsed sündmused	129
15. Eraldised	104		

1. Üldine informatsioon

AS Harju Elekter Group on noteeritud Nasdaq Tallinn väärtpaberibörsil alates 30. septembrist 1997. Seisuga 31.12.2023 koostatud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Harju Elekter Group (edaspidi emaettevõtte) ning tema tütarettvõtteid (koos kasutatuna Harju Elekter või kontsern, [Lisa 23](#)).

ESEF kohustuslikud põhitaksonoomia elemendid

Aruandva üksuse nimi või muud identifitseerimiseks vajalikud andmed	AS Harju Elekter Group
Selgitus aruandekohustuslase nime või muu identifitseerimisvahendi muutumise kohta eelmise aruandeperioodi lõpust	17.05.2023 kanti äriregistrisse AS-i Harju Elekter uus ärinimi AS Harju Elekter Group
Üksuse alaline asukoht	Eesti Vabariik
Üksuse õiguslik vorm	Aktsiaselts
Asutamiskoha järgne riik	Eesti Vabariik
Üksuse registreeritud asukoha aadress	Paldiski mnt 31/2, Keila, Eesti Vabariik
Peamine tegevuskoht	Eesti, Soome, Rootsi, Leedu
Üksuse äritegevuse ja põhitegevusvaldkondade kirjeldus	<p>Tootmine – elektrienergia jaotus-, lülitus- ja muundamisseadmete ning automaatika-, protsessijuhtimis- ja tööstuslike juhtimisseadmete disainimine, müük, tootmine ja jälteenindus.</p> <p>Tööstuslik kinnisvara – tööstusliku kinnisvara arendamine, projektijuhtimine, rentimine ning sellega kaasnevad teenused rendipartneritele ja Harju Elekter kontserni oma ettevõtetele.</p> <p>Muud tegevused – finantsinvesteeringute juhtimine, elektri kaupade jae- ja projektimüük ning laevaehituse elektriinstallatsioonitööd.</p>
Emaettevõtja nimi	AS Harju Elekter Group
Kontserni kõrgeima emaettevõtja nimi	AS Harju Elekter Group

Juhatus allkirjastas 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 22. märtsil 2024. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule kinnitatakse aktsionäride üldkoosolekul juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heakskiidetud majandusaasta aruanne, mis sisaldab ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet. Aktsionäridel on õigus juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt kinnitatud ning esitatud majandusaasta aruannet mitte heaks kiita ja nõuda uue aruande koostamist.

Raamatupidamise aruande koostamise aluste, olulisemate arvestuspõhimõtete, raamatupidamishinnangute ja otsuste ning finantsriskide juhtimise kirjeldus on esitatud lisades vastavalt – [Lisa 25](#), [Lisa 26](#) ja [Lisa 27](#).

2. Raha ja pangakontod

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Arvelduskontod pankades		1 381	9 152
Raha ja raha ekvivalendid kokku	27.2	1 381	9 152

Pangakontode kasutamisele piiranguid seatud ei ole.

3. Nõuded ostjatele ja muud nõuded

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjatele			
Ostjatelt laekumata arved		24 110	20 830
Ebatöenäoliselt laekuvad arved	27.2	-232	-358
Kokku nõuded ostjatele		23 878	20 472
Lepingulised varad			
Lepingulised varad		13 947	10 551
Allahindlus	27.2	-20	-19
Kokku lepingulised varad		13 927	10 532
Muud nõuded			
Muud lühiajalised nõuded		80	272
Muud viitlaekumised		952	336
Kokku muud nõuded		1 032	608
Nõuded ostjatele ja muud nõuded kokku		38 837	31 612

Muutused nõuete allahindluses

EUR '000	Nõuded ostjate vastu		Lepingulised varad	
	2023	2022	2023	2022
Algsaldo 01. jaanuar	-358	-414	-19	-19
Kuludesse kantud ebatöenäolised arved	-16	-255	-1	0
Laekunud ebatöenäolised arved ja nõuded	140	10	0	0
Lootusetuks kantud ebatöenäolised arved	2	301	0	0
Lõppsaldo 31. detsember	-232	-358	-20	-19

4. Ettemaksed

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Maksude ettemaksed	14	239	352
Ettemakstud kulud		380	457
Ettemaksed varude eest		452	317
Ettemaksed kokku		1 071	1 126

5. Varud

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Tooraine ja materjal		29 025	28 421
Lõpetamata toodang	18	6 410	4 824
Valmistoodang	18	1 386	3 410
Müügiks ostetud kaubad		1	413
Kaup teel		12	0
Kokku		36 834	37 068
Kulu varude allahindlusest aruandeperioodil		1 141	1 762
Eelmiste perioodide allahindluse tühistamine		-120	0
Ümberklassifitseerimine põhivarast varudesse	8	35	0

6. Finantsinvesteeringud

EUR '000	31.12.2023	31.12.2022
Noteeritud väärtpaberid (õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi)	1 548	1 433
Muud aktsiainvesteeringud (õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi)	27 687	22 287
Muud finantsvarad väärtuse muutusega läbi kasumiaruande	9	11
Kokku	29 244	23 731

1. jaanuar – 31. detsember toimunud liikumised	Lisa	2023	2022
1. Finantsvarad õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi			
Bilansiline maksumus perioodi alguses		23 719	25 213
Soetatud		0	227
Finantsvara müük		0	-995
Õiglase väärtuse muutus läbi koondkasumi	16	5 516	-726
Bilansiline maksumus perioodi lõpus		29 235	23 719
2. Finantsvara õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande			
Bilansiline maksumus perioodi alguses		12	9
Õiglase väärtuse muutus läbi perioodi kasumi/kahjumi		-3	3
Bilansiline maksumus perioodi lõpus		9	12
Kokku bilansiline maksumus perioodi lõpus		29 244	23 731

Noteeritud väärtpaberite õiglase väärtus kasvas aruandeaasta jooksul 0,1 miljoni euro võrra, 2022. aasta samal perioodil langes 0,7 miljoni euro võrra.

Muud aktsiainvesteeringud seisuga 31.12.2023 sisaldavad investeeringut IGL-Technologies Oy osadesse summas 0,5 (31.12.2022: 0,5) miljonit eurot ja OÜ Skeleton Technologies Group, summas 27,2 (31.12.2022: 21,8) miljonit eurot.

Aruandeaastal toimunud OÜ Skeleton Technologies Group rahastusvoorudes AS Harju Elekter Group täiendavaid investeeringuid ei teinud. Lähtuvalt rahastusvoorude tingimustest teostatud finantsvara ümberhindlusest kasvas teises kvartalis OÜ Skeleton Technologies Group investeeringu hinnanguline õiglase väärtus 8,8 miljoni euro võrra. Neljandas kvartalis teostasime täiendava analüüsi aasta jooksul toimunud erinevate rahastusvoorude tingimuste lõikes ning kujundasime konservatiivsema hoiaku, võttes arvesse ka üldist majanduskeskkonda ehk hetkel kehtivaid kõrgeid intressimäärasid ning start-up sektori rahastamise eripärasid, millest tulenevalt korrigeerisime investeeringu väärtust -3,4 miljoni euro võrra. Kokku kasvas investeeringu väärtus aruande jooksul 5,4 miljoni euro võrra ja oli aasta lõpu seisuga 27,2 miljonit eurot. Aruandekuupäeva seisuga on registreeritud osalus OÜ-s Skeleton Technologies Group 5,45%. OÜ Skeleton Technologies Group on tootmist järk-järgult suurendamas ning tulevikus genereeritavate rahavoogude hindamine sisaldab õiglase väärtuse määramiseks olulist määramatust. Õiglase väärtuse hindamine on aktiivse turu puudumisel keeruline protsess, mis hõlmab eelduste tegemist ja otsustusi. Investeeringu õiglase väärtuse hindamisel äriühingus on kontserni juhtkond aluseks võtnud rahastamisvoorudes kasutatud uute osade ja konverteeritavate instrumentide emiteerimishinda, OÜ Skeleton Technologies Group avalikustatud majandusnäitajaid, kaasnevat investeeringu riski ja kaalutud instrumendi müüdavust.

Vaata [lisa 27](#) Finantsriskide juhtimine.

7. Kinnisvarainvesteeringud

EUR '000	Maa	Ehitised	Lõpetamata ehitised	Kokku
31.12.2021 seisuga				
Soetusmaksumus	4 854	26 525	1 081	32 460
Kogunenud kulum	0	-8 557	0	-8 557
Jääkväärtus	4 854	17 968	1 081	23 903
Soetatud (Lisa 21)	0	0	1 858	1 858
Arvestatud kulum	0	-983	0	-983
Ümberklassifitseerimine põhivarast (Lisa 8)	0	-22	0	-22
Ümberklassifitseerimine	0	2 582	-2 582	0
2022 Liikumised kokku	0	1 577	-724	853
31.12.2022 seisuga				
Soetusmaksumus	4 854	29 079	357	34 290
Kogunenud kulum	0	-9 534	0	-9 534
Jääkväärtus	4 854	19 545	357	24 756
Soetatud (Lisa 21)	0	0	5 175	5 175
Arvestatud kulum	0	-1 075	0	-1 075
Ümberklassifitseerimine	0	4 330	-4 330	0
2023 Liikumised kokku	0	3 255	845	4 100
31.12.2023 seisuga				
Soetusmaksumus	4 854	33 368	1 202	39 424
Kogunenud kulum	0	-10 568	0	-10 568
Jääkväärtus	4 854	22 800	1 202	28 856

Kontserni kinnisvarainvesteeringuteks on tootmis- ja kontorihooned, mis paiknevad Eestis: Keila linnas, Saue vallas ja Haapsalus. Aruandeaasta lõpus valmis Allika Tööstuspargis Reimax Electronics OÜ-le välja renditav uus ligi 6000 m² tootmishoone.

Soetusmaksumuse meetodil arvestatud kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus seisuga 31.12.2023 on juhtkonna hinnangul 42,5 (31.12.2022: 38,5) miljonit eurot. Juhtkonna hinnang on tehtud diskonteeritud rahavoogude meetodil, võttes arvesse kehtivaid rendilepinguid, nendes ettenähtud kasvumäärasid, turu keskmisi vakantsuse määra ja prognoositud tarbijahinnaindeksi muutust. Tuleviku rahavoogude diskonteerimisel kasutatud diskontomäärasid vahemikus 9,75%-11,5% (31.12.2022: 9,75%) ning kapitalisatsioonimäärasid vahemikus 8,5%-10% (31.12.2022: 8,25%) Kinnisvarainvesteeringute puhul hinnati rendile antud kinnisvara seisukorda, lepingute pikaajalisust ja väljarentimise võimalust. Kinnisvarainvesteeringud õiglaselt väärtuses on sõltuvalt õiglase väärtuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 3 ([lisa 27](#)).

Kinnisvarainvesteeringute otsesed ülalpidamis- ja remondikulud olid 2023. aastal 0,6 (2022: 0,9) miljonit eurot. Saadud renditulude kohta on esitatud informatsioon [lisa 9](#). Seisuga 31.12.2023 oli kontsernil kohustused kinnisvarainvesteeringute soetamiseks 0,3 miljonit eurot.

8. Materiaalne põhivara

(EUR'000)	PÕHIVARA					VARA KASUTUSÕIGUS		Kokku
	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Lõpetamata ehitised ja ettemaksud	Kontori- ja tootmispinnad	Masinad ja seadmed	
31.12.2021 seisuga								
Soetusmaksumus	1 399	22 761	8 070	2 606	1 293	3 478	3 123	42 730
Kogunenud kulum	0	-6 785	-5 238	-1 359	0	-2 042	-652	-16 076
Jääkmaksumus	1 399	15 976	2 832	1 247	1 293	1 436	2 471	26 654
Soetatud	861	10 014	36	513	553	0	940	12 917
Vara kasutusõiguse lisandumine (Lisa 17)	0	0	0	0	0	-443	0	-443
Müüdnud ja maha kantud põhivara jääkväärtuses	0	0	-19	17	0	0	-12	-14
Arvestatud kulum	0	-1 010	-837	-338	0	-666	-263	-3 114
Ümberklassifitseerimine	5	384	1 239	23	-1 651	0	0	0
Ümberklassifitseerimine kinnisvarainvesteeringuks (Lisa 7)	0	22	0	0	0	0	0	22
Valuutakursimuutus	-16	-198	-35	-31	-2	0	0	-282
2022 liikumised kokku	850	9 212	384	184	-1 100	-1 109	665	9 086
31.12.2022 seisuga								
Soetusmaksumus	2 249	32 984	9 175	3 031	193	1 444	4 023	53 099
Kogunenud kulum	0	-7 796	-5 959	-1 600	0	-1 117	-887	-17 359
Jääkmaksumus	2 249	25 188	3 216	1 431	193	327	3 136	35 740
Soetatud (Lisa 21)	0	23	359	305	68	0	621	1 376
Vara kasutusõiguse lisandumine ja lepingu muutus	0	0	0	0	0	76	0	76
Müüdnud ja maha kantud põhivara jääkväärtuses	0	0	-30	-54	0	0	0	-84
Arvestatud kulum	0	-1 310	-775	-400	0	-231	-285	-3 001
Ümberklassifitseerimine	0	37	0	49	-86	0	0	0
Ümberklassifitseerimine varudesse (Lisa 5)	0	0	-35	0	0	0	0	-35
Valuutakursimuutus	2	22	-3	-27	0	1	0	-5
2023 liikumised kokku	2	-1 228	-484	-127	-18	-154	336	-1 673
31.12.2023 seisuga								
Soetusmaksumus	2 251	33 055	9 364	3 166	175	539	4 644	53 194
Kogunenud kulum	0	-9 095	-6 632	-1 862	0	-366	-1 172	-19 127
Jääkmaksumus	2 251	23 960	2 732	1 304	175	173	3 472	34 067

Kontserni renditud varad on kajastatud eraldi tulbana "Vara kasutusõigus". Rendi- lepingutega seotud amortisatsioonikulu on kajastatud äritegevuse kulude all (Lisa 9).

Aruandeaastal maha kantud ja müüdnud põhivarade soetusmaksumus oli kokku 0,3 (2022: 0,2) miljonit eurot, sealhulgas masinad ja seadmed 0,1 (2022: 0,2) miljonit eurot, muu materiaalne põhivara 0,2 (2022: 0,1) miljonit eurot. Seisuga 31.12.2023 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva põhivara soetusmaksumus 3,9 (31.12.2022: 4,2) miljonit eurot.

9. Rendilepingud

Kontsern kui rendileandja

EUR '000	Lisa	2023	2022
Renditulud			
- kinnisvarainvesteeringutelt		3 774	3 324
- muud		2	2
Kokku renditulud	18	3 776	3 326

Renditulu kajastub kasumiaruandes müügituludes, rendiobjektidega seotud kulud ja amortisatsioon on müüdnud toodete kuludes. Kinnisvarainvesteeringute otsesed ülalpidamis- ja remondikulude informatsioon esitatud [lisas 7](#).

Kinnisvarainvesteeringute rendilepingud on sõlmitud tähtajalisi ja tähtajatuid. Üldjuhul on tähtajalised lepingud sõlmitud 1 kuni 7 aastaks. Kui osapooltel on soov renditingimusi muuta, siis räägitakse muudatused renditingimuses läbi enne rendiperioodi lõppemist; vastasel juhul pikeneb leping automaatselt ühe aasta võrra või muutub tähtajatuks. Rendilepingute ülesütleamise tähtaeg on sõltuvalt lepingust 1 kuni 18 kuud.

Juhatuse hinnangul jagunevad kehtivate rendilepingute võimalike tuleviku rendimaksete summad järgnevate perioodide lõikes järgmiselt:

EUR '000	2023	2022
Renditulud		
< 1 aasta	4 594	3 200
1-5 aastat	14 801	5 027
> 5 aasta	5 584	0
Kokku	24 979	8 227

Mittekatkestatavate kasutusrentide tuleviku rendimaksete summa lepingu- tähtaegade alusel:

EUR '000	2023	2022
Renditulud mittekatestatavatest lepingutest		
< 1 aasta	4 458	2 487
1-5 aastat	2 005	805
Kokku	6 463	3 292

Kontsern kui rentnik

Rendikohustus

EUR '000	Lisa	Kokku	EUR '000	Lisa	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2021		3 516			
2022			2023		
Uued rendikohustused	11	251	Uued rendikohustused	11	647
Rendimaksud	11	-1 328	Rendimaksud	11	-838
Valuutakursivahed		-664	Valuutakursivahed		39
Jääkväärtus 31.12.2022		1 775	Jääkväärtus 31.12.2023		1 623

Rendikohustused on tähtajalised, mida on võimalik automaatselt pikendada 1-3 aasta võrra, kui lepingu lõpetamisest ei ole 9 kuud enne lepingu tähtaega teavitatud. Rendilepingute hinnamuutused on seotud tarbijahinnaindeksiga.

Rendilepingutega seotud kulud

EUR '000	Lisa	2023	2022
Intressikulu (kajastatud finantskulude all)		83	61
Amortisatsioonikulu (kajastatud äritegevuse kulude all)	8	516	929
Lühiajaliste ja väikese väärtusega rendilepingutega seotud kulu tegevuskuludes		741	269
Kokku		1 340	1 259

2023. aasta rahalised väljamaksud autode, masinate ja seadmete ning ruumide rentimiseks kokku olid summas 1,3 (2022: 1,6) miljonit eurot.

10. Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivara liikumine

EUR '000	Firmaväärtus	Arendusväljaminekud	Litsentsid	Kliendilepingud	Kokku
31.12.2021 seisuga					
Soetusmaksumus	6 199	871	2 289	1 230	10 589
Kogunenud kulum	0	-246	-1 569	-1 230	-3 045
Jääkmaksumus	6 199	625	720	0	7 544
Soetused (Lisa 21)	0	124	344	0	468
Arvestatud kulum	0	-120	-137	0	-257
Firmaväärtuse allahindlus	-410	0	0	0	-410
Valuutakursimuutused	-100	-1	0	0	-101
Ümberklassifitseerimine	0	2	-2	0	0
2022 liikumised kokku	-510	5	205	0	-300
31.12.2022 seisuga					
Soetusmaksumus	5 689	996	2 570	0	9 255
Kogunenud kulum	0	-366	-1 645	0	-2 011
Jääkmaksumus	5 689	630	925	0	7 244
Soetused (Lisa 21)	0	166	232	0	398
Arvestatud kulum	0	-79	-211	0	-290
Valuutakursimuutused	2	0	0	0	2
Ümberklassifitseerimine	0	-2	2	0	0
2023 liikumised kokku	2	85	23	0	110
31.12.2023 seisuga					
Soetusmaksumus	5 691	1 154	2 779	0	9 624
Kogunenud kulum	0	-439	-1 831	0	-2 270
Jääkmaksumus	5 691	715	948	0	7 354

Kontsernil on piiramatu kasutuseaga immateriaalse vara objektiks firmaväärtus. Arendusväljaminekud on uute konkreetsete toodete valmistamise ja katsetustega seotud kapitaliseeritud kulud. Litsentsid on põhiliselt tootevalmistuslitsentsid ja arvutitarkvara.

Seisuga 31.12.2023 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva immateriaalse põhivara soetusmaksumus 0,8 (31.12.2022: 0,8) miljonit eurot. Immateriaalse põhivara amortisatsioonikulu kajastub kasumiaruandes müüdüd toodete kuludes ning turustus- ja üldhalduskuludes.

Firmaväärtuse kaetava väärtuse testimine

Positiivne firmaväärtus, 5,7 miljonit eurot, on tekkinud läbi osaluse soetamise tütaretevõtetes:

- 2014. aastal kui soetati 100% osalus tütaretevõttes Finnkumu Oy, mis 31.12.2020 seisuga ühendati ettevõtte Harju Elekter Oy-ga tekkis firmaväärtus 4,9 miljonit eurot.
- 2017. aastal kui soetati 100% suurune osalus Soome laevaehituse elektritööde ettevõttes Telesilta Oy, tekkis firmaväärtus 0,1 miljonit euro.
- 2018. aasta alguses kui osteti 100% suuruse osaluse müügi- ja tehnilisi lahendusi pakkuvas Rootsi ettevõttes SEBAB AB ning tehasevalmistuse tehnilisi hooneid tootvas sösaetevõttes Grytek AB. 29.10.2020 seisuga liideti Grytek AB SEBAB AB-ga, kelle tänaseks ärinimeks on Harju Elekter AB. Rootsi ettevõtte soetusest tekkinud firmaväärtus on 0,7 miljonit eurot.

Firmaväärtus on seotud tütaretevõtte võimega teenida eraldiseisvaid rahavooge ning tütaretevõtte on seega madalaim positiivse firmaväärtuse arvestuse ja jälgimise tase (raha teeniv üksus, RTÜ). Tütaretevõtte kasutusväärtus on leitud diskonteeritud rahavoogude meetodil ning selle suurust võrreldi RTÜ bilansilise (sh firmaväärtus) väärtusega. Firmaväärtuse kaetava väärtuse testid on läbi viidud seisuga 31.12.2023

Üldised firmaväärtuse kasutusväärtuse hindamise põhimõtted

Alljärgnevalt on kirjeldatud juhatuse poolt tehtud eeldusi ja hinnanguid, millele tuginedes viidi läbi RTÜ kaetava väärtuse testid. RTÜ koosseisu kuulub ka üksusele jagatud firmaväärtus. Juhtkonna hinnangud tuginevad ajaloolistele andmetele, kuid võtavad järgmiste perioodide prognooside osas arvesse aruande koostamise hetkeks väljakujunenud turusituatsiooni ja teisi põhjendatud eeldusi. Tütaretevõtete soetusel tekkinud firmaväärtuse hindamisel kasutati järgnevaid sisendeid:

- Prognoosi periood on 2024-2029 (2022: 2023-2026), millele lisandub terminaalaasta.
- Diskonteeritud rahavoogude leidmisel on kasutatud diskontomäära vahemikku 8-9% (2022: 7-8%). Vastavad määrad põhinevad meie äri sektorile ja asukoha-riikidele iseloomulikele omakapitali tootluse ootusel (Damodaran Online andmebaas)
- ning kehtival laenukapitali hinnal. Kaetava väärtuse testis on kasutatud terminaalaasta kasvumäära vahemikus 2-2,2% (2022: 2%).
- Müügitulude keskmised prognoositud aastakasvud on vahemikus 0-20% (2022: 5-20%) aastas.
- Äri kasumi keskmised prognoositud aastakasvud on vahemikus 14%-80% (2022: 3%-35%).

Hinnangute muutuste võimalik mõju

Raha teeniva üksuse kasutusväärtust võrreldakse tehtud investeeringu ja firma-väärtuse suurusega. Arvestades, et kasutusväärtuse leidmisel on tegemist hinnanguga, võib valitud sisendite muutmisel olla hindamistulemusele suurendav või vähendav mõju. Kontserni juhtkond on viinud läbi sensitiivsusanalüüsi oluliste kasutatud sisendite ja eelduste suhtes ning ei tuvastanud selliseid äri sektorile iseloomulike sisendite ja eelduste vahemikke, mille muutumine mõistlikus ulatuses põhjustaks firmaväärtuse alla hindamise vajaduse. Firmaväärtuse allahindluse vajadus tekiks kontsernil, kui tuleviku prognoositud äri kasumid väheneksid vahemikus -15% kuni -80%.

11. Võlakohustused

Võlakohustuste saldod ja muutused

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised võlakohustused			
Lühiajalised pangalaenud		14 209	18 735
Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksed järgmisel perioodil		3 600	2 630
Faktooring		884	2 214
Lühiajalised laenud seotud osapooltelt		0	14
Lühiajalised rendikohustused	9	694	792
Kokku lühiajalised võlakohustused		19 387	24 385
Pikaajalised võlakohustused			
Pikaajalised pangalaenud		22 552	19 640
Muud pikaajalised laenud		0	109
Pikaajalised rendikohustused	9	929	983
Kokku pikaajalised võlakohustused		23 481	20 732
Võlakohustused kokku		42 868	45 117

Muutused võlakohustustes	Lisa	2023	2022
Algsaldo		45 117	28 338
Muutus lühiajalistes laenukohustustes		-4 526	4 583
Ettevõtte soetusega kaasnevad võlakohustused		0	109
Saadud pikaajalised laenud		6 218	13 402
Pikaajalise laenu tasumine		-2 444	-1 788
Muud saadud ja tagastatud laenud		-1 330	2 214
Perioodi jooksul lisandunud rendikohustused	9	647	251
Pikaajaliste liisingkohustuste tasumine	9	-838	-1 328
Seotud osapoolte laenust loobumine		-14	0
Valuutakursimuutused	9	38	-664
Lõppsaldo		42 868	45 117

Faktooringu all on kajastatud rootsi tütarettevõtte faktooringlepingu kohustust, mille limit on 2,2 miljonit eurot ning intressimäär 3 kuu euribor +3.03%. Lisainformatsiooni intressiriski kohta leiab [lisast 27](#).

Lühiajaliste pangalaenude tingimused

31. detsembri seisuga (EUR '000)

Alus- valuuta	Laenujääk		Laenulimit		Intressimäär	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
SEK	235	487	901	899	3,90%	3,10%
EUR	351	611	1 000	1 000	3 k euribor+0,75%+0,4%*	3 k euribor+0,75%+0,4%*
EUR	2 380	2 378	2 500	2 500	3 k euribor+0,65%+0,25%*	3 k euribor+0,65%+0,25%*
EUR	135	2 467	2 500	2 500	3 k euribor+2,25%	3 kuu euribor+2,25%
EUR	4 850	4 911	5 000	5 000	€STR+1,7%+0,35%*	€STR+1,85%
EUR	2 006	-	4 000	-	3 k euribor+1,60%+0,3%	-
EUR	312	-	3 500	-	€STR+1,85%	-
EUR	3 940	-	4 000	-	4,30%+0,75%*	-
EUR	-	1 649	-	3 500	-	6 kuu euribor+1,40%
EUR	-	2 996	-	3 000	-	3 kuu euribor+1,00%
EUR	-	2 736	-	4 000	-	3 kuu euribor+1,60%
KOKKU	14 209	18 235	23 401	22 399		

*Kohustistasu

Pangalaenude garanteerimiseks panditud varade kohta on info esitatud [lisan 12](#).

Pikaajaliste pangalaenude tingimused

31. detsembri seisuga (EUR '000)

Alus- valuuta	Laenujääk		Laenulimit		Intressimäär	Tagastamise tähtaeg
	2023	2022	2023	2022		
EUR	457	500	500	500	12k euribor+2,25%	19.12.2024
EUR	2 605	3 085	4 200	4 200	12k euribor+1,75%	28.04.2025
EUR	1 367	1 767	2 000	2 000	12k euribor+0,75%	03.05.2025
EUR	4 249	5 124	6 051	6 051	6k euribor+1,35%	11.08.2026
EUR	175	235	300	300	12k euribor+1,50%	05.11.2026
EUR	2 813	-	3 000	-	6,93%	28.06.2027
EUR	9 565	10 000	10 000	10 000	6k euribor+2,75%	20.12.2027
EUR	3 140	-	3 140	-	6,08%	27.11.2028
EUR	1 474	1 771	2 800	2 800	3k euribor+1,85%	30.11.2028
EUR	307	288	1 000	1 000	6k euribor+0,75%+0,3%	Tähtajatu
KOKKU	26 152	22 770	32 991	26 851		

Pikaajaliste pangalaenude laenujääk seisuga 31.12.23 jaguneb lühi- ja pikaajaliseks osaks vastavalt – 3,6 ja 22,6 miljonit eurot. Pangalaenude garanteerimiseks panditud varade kohta on informatsioon esitatud [lisan 12](#).

12. Laenude tagatised ja panditud vara

Panditud varad bilansilises jääkväärtuses:

EUR '000	31.12.2023	31.12.2022
Kommerts pant vallasvarale	3 416	7 638
Kinnisvarainvesteeringud	23 419	19 945
Maa ja ehitised	10 911	12 973

Kontsernil on Swedbank AS-iga investeerimislaenud, mille tagatiseks on kommerts-pant emattevõtte vallasvarale ning hüpoteegid kinnisvarainvesteeringutele, kokku 10,4 miljonit eurot. Panditud varad võimaldavad kontsernil kasutada laenu kuni 6,1 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 4,2 miljonit eurot.

2022. a lõpus Coop Pank AS-lt võetud viie aastase investeerimislaenu intressimäär on euriboril baseeruv. Laenu kasutati Rootsisis Västeråsi tehase ehituskulude ja uue kinnisvaraprojekti rahastamiseks ning lühiajaliste finantskohustuste vähendamiseks. Tagatiseks on seatud hüpoteek emattevõtte kinnistule ja hoonetele, kokku 18,5 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 9,6 miljonit eurot.

AB SEB bankasega sõlmitud pikaajalise investeerimislaenu lepingu tagatiseks on panditud Leedus asuvad kinnisvarad ning vallasvara, kokku 15,2 miljonit eurot. Panditud varad tagavad osaliselt pikaajalist laenu kuni 7,0 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 4,1 miljonit eurot.

Nordea Bank kasuks on lühiajalise laenu katteks seatud hüpoteek Kerava kinnisvarale summas 0,4 miljonit eurot. Panditud varad võimaldavad kontsernil kasutada lühiajalist laenu kuni 1,0 mln eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel lühiajalist laenu 0,4 miljonit eurot.

Kontsernil on Soome kinnisvara soetamiseks laenuleping OP Yrituspanki OY-ga 0,3 miljonile eurole. Tagatiseks on seatud hüpoteek Ulvila Peltotie kinnisvarale summas 0,5 miljonit eurot. Pikaajalise laenu jääk 31.12.2023 seisuga oli 0,2 miljonit eurot.

Nordea Bank Oy-ga sõlmitud lühi- ja pikaajaliste laenude tagatiseks on seatud kommerts pant, kokku 2,5 miljonit eurot. Panditud varade tagatisel on kontsernil

võimalik kasutada laenu kuni 2,5 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 1,8 miljonit eurot.

Rootsi tütarettevõtte faktooringlepingust tulenev kohustus on 0,9 miljonit eurot. Faktooringnõuete mittelaekumisel on ettevõttel kohustus samas ulatuses tasuda tagasimaksed faktooringpakkujale.

OP Corporate Bank PLC-ga sõlmitud pikaajalise laenu tagatiseks on seatud 3,9 miljonit eurone hüpoteek Ulvila Sammontie kinnisvarale. Varade tagatisel on kontsernil võimalik kasutada laenu kuni 3,0 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli pikaajalise laenu jääk 2,8 miljonit eurot.

13. Ostjate ettemaksed ning võlad tarnijatele ja muud võlad

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Ettemaksed kaupade ja teenuste eest		15 385	15 020
Võlad tellijatele lepingutest		3 485	1 807
Ostjate ettemaksed kokku		18 870	16 827
Võlg kaupade ja teenuste eest		16 735	20 022
Võlg materiaalse põhivara eest	21	13	10
Võlg kinnisvarainvesteeringute eest	21	257	15
Võlg immateriaalse põhivara eest	21	43	0
Võlad tarnijatele kokku	27	17 048	20 047
Võlad töövõtjatele		5 186	3 807
Intressivõlad	27	204	47
Muud viitvõlad	27	587	541
Järgnevate perioodide tulu	27	0	23
Muud kohustused	27	134	37
Muud lühiajalised kohustused kokku		6 111	4 455
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku		42 029	41 329

Tellijate lepingutest tulenevad nõuded realiseeruvad müügitulus 2024. aastal. Eelneva aasta saldo kajastati müügitulus aruandeaastal.

14. Maksud

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Käibemaks		104	267
Ettevõtte tulumaks	21	124	85
Muud maksud		11	0
Ettemaks kokku	4	239	352
Käibemaks		1 648	1 713
Ettevõtte tulumaks	21	55	216
Üksikisiku tulumaks		589	558
Sotsiaalmaks		939	703
Muud maksud		77	288
Maksuvõlg kokku		3 308	3 478

15. Eraldised

EUR '000	Garantiieraldis	Kahjumlikud lepingud	Muud eraldised	KOKKU
Saldo 31.12.2022	31	1 950	122	2 103
Eraldise moodustamine	120	0	20	140
Eraldise kasutamine	-31	-319	-122	-472
Eraldise tühistamine	0	-1 631	0	-1 631
Saldo 31.12.2023	120	0	20	140

Garantiieraldis on moodustatud potentsiaalsete garantiikulude katteks. Müügi- lepingute kohaselt annab kontsern müüdüd toodetele garantiid, kohustudes aasta jooksul tasuta parandama või välja vahetama mittekvaliteetsed või defektidega tooted.

Energio Veritas OÜ ja Enefit Connect OÜ vahelises hermeetiliste jaotustrafode raamlepingu vaidluses saavutati aruandeaastal rahuldav kokkulepe, mille järgselt oli kontsernil võimalik tühistada 2022. aastal moodustatud 1,63 miljoni euro suurune eraldis. Kulu vähendus on kajastatud müüdüd toodete ja teenuste kulude all (vt [lisa 18](#)).

16. Aktsiakapital ja reservid

Aktsiakapital ja ülekurs

	Ühik	31.12.2023	31.12.2022
Aktsiakapital	EUR '000	11 655	11 523
Aktsiate arv (tasutud täies ulatuses)	Tk '000	18 498	18 290
Ülekurs	EUR '000	3 306	2 509

AS-i Harju Elekter Group suurendas ettevõtte aktsiakapitali 131 835 euro võrra uute lihtaktsiate väljalaskmise teel seoses töötajate optsooniprogrammi realiseerimisega. Aktsiate märkimise aeg oli 14. juuli 2023, aktsiate väljalaske hind 4,44 eurot aktsia kohta. Kokku märgiti 209 262 lihtaktsiat arvestusliku väärtusega 0,63 eurot aktsia kohta. Kokku laekus aktsiate emissioonist 929 tuhat eurot, millest ülekurs moodustas 797 tuhat eurot. Aktsiakapitali suurendamise järgselt on AS-i Harju Elekter Group aktsiakapital 11 654 tuhat eurot, mis jaguneb 18,5 miljoni nimiväärtusega lihtaktsiaks. Aktsiakapitali suurendamise käigus välja lastavad aktsiad annavad õiguse saada dividendi alates 1. jaanuaril 2023 alanud majandusaasta eest. Põhikirjajärgne maksimaalne lubatud aktsiakapital on 20,0 miljonit eurot ja minimaalne 5,0 miljonit eurot.

Dividend aktsia kohta

28. aprillil 2023 toimunud AS-i Harju Elekter Group aktsionäride korralise üldkoosoleku kasumi jaotamise otsuse kohaselt maksti aktsionäridele 2022. aasta eest dividende 0,05 eurot aktsia kohta, kokku 914 tuhat eurot. Dividendiõiguslike aktsionäride nimekirja fikseeriti 17. mail 2023 arveldussüsteemi tööpäeva lõpu seisuga. Dividendid maksti välja 24. mail 2023 ülekandega aktsionäride pangakontodele. Võrreldaval perioodil maksti 2021. aasta eest dividende 0,14 eurot aktsialt, kokku 2,5 miljonit eurot.

AS Harju Elekter Group nõukogu ja juhatuse liikmete osalus

		Aktsiate kogus	Otsene osalus	Kaudne osalus
Tombak, Triinu	Nõukogu esimees	30 000	0,16%	0,00%
Kirsme, Aare	Nõukogu liige	235 750	1,27%	0,20%
Toome, Andres	Nõukogu liige	50 000	0,27%	0,32%
Märt Luuk	Nõukogu liige	80 509	0,44%	1,21%
Hamburg, Arvi	Nõukogu liige	25 500	0,14%	0,00%
Vahimets, Risto	Nõukogu liige	0	0,00%	0,01%
Atso, Tiit	Juhatusesimees	29 500	0,16%	0,00%
Kuhi-Thalfeldt, Aron	Juhatusesimees	25 529	0,14%	0,00%
Treial, Priit	Juhatusesimees	400	0,002%	0,00%
Kokku		477 188	2,58%	1,74%

Aktsionäride omanduses olevate aktsiate arv ja osaluse protsent on fikseeritud 31.12.2023 tööpäeva lõpu seisuga. Vastavalt Nasdaq Tallinna börsi reglemendi nõuetele on emitent kohustatud majandusaasta aruandes esitama teabe oma juhatuse ja nõukogu liikmetele (otsene osalus) ning nende lähikondsetele (kaudne osalus) kuuluvate emitendi aktsiate arvu kohta majandusaasta lõpu seisuga. Kaudse osalusena käsitletakse ka kontserni nõukogu või juhatuse liikme poolt kontrollitavale äriühingule kuuluvate aktsiatega esindatud hääli.

Üle 5% osalusega aktsionärid

%	31.12.2023	31.12.2022
AS Harju KEK	30,10	30,44
ING Luxembourg S.A.	10,02	10,39
Endel Palla	7,43	7,46
Aktsionärid kelle osalus on alla 5%	52,45	51,71
Kokku	100,00	100,00

Reservid

EUR '000	Lisa	Kohustuslik reservkapital	Aktsiaoptsoon	Ümberhindluse reserv	Valuutakursi muutuste reserv	Kokku reservid
Saldo 31.12.2021		1 242	344	17 293	-163	18 716
Finantsvara ümberhindluse netokahjum (-)	6	0	0	-726	0	-726
Aktsiapõhine hüvitis	18	0	189	0	0	189
Aktsiaoptiooni realiseerumine		0	-203	0	0	-203
Valuutakursimuutus		0	0	0	-208	-208
Saldo 31.12.2022		1 242	330	16 567	-371	17 768
Finantsvara ümberhindluse netokasum (+)	6	0	0	5 516	0	5 516
Aktsiapõhine hüvitis	18	0	42	0	0	42
Aktsiaoptiooni realiseerumine		0	-132	0	0	-132
Valuutakursimuutus		0	0	0	-139	-139
Saldo 31.12.2023		1 242	240	22 083	-510	23 055

Ümberhindluse reserv

Ümberhindluse reserv koosneb finantsvarade ümberhindlusest õiglasesse väärtusesse tekkinud realiseerimata kasumitest ja kahjumitest. Kontsernil on ümberhindluse reservi all kajastatud Skeleton Technologies Group OÜ ja börsil noteeritud ettevõtete väärtpaperite ümberhindluse väärtus.

Valuutakursi muutuste reserv

Valuutakursi muutuste reserv koosneb valuutakursside erinevustest, mis tekivad seoses välismaal asuvate tütarettevõtete finantsaruannete ümberarvutamisega Kontserni esitusvaluutasse (Lisa 25.6). Rootsi tütarettevõtete majandustulemuste kajastamisest tekkinud saldode ümberarvestamisest tekkinud valuutakursi kahjum oli 0,1 miljonit eurot, 2022. aastal kahjum 0,2 miljonit eurot.

17. Segmendiaruanne

Konsolideeritud finantsaruannetes eristatakse kahte põhisegmenti – tootmine ja kinnisvara. Muude tegevuste alla on koondatud segmenteerimata tegevusvaldkonnad, kus iga tegevusala ei ole piisavalt suure osakaaluga, et eraldi kajastatavat segmenti moodustada. 2020. aastal alustatud grupisise restruktureerimise järel on enamus kinnisvara objektide haldamine liikunud eraldiseisvatesse ettevõtetesse, mis tegelevad kinnisvara haldamisega. Aruandeaastast alates jälgib kontserni juhtkond kinnisvarasektori all kõiki kinnisvaraettevõtteid, sh neid kelle hallata on kontserni tootmishooned ning mis varem olid arvestatud tootmissegmenti koosseisu. Aruandes on korrigeeritud võrdlusperioodi andmeid, et tagada andmete võrreldavus.

Tootmine – segment hõlmab elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmete tootmist ja müüki. Sellesse harusse kuuluvad kontserni ettevõtetest AS Harju Elekter, Harju Elekter UAB, Harju Elekter Oy ja Harju Elekter AB. Alates 01.01.2023 kuuluvad Harju Elekter Kiinteistöt Oy ja Harju Elekter Services AB kinnisvarasegmenti.

Kinnisvara – segment hõlmab kinnisvara arendamist, hooldust ja rentimist, kinnisvara ja tootmisvõimsuste ülalpidamisega seotud teenuseid ja teenuste vahendamist. Sellesse harusse kuulub emaettevõtte ning alates 01.01.2023 ka Harju Elekter Kiinteistöt Oy ja Harju Elekter Services AB.

Muud tegevused – sisaldavad installatsioonitööde projektijuhtimist ja laevaehituse elektriinstallatsioonitöid ning juhtimisalased teenused;. Muud tegevusalad on kontserni seisukohalt väheolulised ja ükski neist ei moodusta eraldiseisvat segmenti aruandluse tarbeks. Sellesse harusse kuuluvad emaettevõtte ja kontserni tütarettevõtted Energo Veritas OÜ ja Telesilta Oy.

	Tootmine			Kinnisvara		
	2022	korrig.	2022 (korrig.)	2022	korrig.	2022 (korrig.)
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt	157 558	-2	157 556	4 363	2	4 365
Tulu teistelt segmentidelt	1 042	7	1 049	1 704	523	2 227
Segmendi äritulud kokku	158 600	5	158 605	6 067	525	6 592
Ärikasum	-2 002	-243	-2 245	2 344	243	2 587
Segmendi varad	111 601	-14 739	96 862	34 422	14 739	49 161
Segmendi kohustused	89 873	-12 091	77 782	163	12 091	12 254
Investeeringud põhivarasse	13 137	-11 684	1 453	1 858	11 684	13 542
Põhivara amortisatsioon	2 651	-333	2 318	983	333	1 316

Kontsern hindab tegevussegmentide tulemust segmenti müügitulu ja ärikasumi alusel. Emaettevõtte juhtkonna hinnangul toimuvad segmentide vahelised tehingud tavapärasel turutingimustel ning ei erine oluliselt tingimustest, millega on tehing tehtud kolmandate osapooltega. Jagamatud varad on emaettevõtte raha,

mitmesugused nõuded ja ettemaksed ning muud finantsinvesteeringud. Jagamatud kohustused on emaettevõtte võlakohustused, maksu- ja viitvõlad. Kontsernil ei ole ühtegi kontsernivälist klienti, kelle tulu moodustaks rohkem kui 10% vastava segmentigrupi tulu liigist.

EUR '000	Lisa	Tootmine	Kinnisvara	Muud tegevused	Elimineerimine	Konsolideeritud
2022						
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt	18	157 556	4 365	13 372	0	175 293
Tulu teistelt segmentidelt		1 049	2 227	259	-3 535	0
Segmenti äritulud kokku		158 605	6 592	13 631	-3 535	175 293
Ärikasum		-2 245	2 587	-4 697	-191	-4 546
Segmenti varad		96 862	49 161	34 800	-32 710	148 113
Jagamatud varad						23 324
<i>sh Finantsinvesteeringud</i>						23 233
<i>sh Muud nõuded ja ettemaksed</i>						91
Varad kokku						171 437
Segmenti kohustused		77 782	12 254	8 993	-32 710	66 319
Jagamatud kohustused						25 708
<i>sh Võlakohustused</i>						25 239
<i>sh Viitvõlad</i>						250
<i>sh Muud</i>						219
Kohustused kokku						92 027
Investeeringud põhivarasse	7, 8, 10	1 453	13 542	248	0	15 243
Vara kasutusõigus	8	0	0	251	0	251
Põhivara amortisatsioon	7, 8, 10	2 318	1 316	1 156	-26	4 764

EUR '000	Lisa	Tootmine	Kinnisvara	Muud tegevused	Elimineerimine	Konsolideeritud
2023						
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt	18	197 863	4 477	6 674	0	209 014
Tulu teistelt segmentidelt		350	2 426	2 967	-5 743	0
Segmenti äritulud kokku		198 213	6 903	9 641	-5 743	209 014
Ärikasum (-kahjum)		3 803	3 174	1 170	-69	8 078
Segmenti varad		101 828	34 382	45 469	-32 119	149 560
Jagamatud varad						28 815
<i>sh Finantsinvesteeringud</i>						28 749
<i>sh Muud nõuded ja ettemaksed</i>						66
Varad kokku						178 375
Segmenti kohustused		82 774	674	5 445	-32 119	56 774
Jagamatud kohustused						31 603
<i>sh Võlakohustused</i>						30 698
<i>sh Viitvõlad</i>						700
<i>sh Muud</i>						205
Kohustused kokku						88 377
Investeeringud põhivarasse	7, 8, 10	1 446	5 294	209	0	6 949
Vara kasutusõigus		76	0	0	0	76
Põhivara amortisatsioon	7, 8, 10	2 189	1 627	578	-28	4 366

18. Kasumiaruande kirjete selgitused

Müügitulu tegevusalade viisi

EUR´000	Lisa	2023	Kindlal ajahetkel 2023	Perioodi jooksul 2023	2022	Kindlal ajahetkel 2022	Perioodi jooksul 2022
Müügitulu							
kliendilepingutest		205 238	109 904	95 334	171 967	125 285	46 682
<i>Sh Elektriseadmed</i>		190 127	105 289	84 838	148 223	109 578	38 645
<i>Sh Elektrikaupade projekti- ja jaemüük</i>		1 825	1 825	0	9 754	9 754	0
<i>Sh Muud tooted</i>		2 790	2 790	0	5 953	5 953	0
<i>Sh Elektritööd</i>		6 419	0	6 419	5 445	0	5 445
<i>Sh Muud teenused</i>		4 077	0	4 077	2 592	0	2 592
Renditulu	9	3 776			3 326		
Kokku	17	209 014			175 293		

Elektrikaupade projekti- ja jaemüügi langust mõjutas oluliselt elektrikaupade projekti- ja jaemüügi äritegevuse peatumine Eestis.

Müügitulud geograafiliste (kliendi asukoht) piirkondade lõikes

EUR´000	Lisa	2023	2022
Eesti		20 865	30 296
Soome		83 291	81 829
Rootsi		32 492	22 844
Norra		33 828	21 821
Saksamaa		12 681	5 787
Holland		7 701	6 732
Muud riigid		18 156	5 984
Müügitulu kokku	17, 18	209 014	175 293

Äritegevuse kulud

EUR´000	Lisa	2023	2022
Müüdnud toodete ja teenuste kulud			
Kaubad ja materjalid		-132 830	-118 967
Ostuteenused		-16 314	-11 762
Tööjõukulu	18	-30 199	-23 793
Põhivara kulum		-3 525	-3 491
Muud kulud		-2 996	-5 120
<i>- sealhulgas eraldi kahjumlikest lepingutest</i>		1 630	-1 950
Lõpetamata ja valmistoodangu varude kasv	5	438	109
Kokku		-185 426	-163 024
Turustuskulud			
Ostuteenused		-1 372	-1 475
Tööjõukulu	18	-3 523	-3 790
Põhivara kulum		-84	-341
Muud kulud		-341	28
Kokku		-5 320	-5 578
Üldhalduskulud			
Ostuteenused		-2 289	-2 874
Tööjõukulu	18	-6 206	-6 850
Põhivara kulum		-757	-932
Muud kulud		-860	-538
Kokku		-10 112	-11 194
<i>- sealhulgas arenduskulud</i>		-141	-2 312

Tööjõukulud

EUR'000	Lisa	2023	2022
Tööjõukulud müüdnud toodete, turustus- ja üldhalduskuludes:			
Töötasud		-31 802	-27 124
Sotsiaal- ja muud maksud palgakulult		-7 114	-6 532
Aktsiapõhine hüvitis	16, 22	-42	-189
Kapitaliseeritud tööjõukulud		122	22
Tööjõukulude reservide muutus		-1 092	-610
Kokku		-39 928	-34 433
Sh keskmine töötajate arv:			
Töölepingu alusel töötav isik		945	866
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, va füüsilisest isikust ettevõtja		3	3
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige		9	9
Kokku		957	878

Muud äritulud ja -kulud

EUR'000	Lisa	2023	2022
Muud äritulud			
Kasum põhivara müügist		11	58
Intressitulud		8	17
Kasum valuutakursimuutustest		169	0
Muud äritulud		237	159
Kokku		425	234
Muud ärikulud			
Kahjum põhivara müügist		-39	-21
Intressikulud		-61	-27
Kahjum valuutakursimuutustest		0	-186
Muud ärikulud		-403	-43
Kokku		-503	-277

Finantstulud ja -kulud

EUR'000	Lisa	2023	2022
Finantstulu			
Intressitulud		15	1
Dividenditulud		73	74
Kasum valuutakursimuutustest		9	0
Kasum finantsinvesteeringu ümberhindlusest	6	0	3
Kokku		97	78
Finantskulu			
Intressikulud		-2 101	-625
Kahjum valuutakursimuutustest		0	-184
Muud finantskulud		-2	0
Kokku		-2 103	-809

Auditorettevõtjale makstud tasud

Vastavalt 29. aprill 2021. aktsionäride üldkoosoleku otsusele auditeerib 2021.–2023. aastal AS-i Harju Elekter Group ja tema tütarettvõtteid PricewaterhouseCoopers; v.a Telesilta Oy ja Harju Elekter Kiinteistöt Oy, mida auditeerib KPMG Oy.

EUR'000	2023	2022
Auditiortasud	170	128
<i>sh PricewaterhouseCoopers</i>	<i>164</i>	<i>125</i>
Muude kindlustandvate teenuste tasud	6	9
Muu äritegevuse, sealhulgas maksunõustamisteenuse tasud	8	10
Kokku	184	147

19. Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

Tulumaksu kulu

EUR´000	2023	2022
Perioodi tulumaksukulu	585	531
Edasilükkunud tulumaksu tulu(-)/kulu	327	-241
Tulumaksu kulu kasumiaruandes	912	290

Kontserni kasumilt arvestatud tulumaks erineb tegelikust tulumaksukulust põhjustel, mis on esitatud alljärgnevas tabelis. 2023. aasta keskmine efektiivne tulumaksumäär oli 15% (2022: -5,5%).

EUR´000	2023	2022
Arvestuslik tulumaks kokku (Soomes 20%, Leedu 15%, Rootsi 20,6%)	1 067	481
Arvestusliku tulumaksu korrigeerimised	-166	-246
Dividendide tulumaks (Lisa 21)	11	55
Tulumaksukulu kokku (Lisa 21)	912	290

Edasilükkunud tulumaksu vara

EUR´000	31.12.2023	31.12.2022
Edasilükkunud tulumaksu vara	731	1 008
Edasilükkunud tulumaksu kohustus	32	0

Edasikantavatel maksukahjumitelt arvestatud edasilükkunud tulumaksu vara realiseerumine sõltub tütarettevõtete tulevaste perioodide maksustatavatest kasumitest, mis ületavad bilansipäevaks akumuleerunud edasikantavaid kahjumeid. Aastaaruande koostamisel viidi läbi tütarettevõtete tulevaste perioodide kasumi analüüs. Kasumi tekkimise eelduseks on iga tütarettevõtte strateegiliste eesmärkide saavutamine. Edasilükkunud tulumaksu vara kajastati summas, mille realiseerumine läbi tulevaste perioodide kasumi on tõenäoline. Bilansiväliselt kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara oli aruandekuupäeva seisuga 2,3 miljonit eurot.

20. Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta

Tavapuhaskasum aktsia kohta on leitud jagades aruandeperioodi puhaskasumi perioodi kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga.

Lahustatud puhaskasumi leidmiseks võetakse arvesse potentsiaalselt emiteeritavad aktsiad. 31.12.2023 seisuga oli kontsernil kokku 153 500 (31.12.2022: 500 568) potentsiaalselt emiteeritavat lihtaktsiat (Lisa 22). Kooskõlas 3. mail 2018 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati aktsiaoptsiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks optsioonilepingu sõlmimisele eelneva kolme kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmine Nasdaq Tallinna börsil 31.12.2018. aasta voo hinna kujunes 3,49 eurot, 2019. aasta voo hinna 3,98 eurot, 2020. aasta voo hinna 4,44. 2018. aasta 2019. ja 2020. aasta voo realiseerus kokku 758 890, millest aruandeperioodil realiseerus 209 262 aktsiat.

29. aprill 2021 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati 2021.–2022. aasta aktsiaoptsiooni programm, mille raames on aktsiaoptsioone õigustatud saada AS-i Harju Elekter Group ja tema tütarettevõtete juhatuse liikmed ja võtmeisikud. Optsiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks on 2018., 2019. ja 2020. kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmine Nasdaq Tallinna börsil 31.12.2021. seisuga, so 4,50 eurot aktsia kohta.

Aktsiapõhiste hüvitiste suhtes, mille kohta kehtivad IFRS 2 nõuded, hõlmab aktsiate märkimishind tulevikus töötajate poolt aktsiapõhiste hüvitiste eest osutatavate teenuste maksumust. Sõltumatu eksperdi poolt hinnati teenuse väärtuseks ühe emiteeritava aktsia kohta 2021. aasta voo puhul 3,55 eurot ja 2022.aasta puhul 1,52 eurot. Potentsiaalsed aktsiad muutuvad lahustuvaks pärast seda, kui nende perioodi keskmine turuhind ületab antud väärtusi. Aruandeperioodil oli aktsiate keskmine turuhind 5,04 eurot (2022: 6,02).

	Ühik	2023	2022
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist/-kahjumist (-)	EUR '000	5 160	-5 544
Perioodi keskmine aktsiate arv	tk '000	18 356	18 134
Tavapuhaskasum aktsia kohta	EUR	0,28	-0,31
Perioodi korrigeeritud keskmine aktsiate arv	tk '000	18 395	18 216
Lahustatud puhaskasum/ -kahjum (-) aktsia kohta	EUR	0,28	-0,30

21. Rahavoogude aruande kirjete selgitused

EUR '000	Lisa	2023	2022
Ettevõtte tulumaks			
Tulumaksukulu kasumiaruandes	19	-912	-290
Tulumaksu ettemaksu vähenemine (+)/ kasv (-) ja võla vähenemine (-)/ kasv (+)	14	-200	243
Dividendi tulumaksu kulu	19	11	55
Edasilükkunud tulumaksu vara ja kohustuse muutus	19	327	-318
Valuutakursimuutus		-18	24
Makstud ettevõtte tulumaks		-792	-286
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest			
Kinnisvarainvesteeringu soetus	7	-5 175	-1 858
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	242	-261
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest		-4 933	-2 119
Tasutud materiaalse põhivara eest			
Materiaalse põhivara soetus	8	-1 376	-12 917
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	3	202
Vara kasutusõiguse lisandumine		524	0
Muud laekumised investeerimistegevusest		-3	0
Tasutud materiaalse põhivara eest		-852	-12 715
Tasutud immateriaalse põhivara eest			
Immateriaalse põhivara soetus	10	-398	-468
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	43	0
Valuutakursimuutus		-3	0
Tasutud immateriaalse põhivara eest		-358	-468

22. Seotud osapooled

AS-i Harju Elekter Group seotud osapoolteks on kontserni juhatuse ja nõukogu liikmed, nende lähikondsed ning eelmainitud isikute valitseva või nende olulise mõju all olevad ettevõtted. Lisaks ka AS Harju KEK, kelle omanduses on 30,10% AS-i Harju Elekter Group aktsiatest. Kontserni juhtkond on emaettevõtte nõukogu ja juhatuse liikmed.

Tehingud seotud osapooltega

EUR '000	31.12.2023	31.12.2022
Saldod seotud osapooltega:		
- Kohustused kaupade ja teenuste eest	136	106
- Kohustused nõukogu ja juhatuse liikmete ees	66	66
- Juhatuse liikmete preemiareserv	98	0

	2023	2022
Kaupade ja teenuste ost seotud osapooltelt:		
- AS Harju KEK'lt põhivara rentimine	111	68
- AS-lt Entek, Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ-lt ja HeBA Clinic OÜ-lt muude teenuste ost	1 010	731
Kaupade ja teenuste müük seotud osapooltele:		
- AS Harju KEK'le muud teenused	1	2
- AS Entekile kaupade ja muude teenuste müük	4	2
- HeBA Clinic OÜ-le renditeenus	1	0
Nõukogu ja juhatuse liikmete tasud:		
- Palk, preemia, hüvitised (sh lahkumishüvitised) ja muud tasud	556	446
- Sotsiaalmaks	183	147

Juhatuse liikmed saavad tasu vastavalt ametilepingule, lisaks on õigus saada lahkumishüvitist: kuni 8 kuu juhatuse liikme tasu ulatuses. Pensioniga seotud õigusi juhatuse liikmetel ei ole. Kontserni juhtorganite liikmete ja/või nende lähikondsetega 2023. aasta jooksul mingeid muid tehinguid ei toimunud. Täpsustav teave AS-i Harju Elekter Group juhatuse liikmetele makstud töötasude ja hüvitiste kohta on esitatud [Tasustamisaruandes](#).

Aktsiapõhine hüvitis

3. mail 2018 toimunud aktsionäride üldkoosolekul otsustati aktsiaoptiooni-programm kontserni kuuluvate võtmeisikute, sh juhtorganite liikmetele, juhtiv-spetsialistidele ja inseneridele nende kaasamiseks ettevõtte aktsionärideks, et motiveerida neid tegutsema kontserni parema majandustulemuse saamise nimel. Optiooni-programmi raames väljastas AS Harju Elekter Group igal aastal aktsiaoptioone kuni kahe protsendi (2%) ulatuses AS-i Harju Elekter aktsiate koguarvust. Aruandeaastal realiseerus 2020. aasta juunis sõlmitud optioonid. Optiooniprogrammi realiseerimisega seotud aktsiaemissioonist võttis osa 41 Harju Elektri praegust ja endist töötajat, kes märkisid kokku 209 262 aktsiat 929 123,28 euro eest. Märkimata jäi 82 306 aktsiat.

29. aprill 2021 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati 2021.-2022. aasta aktsiaoptiooni programm, mille raames on aktsiaoptioone õigustatud saama AS-i Harju Elekter Group ja tema tütaretevõtete juhatuse liikmed ja võtmeisikud. Optiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks on 2018., 2019. ja 2020. kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmine Nasdaq Tallinna börsil 31.12. seisuga, so 4,50 eurot aktsia kohta. Optiooniprogrammi tähtaeg

on kaks aastat, millele lisandub optsoonide realiseerimise tähtaeg. Optsoonide realiseerimise tähtaeg on 36 ja 48 kuud pärast kirjaliku optsoonilepingu sõlmimist. Seejuures on AS-i Harju Elekter Group nõukogul õigus vajadusel väljastada erineva tähtajaga optsoone.

Aktsiate märkimisõiguste kajastamisel on rakendatud IFRS 2 põhimõtteid. Kontsern kasutas töötajatelt aktsiate eest saadaolevate teenuste (tööpanuse) hindamisel märkimisõiguse õiglast väärtust eellepingute sõlmimise hetkel. Sõltumatu eksperdi poolt hinnati teenuse väärtuseks ühe emiteeritava aktsia kohta 2020. aasta voo puhul 0,55 eurot, 2021.aasta voo puhul 3,55 eurot ning 2022. aasta voo puhul 1,52 eurot. Õiglase väärtuse hindamisel kasutati Black-Scholes hindamismudelit. Hinna määramisel on arvesse võetud kaalutud keskmist aktsia turuhinda (4,44, 4,50 ja 4,50 eurot), aktsia eeldatavat volatiilsust (30%, 32% ja 35%), riskivaba intressimäär (1,50%, 1,50%, 3%) ja prognoositavaid dividende ning perioodi pikkust eellepingute sõlmimise ja planeeritava aktsiate märkimishetke vahel (3 aastat). 2023. aastal on tööjookuluna kajastatud aktsiapõhiste maksete summa 42 (2022: 189) tuhat eurot ([lisd 16](#) ja [18](#)).

	Märkimise hind	Teenuse õiglase väärtus	IFRS2 mõistes märkimise hind	Aegumise aasta	Lepingute arv	Potentsiaalselt emiteeritavate aktsiate arv
Seisuga 31.12.2019					202	636 275
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2020)	4,44	0,55	4,99	2023	66	347 468
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2018)					-5	-12 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-3	-12 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-2	-7 350
Seisuga 31.12.2020					258	952 393
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2021)	4,5	3,55	8,05	2025	20	135 750
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2018)					-9	-14 500
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-8	-16 900
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-5	-14 100
Perioodi jooksul realiseeritud kogus (2018)					-96	-278 675
Seisuga 31.12.2021					160	763 968
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2022)	4,5	1,52	6,02	2025	5	54 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-6	-25 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-4	-14 950
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2021)					-1	-250
Perioodi jooksul realiseeritud kogus (2019)					-75	-277 200
Seisuga 31.12.2022					79	500 568
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-12	-101 806
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2021)					-5	-36 000
Perioodi jooksul realiseeritud kogus (2020)					-41	-209 262
Seisuga 31.12.2023					21	153 500
						<i>Sh väljastatud jääk 2021. a programmist</i>
						99 500
						<i>Sh väljastatud jääk 2022. a programmist</i>
						54 000

Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta informatsiooni leiab [lisast nr 20](#).

23. Tütarettevõtted

Ettevõtte nimi	Osalus ja hääleõigus %		Asukoht	Tegevusala	Segment	Omakapital (EUR'000)	
	31.12.2023	31.12.2022				31.12.2023	31.12.2022
AS Harju Elekter	100%	100%	Eesti	tootmine	tootmine	10 144	6 286
AS Harju Elekter Teletehnika	-	100%	Eesti	tootmine	tootmine	-	475
Energio Veritas OÜ	100%	80,52%	Eesti	kaupade vahendusmüük	muu	-1 694	-38
Harju Elekter Oy	100%	100%	Soome	tootmine	tootmine	8 910	8 538
Harju Elekter Kiinteistöt Oy	100%	100%	Soome	tootmiskinnisvara haldamine	tootmine	3 068	3 050
Telesilta Oy	100%	100%	Soome	elektriinstallatsioonitööd	muu	1 232	1 096
Harju Elekter UAB	100%	100%	Leedu	tootmine	tootmine	5 282	1 409
Harju Elekter AB	100%	100%	Rootsi	tootmine	tootmine	-2 264	508
Harju Elekter Services AB*	100%	100%	Rootsi	tootmiskinnisvara haldamine	tootmine	-607	35

* sh Harju Elekter Services AB tütarettevõtte LC Development Fastigheter 17 AB

13.03.2023 kanti äriregistrisse kahe eesti tootmisettevõtte, AS-i Harju Elekter Elektrotehnika (ühendav ühing, uue nimega AS Harju Elekter) ja AS-i Harju Elekter Teletehnika (ühendatav ühing), ühinemine. Vastavalt ühinemislepingule on AS Harju Elekter Teletehnika õigusjärglaseks AS Harju Elekter Elektrotehnika ning kogu AS-i Harju Elekter Teletehnika vara anti ühinemise kandmisega äriregistrisse tervikuna üle AS-ile Harju Elekter Elektrotehnika. Ühinemise tulemusena kustutati AS Harju Elekter Teletehnika äriregistrist.

Aruandekuupäeva seisuga ei ole kontsernil mittekontrolliva osalusega tütarettevõtteid. 29.09.2023 sõlmisid AS Harju Elekter Group ja Reinvent OÜ osaühingu osa müügilepingu, millega AS Harju Elekter Group omandas Reinvent OÜ-lt 19,48% suuruse osaluse Energio Veritas OÜ-s. Tehingu tulemusena sai AS-ist Harju Elekter Group Energio Veritas OÜ ainuosanik, kellele kuulub Energio Veritas OÜ ainus osa nimiväärtusega 2500 eurot.

Kontserni pikaajaliste mittefinantsvarade paiknemine

EUR'000	31.12.2023	31.12.2022
Eesti	39 416	35 493
Soome	7 857	7 996
Rootsi	12 820	13 341
Leedu	10 184	10 910
Varade väärtus kokku	70 277	67 740

24. Emaettevõtte põhjaruanded

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele esitatakse emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded (finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) konsolideeritud aruande lisades.

Finantsseisundi aruanne

EUR´000	31.12.2023	31.12.2022
Raha ja raha ekvivalendid	59	8 055
Nõuded ostjate vastu	574	363
Nõuded kontserni ettevõtete vastu	20 702	14 532
Muud lühiajalised nõuded ja ettemaksud	67	91
Käibevara kokku	21 402	23 041
Investeeringud tütarettevõtetesse	14 794	14 794
Pikaajalised nõuded tütarettevõtetele	22 272	16 149
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	28 749	23 233
Kinnisvarainvesteeringud	32 409	28 616
Materiaalne põhivara	1 731	1 763
Immateriaalne põhivara	190	120
Põhivara kokku	100 145	84 675
VARAD KOKKU	121 547	107 716
Võlakohustused	12 789	11 444
Võlad tarnijatele	449	206
Võlad kontserni ettevõtete vastu	813	2 018
Maksuvõlad	206	218
Muud võlad ja saadud ettemaksud	885	454
Lühiajalised kohustused kokku	15 142	14 340
Võlakohustused	17 909	13 795
Pikaajalised kohustused kokku	17 909	13 795
Kohustused kokku	33 051	28 135
Aktsiakapital	11 655	11 523
Ülekurs	3 306	2 509
Reservid	23 325	17 809
Jaotamata kasum	50 210	47 740
Omakapital kokku	88 496	79 581
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	121 547	107 716

Koondkasumiaruanne

EUR´000	2023	2022
Müügitulu	8 921	6 067
Müüdud toodete kulu	-3 098	-3 186
Brutokasum	5 823	2 881
Muud äritulud	113	111
Üldhalduskulud	-3 614	-2 390
Muud ärikulud	-33	-31
Ärikasum	2 289	571
Tulu tütarettevõtetest	920	2 523
Dividenditulu müügivalmis finantsvaradelt	73	74
Intressitulu	1 316	332
Kulu tütarettevõtte investeeringu mahakandmisest	0	-430
Intressikulud	-1 227	-139
Kasum/kahjum valuutakursi muutusest	24	-181
Kasum majandustegevusest	3 395	2 750
Tulumaks	-11	-11
Aruandeaasta puhaskasum	3 384	2 739
Muu koondkasum/-kahjum		
Finantsvara ümberhindluse netokasum/-kahjum	5 516	-406
Perioodi muu koondkasum/-kahjum kokku	5 516	-406
Aruandeaasta koondkasum/-kahjum	8 900	2 333

Rahavoogude aruanne

EUR'000	2023	2022
Rahavood äritegevusest		
Puhaskasum	3 384	2 739
<u>Korrigeerimised</u>		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	1 551	1 445
Kahjum põhivara müügist	0	-1
Finantstulud	-2 309	-2 929
Finantskulud	1 203	750
Tulumaks	11	11
<u>Muutused</u>		
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-2 387	885
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	443	173
Makstud intressid	-1 165	-114
Kokku rahavood äritegevusest	731	2 959
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest	-4 933	-2 367
Tasutud materiaalse põhivara eest	-69	-6
Tasutud immateriaalse põhivara eest	-147	-15
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	0	1 315
Antud laenude tagasimaksed	8 945	7 777
Antud laenud	-18 455	-18 625
Laekunud intressid	757	354
Saadud dividendid	993	2 597
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-12 909	-8 970

EUR'000	2023	2022
Rahavood finantseerimistegevusest		
Laekunud lihtaktsiate emissioonist	898	1 047
Arvelduskrediidi jääkide muutus	818	2 887
Saadud laenud	6 141	13 490
Laenude tagasimaksed	-2 748	-769
Makstud dividendid	-914	-2 523
Makstud dividendide tulumaks	-11	-11
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	4 184	14 121
Kokku rahavood	-7 994	8 110
Raha jääk perioodi algul	8 055	126
Rahajääkide muutus	-7 994	8 110
Valuutakursside muutuste mõju	-2	-181
Raha jääk perioodi lõpus	59	8 055

Omakapitali muutuste aruanne

EUR´000	Aktsiakapital	Ülekurss	Reservkapital	Ümberhindluse reserv	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo 31.12.2021	11 352	1 601	1 242	17 293	47 204	78 692
2022. aasta puhaskasum	0	0	0	0	2 739	2 739
2022. aasta muu koondkasum/kahjum	0	0	0	-726	320	-406
Koondkasum/-kahjum kokku	0	0	0	-726	3 059	2 333
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud Emaettevõtte omanikega						
Aktsiakapitali suurenemine (optsioon)	171	908	0	0	0	1 079
Makstud dividendid	0	0	0	0	-2 523	-2 523
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	171	908	0	0	-2 523	-1 444
Saldo 31.12.2022	11 523	2 509	1 242	16 567	47 740	79 581
2023. aasta puhaskasum	0	0	0	0	3 384	3 384
2023. aasta muu koondkasum/kahjum	0	0	0	5 516	0	5 516
Koondkasum/-kahjum kokku	0	0	0	5 516	3 384	8 900
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud emaettevõtte omanikega						
Aktsiakapitali suurenemine (optsioon)	132	797	0	0	0	929
Makstud dividendid	0	0	0	0	-914	-914
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	132	797	0	0	-914	15
Saldo 31.12.2023	11 655	3 306	1 242	22 083	50 210	88 496

EUR´000	2023	2022
Konsolideerimata omakapital 31. detsembri seisuga	88 496	79 581
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste:		
-bilansiline väärtus	-14 794	-14 794
-bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	16 296	14 784
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31. detsembri seisuga	89 998	79 571

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele on summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid, leitav järgmiselt: korrigeeritud konsolideerimata omakapital, millest on maha arvatud aktsiakapital, ülekurss ja reservid.

Vastavalt Äriseadustikule võtab emaettevõtte, kes koostab konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande, kasumi jaotamise otsuse vastu konsolideerimisgrupi konsolideeritud aruannete alusel. Konsolideeritud aruannetel põhinevat kasumit ei ole lubatud jaotada niivõrd, kui võrd see vähendaks emaettevõtte netovara tasemeni alla aktsiakapitali ja reservide kogusumma, mille väljamaksmine aktsionäridele ei ole lubatud seadusest või põhikirjast tulenevalt.

25. Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted

25.1 Koostamise alused

AS-i Harju Elekter Group ja tema tütarettevõtete (koos „kontserni”) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS, International Financial Reporting Standards), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Käesoleva konsolideeritud raamatupidamisaruande koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud allpool. Konsolideeritud raamatupidamisaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, kui alljärgnevates arvestuspõhimõtetes on kirjeldatud teisiti. Kontserni finantsinvesteeringud kajastatakse õiglasel väärtuses.

Vastavalt Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite nõuetele tuleb finantsaruannete koostamisel kasutada juhtkonnapoolseid raamatupidamislikke hinnanguid. Samuti tuleb juhtkonnal teha arvestuspõhimõtete valiku ja rakendamise seotud otsuseid. Valdkonnad, milles hinnangute osakaal või keerukuse tase on suurem, või valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud on konsolideeritud raamatupidamisaruannete suhtes olulised, on esitatud [lisas 26](#).

25.2 Emaettevõtte põhjaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele esitatakse Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded (finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste

aruanne) konsolideeritud aruande lisades. ASi Harju Elekter Group konsolideerimata põhjaruanded on esitatud [lisas 24 „Emaettevõtte põhjaruanded”](#). Need aruanded on koostatud konsolideeritud aruandega samu arvestuspõhimõtteid ja hindamisaluseid kasutades, välja arvatud tütarettevõttesse tehtud investeeringute puhul, mis on emaettevõtte konsolideerimata aruannetes kajastatud lähtuvalt soetusmaksumuse printsiibist.

25.3 Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid kontserniile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2023:

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine”

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele

IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtetelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud.

Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 “Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Kontserni hinnangul on antud muudatusel finantsaruandele vähene mõju.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste”

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele;

IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest. Muudatuste rakendamine konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju ei avalda.

„Varade ja kohustustega seotud edasilükkunud tulumaks, mis tuleneb ühest tehingust” – IAS 12 muudatused

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele;

IAS 12 muudatused täpsustavad, kuidas kajastada edasilükkunud tulumaksu tehingutelt nagu rendilepingud ja eemaldamise kohustused. Teatud tingimustel on ettevõtted varade või kohustuste esmakordsel kajastamisel vabastatud edasilükkunud tulumaksu kajastamisest. Varasemalt ei olnud selge, kas vabastus rakendub selliste tehingute suhtes nagu rendilepingud ja eemaldamise kohustused – tehingud, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustus. Muudatused selgitavad, et vabastust ei rakendata ning ettevõtetel on kohustus kajastada vastavate

tehingutelt edasilükkunud tulumaks. Muudatused nõuavad ettevõtetelt edasilükkunud tulumaksu kajastamist tehingutelt, millest tulenevad esmasel kajastamisel maksustatavate ja mahaarvatavate ajutiste erinevuste võrdsed summad. Alljärgnevas tabelis on välja toodud IAS12 muudatuse mõju kontserni finantsseisundi aruandele. Arvestus- põhimõtete muudatusi on rakendatud ilma võrdlus- andmeid korrigeerimata, rakendamise mõjud on kajastatud algbilansis 1. jaanuar 2023 seisuga. Uue arvestuspõhimõtte rakendamine konsolideeritud kasumiaruandele mõju ei avaldanud.

	Algselt esitatud 31.12.2022	IAS 12 muudatuste mõju	Korrigeeritud 01.01.2023
Edasilükkunud tulumaksu vara	1 008	51	1 059
Edasilükkunud tulumaksu kohustus	0	45	45
Jaotamata kasum	47 771	-6	47 765

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2023 algaval aruandeaastal, ei ole olnud kontsernile olulist mõju.

25.4 Tulevikus jõustuvad uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Kontsern jälgib pidevalt uute standardite ja olemasolevate standardite tõlgenduste muutuseid. Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja

tõlgendusi, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks alates 01.01.2024 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine” - IAS 1 muudatused

Rakendub 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavatele aruandeperioodidele;

Need muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühi- või pikaajalisteks, olenevalt aruandeperioodi lõpus eksisteerivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõttel on aruandeperioodi lõpus sisuline õigus lükata tasumine edasi vähemalt kaheteistkümneme kuu võrra. Juhend ei nõua enam sellist tingimusteta õigust. 2022. aasta oktoobri muudatus kehtestas, et pärast aruandekuupäeva järgitavad laenukohustused ei mõjuta võlgade liigitamist lühi- või pikaajaliseks aruandekuupäeval. Juhtkonna ootused, kas nad kasutavad hiljem arveldamise edasilükkamise õigust, ei mõjuta kohustuste klassifitseerimist. Kohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandekuupäeval või enne seda, isegi kui laenuandja annab sellest tingimusest loobumise pärast aruandeperioodi lõppu. Seevastu laenu liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingut rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks täpsustavad muudatused võlgade klassifitseerimise nõudeid, mida ettevõtte võib arveldada selle konverteerimisel omakapitaliks. Arveldamine on määratletud kui kohustise kustutamine raha, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressursidega või ettevõtte

enda omakapitaliinstrumentidega. Erand kehtib konverteeritavatele instrumentidele, mida võidakse konverteerida omakapitaliks, kuid ainult nende instrumentide puhul, mille konverteerimisoptsioon on klassifitseeritud omakapitaliinstrumentiks liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

25.5 Tütarettevõtted

Informatsioon ASi Harju Elekter Group tütarettevõtete, nende osaluse ning hääleõiguse kohta on esitatud [lisas 23](#).

25.6 Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

Konsolideeritud finantsaruanded esitatakse tuhandetes (EUR '000) eurodes, kui pole osutatud teisiti.

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud eurodes, mis on ematettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta. Aruanded on ümardatud lähima tuhandeni, v.a juhul, kui sellele on viidatud teisiti. Eesti, Leedu ja Soome ettevõtted kasutavad arvestusvaluutana eurot (EUR). Rootsi ettevõtete arvestusvaluuta erineb kontserni esitusvaluutast (SEK), mistõttu hinnatakse ettevõtte varad ja kohustused ümber eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursi alusel. Tulud ja kulud arvestatakse eurodesse perioodi kaalutud keskmise vahetuskursi alusel ning muud omakapitali muutused nende tekkimise päeva valuutakursi alusel.

25.7 Raha ja raha ekvivalendid (IAS 7)

Raha ja raha ekvivalendid hõlmavad nõudmiseni hoiuseid pangas, muid lühiajalisi likviidseid investeeringuid, mille esialgne tähtaeg on kuni kolm kuud ja mille väärtuse muutumise risk on ebaoluline.

25.8 Finantsinstrumendid (IFRS 9, IAS 32)

Finantsvarad ja -kohustused kajastatakse kontserni finantsseisundi aruandes, kui kontsernist saab finantsinstrumendi lepinguline osapool.

Finantsvarad

Kontsern klassifitseerib finantsvarad järgmistesse kategooriatesse:

- finantsvara korrigeeritud soetusmaksumuses; ning
- finantsvara õiglases väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande.

Klassifitseerimine toimub esmasel arvele võtmisel ja sõltub kontserni ärimudelitest finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Arvele võtmine, mõõtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse vastavalt IFRS 15-le tehingupäeval ehk kuupäeval, millal kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kontsern annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglases väärtuses, millele on lisatud tehingukulud,

mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumendid

Kontserni kõik võlainstrumendid (raha ja raha ekvivalendid, nõuded, laenud) on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse kategooriasse. Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Omakapitaliinstrumendid

Kontsern kajastab omakapitaliinstrumendid (investeeringud aktsiatesse, osadesse ja väärt-paberitesse) õiglases väärtuses. Kui kontsern on võtnud vastu tagasivõtmatu otsuse kajastada mitte-kauplemise eesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide õiglase väärtuse muutused läbi koondkasumiaruande, siis instrumendi kajastamise lõpetamisel ei klassifitseerita õiglase väärtuse muutuseid ümber kasumiaruandesse. Selliste investeeringutelt saadud dividendid kajastatakse kasumiaruandes real muud äritulud.

Börsil noteeritud väärt-paberite puhul põhineb õiglase väärtus aruandeperioodi lõpus kehtinud väärt-paberi sulgemishindadele. Börsil noteerimata väärt-paberite puhul leitakse õiglase väärtus tuginedes avalikult kättesaadavale informatsioonile ning kasutades hindamistehnikana võrdlust teiste, olulises

osas sarnaste instrumentide õiglase väärtusega aruandeperioodi lõpus ja/või diskonteeritud rahavoogude analüüsi.

Finantsvarade väärtuse vähenemine

Kontsern hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidi-kahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud. Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat; raha ajaväärtust ja mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Raha ja raha ekvivalentidele, deposiidile, nõuetele ostjate vastu ja lepingulistele varadele, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab kontsern IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Kontsern kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest („**Finantsvarade krediidikõlblikkus**“).

Finantskohustused

Kontserni finantskohustused (klientide ettemaksed, võlad hankijatele, viitvõlad, lühi- ja pikaajalised võlakohustused ja muud kohustused) võetakse arvele nende õiglases väärtuses, mis hõlmab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

25.9 Varud (IAS 2, IAS 23)

Varusid kajastatakse kas soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Valmis- ja lõpetamata toodangu soetusmaksumus hõlmab projekteerimiskulusid, toormaterjali, otseseid tööjõukulusid, muid otseseid kulusid ja seonduvaid tootmise üldkulusid (tavalise töövõimsuse baasil), v.a. laenukulud; projektitoodete arvestamisel kasutatakse individuaalmaksumuse meetodit.

25.10 Kinnisvarainvesteeringud (IAS 40)

Kinnisvarainvesteeringud on kajastatud soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest. Soetusmaksumus sisaldab soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid (s.o notaritasud, riigilõivud, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing aset leidnud). Kontsern avalikustab kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse raamatupidamise aruande [lisas 7](#).

Kinnisvarainvesteeringute amortiseerimiseks kasutatakse materiaalse põhivara analoogsete objektide amortiseerimisel kasutatavat kasulikku eluiga ([Kulumi arvestus](#)).

Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud kasum või kahjum kajastatakse lõpetamise perioodi kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

25.11 Materiaalne põhivara (IAS 16)

Kajastamine ja mõõtmine

Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, mida on vähendatud akumulieerunud kulumi ja varade väärtuse vähenemisest tuleneva kahjumi võrra.

Oma tarbeks valmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb materjalikulust, otsestest tööjõukuludest ning proportsionaalsest osast tootmise üldkuludest ja põhivara soetamise, ehitamise või tootmisega seotud laenukasutuse kulutustest.

Kulumi arvestus

Kulumit arvestatakse materiaalselt põhivaralt ning selle eristatavate komponentidelt lineaarsel meetodil kogu kasuliku eluea jooksul.

Hinnangulised majanduslikult kasulikud eluead:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	10–33 aastat
Masinad ja seadmed	5–10 aastat
Muu inventar	3–16 aastat

25.12 Immateriaalne põhivara (IAS 38, IAS 36)

Immateriaalset põhivara (välja arvatud firmaväärtus) amortiseeritakse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul.

Muu immateriaalne vara

Muu immateriaalne vara hõlmab litsentse ja arvutitarkvara. Omandatud litsentsid kajastatakse soetusmaksumuses. Omandatud arvutitarkvara litsentsid kapitaliseeritakse asjaomase tarkvara

omandamiseks ja kasutusse võtmiseks kantud kulude põhjal. Muu ostetud immateriaalne vara kajastatakse soetusmaksumuses, vähendatuna akumulieerunud kulumi ja vara väärtuse vähenemisest tulenevate kahjumite võrra.

25.13 Rendilepingud (IFRS 16)

Lepingu sõlmimisel hindab kontsern, kas tegemist on rendilepinguga või kas see sisaldab rendisuhet. Leping on rendileping või sisaldab rendisuhet juhul, kui lepinguga antakse tasu eest õigus kontrollida kindlaksmääratud vara kasutamist teatud ajavahemikus. Hindamiseks, kas leping annab õiguse kontrollida ning kasutada vara, tugineb kontsern standardi IFRS 16 „Rendilepingud“ nõuetele.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse finantsseisundi aruandes tavakorras, analoogselt muule ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatavale varale. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Kontsern kui rentnik

Kontsern rendib kontori- ja tootmispindasid, masinaid ja seadmeid ja sõidukeid ning kajastab kasutamiseõiguse esemeks olevat vara ja rendikohustisi rendiperioodi alguse seisuga. Kontsern arvestab rendiperioodina rendi katkestamatut perioodi, mis hõlmab nii rendilepingu võimaliku pikendamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust kasutab, ja rendilepingu võimaliku lõpetamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust ei kasuta.

Kontsern muudab rendiperioodi rendi katkestamatu perioodi muutumise korral.

Esmasel kajastamisel mõõdab kontsern renditavat vara („kasutusõiguse vara“) soetusmaksumuses, mis koosneb rendikohustuse algsummast. Rendikohustuse algsummat korrigeeritakse tehtud ettemaksete võrra, tehtud otseste kulutuste võrra ning taastamiskulude võrra. Saadud summast on maha arvatud saadud rendisoodustused. Kasutamiseõiguse esemeks olev vara on kajastatud finantsseisundi aruandes „Materiaalse põhivara“ grupis.

Rendikohustust diskonteeritakse rendi sisemise intressimääraga. Kui vastavat määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks teha, kasutab kontsern alternatiivset laenuintressimäära, mis on intressimäär, mida peaks sarnases majanduskeskkonnas, perioodi ja laenu tagatise võtmisel tasuma, et omandada kasutamiseõiguse esemeks oleva varaga sarnast vara. Rendikohustust arvutatakse ümber kui tulevastes rendimaksetes on muutusi, mis tulenevad indeksist või määrast, kui kontsern muudab oma hinnangut kasutada vara rendi pikendamise või lõpetamise võimalusi.

Kontsern ei rakendada IFRS 16 nõudeid rendilepingute suhtes, mille rendiperiood on kuni 12 kuud või lühem või mille alusvara väärtus on väike. Need maksed kajastatakse lineaarselt kuluna kasumiaruandes. Väikese väärtusega rendilepingud on IT-seadmete rendilepingud.

25.14 Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks (IAS 12)

Konsolideeritud kasumiaruandes kajastatakse Rootsis, Leedus ja Soomes asuvate tütaretevõtete kasumilt arvestatud ettevõtte tulumaks, edasilükkunud tulumaksukohustuse ja –vara muutuse mõju ning Eesti ettevõtete dividendide tulumaks.

Ettevõtte tulumaks Eestis

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele tekib ettevõtte tulumaksu maksmise kohustus kasumi jaotamisel ning see kajastatakse kuluna dividendide välja-kuulutamisel. Lisaks makstakse tulumaksu erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Juriidilise isiku tulumaksu määr on 20/80. Regulaarselt makstavatele dividendidele kohaldub madalam maksumäär 14/86. Madalama maksumääraga maksustatud dividendi väljamaksmisel füüsilisele isikule kuulub täiendavalt kinnipidamisele tulumaks 7%.

Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Kontserni Soome, Rootsi ja Leedu tütaretevõtete puhaskasum on tulumaksuga maksustatav, seega nende tulumaksuvarad ja -kohustused ning tulumaksukulud ja -tulud hõlmavad realiseerunud (tasumisele kuuluvat) ja edasilükkunud tulumaksu. Vastavad tulumaksumäärad nendes riikides on: Soomes 20% (2021: 20%), Rootsis 20,6% (2021: 20,6%) ja Leedus 15% (2021: 15%). Maksustatav kasum arvutatakse ettevõtete kasumist enne tulumaksu, mida korrigeeritakse tulumaksu deklaratsioonides kohalike tulumaksuseaduste nõuetest

lähtuvalt ajutiselt või püsivalt lubatud tulu- ja kulutäiendustega.

Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaksukohustist kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes juhul kui emaettevõtte hindab, et tüharetevõtte dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus ning mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada. Edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel kasutatakse maksumäärasid, mis on jõustunud või realselt seadusega sätestatud aruandekuupäeva seisuga ja mida eeldatavasti rakendatakse arvestuse aluseks oleva edasilükkunud tulumaksu vara realiseerimisel või tulumaksukohustuse tasumisel.

25.15 Hüvitised töötajatele (IAS 19)

Kohustused tövõtjate ees sisaldavad muuhulgas tulemustasusüsteemidest tulenevat kohustust tulemustasu osas, mida arvestatakse vastavalt kontserni ettevõtete finantstulemustele ning töötajatele seatud eesmärkide täitmisele.

Aktsiapõhised tehingud (IFRS 2)

Kontsernil on kasutusel aktsiapõhistel maksetel põhinevad optsooniprogrammid (lisa 22). Töötajate poolt saadud teenuste osutamisel väljastatakse optsiione AS Harju Elekter Group aktsiate omandamiseks. Teenuste õiglane väärtus määratakse lähtudes töötajatele võimaldatud omakapitaliinstrumentide õiglasest väärtusest

nende võimaldamise kuupäeval. Optsiooni väljaandmisest kuni aktsiate emiteerimise perioodi alguseni kajastatakse teenuse õiglast väärtust tööjõukuluna ja omakapitalis kirjel „Reservid“. Iga aruandeperioodi lõpus hindab kontsern realiseerimisele kuuluvate optsoonide arvu. Optsioonide realiseerumisel emiteerib kontsern uusi aktsiaid. Aktsiaemissiooni käigus aktsiate eest saadavad summad miinus otsesed tehingukulud kajastatakse omakapitalis aktsiakapitali ja ülekursi kirjetel. Optsioonide realiseerumisel kajastatakse tööjõukulude reservina kajastatud summat omakapitali kirjel „Jaotamata kasum“.

25.16 Eraldised (IAS 37)

Eraldised kajastatakse siis, kui: kontsernil on varasematest sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus; kui on tõenäoline, et selle kohustuse arveldamiseks on nõutav ressursside väljavool; summa on usaldusväärselt hinnatav. Eraldisi ei kajastata tulevase tegevuskahjumi katteks. Kahjulike lepingute eraldis kajastatakse siis, kui kontserni lepingujärgsete kohustuste täitmisega kaasnevad vältimatud kulud ületavad lepingust eeldatavalt saadavat majanduslikku kasu.

25.17 Müügitulu kliendilepingutelt (IFRS 15)

Müügitulu mõõdetakse kliendiga sõlmitud lepingus sätestatud tasu alusel. Kontsern kajastab müügitulu, kui ta täidab lepingust tuleneva toimingukohustuse, andes kauba või teenuse üle kliendile. Kontsern on kauba või teenuse kliendile üle andnud hetkel, kui klient omandab kauba või teenuse üle kontrolli.

Kontrolli võib üle anda kas mingil kindlal ajahetkel või aja jooksul.

Kaupade müük

Kontsern toodab ja müüb elektri jaotusseadmeid ja juhtaparatuuri ning mitmesuguseid metalltooteid. Müük kajastatakse kui kontroll toodete osas on üle antud, see tähendab, et tooted on tarnitud kliendile, klient saab otsustada toodete turustamise ja hinna üle ning pole täitmata kohustusi, mis võiksid mõjutada kliendi poolt toodete aktsepteerimist.

Müügitulu kajastatakse tootmisprotsessi jooksul juhul, kui elektriseadmeid toodetakse vastavalt tellija spetsiifikatsioonidele, mille osas puudub alternatiivne kasutus (kontsern ei saa toodet alternatiivselt kasutada või müüa ilma oluliste kuludeta); ning on õigus saada tasu vastavalt teostatud tööde valmidusastmele. Müügitulu leitakse tegelike tehtud kulude ning kogu eeldatavate kulude suhtena. Kui kliendile on bilansipäevaks esitatud arveid väiksemas summas, kui tootmisperioodi jooksul arvestatud müügitulu, siis kajastatakse lepinguline vara finantsseisundi aruandes „Nõuded ostjatele ja muud nõuded“ real (lisa 3). Juhul, kui esitatud arved ületavad tootmismahu, siis kajastatakse lepinguline kohustus finantsseisundi aruandes „Ostjate ettemaksed“ real.

Kui kontsern osutab kliendile täiendavaid teenuseid pärast seda, kui kontroll kauba üle on kliendile üle läinud, siis on nimetatud teenuse osutamine eraldiseisev teostamiskohustus ja müügitulu kajastatakse perioodi jooksul kui teenust osutatakse.

Elektritööd ja muud teenused

Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil kui teenuseid osutatakse. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse müügitulu vastavalt tegelikult osutatud teenustele aruandeperioodi lõpuks suhtena kogu lepingu mahtu, kuna klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse. Müügitulu leitakse tegelike tehtud kulude ning kogu eeldatavate kulude suhtena.

Hinnangud müügitulu, kulude ja lepingu täitmise ulatuse osas vaadatakse üle kui tingimused muutuvad. Selle tulemusena tekkinud suurenemised või vähenemised hinnangulises müügitulus või kuludes kajastatakse selle perioodi kasumiaruandes, kui tingimused, mis põhjustasid ülevaatamise, said juhtkonnale teatavaks. Juhul kui lepingus on muutuv tasu, siis kajastatakse see müügituluna ainult juhul, kui on väga tõenäoline, et seda hiljem ei tühistata.

25.18 Seotud osapooled (IAS 24)

Konsolideeritud aastaaruande koostamisel on seotud osapoolteks loetud:

- ASi Harju KEK, kelle omanduses on 30,10% ASi Harju Elekter aktsiatest;
- emaettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmeid;
- eelpool loetletud isikute lähikondlasi – juhtorgani liikme abikaasat, alaealisi lapsi või liikmega ühist majapidamist omavaid isikuid; ning
- ettevõtteid, mida kontrollivad emaettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmed.

26. Raamatupidamishinnangud ja otsused

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute langetamist ja otsuste tegemist, mis mõjutavad rakendatavaid arvestus- ja kohustuste põhimõtteid ja kajastatud varasid ja kohustusi ning tulusid ja kulusid. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmete muudele faktidele, mis on eeldatavasti asjakohased ning lähtuvad asjaoludest, mis kujundavad põhimõtted varade ja kohustuste väärtuste hindamiseks, mis ei tulene otseselt muudest allikatest.

Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil ja tulevastel perioodidel, mida muutus mõjutab.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel läbi viidud kõige olulisemad juhtkonnapoolsed raamatupidamislikud hinnangud:

- Firmaväärtuse kaetava väärtuse testimine ([lisa 10](#))
- Finantsinvesteeringute õiglane väärtus ([lisa 6](#))
- Kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara kasulik eluiga ([lisad 7, 8, 25](#))
- Tingimuslike kohustuste hindamine ([lisa 28](#))

27. Finantsriskide juhtimine

Oma igapäevases tegevuses puutub kontsern kokku erinevate riskidega, mille juhtimine on oluline ning lahutamatu osa ettevõtte äritegevusest. Ettevõtte võime identifitseerida, mõõta ning kontrollida erinevaid riske on oluliseks sisendiks kogu kontserni kasumlikkusele. Risk on kontserni juhtkonna poolt defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast finantstulemusest.

Peamisteks riskifaktoriteks on:

- tururisk;
- krediidirisk;
- likviidsusrisk; ning
- kapitalirisk.

Kontserni riskijuhtimise aluseks on Nasdaq Tallinna Börsi, Finantsinspeksiooni ja teiste regulatiivsete organite poolt seatud nõuded, üldiselt aktsepteeritud raamatupidamisstandardite ja hea tava jälgimine ning ettevõtte sisemised regulatsioonid ning riskipoliitika. Peamine roll riskide juhtimisel ja riskiprotseduuride kinnitamisel on emaettevõtte juhatusel nii konsolideeritud kui ka individuaalselt iga tütar- ning emaettevõtte tasandil. Emaettevõtte nõukogu teostab järelevalvet juhatuse riskide maandamiseks võetud meetmete üle.

27.1 Tururisk

Tururisk on risk, mis tuleneb muutustest turgudel, millega kontsern kokku puutub. Peamised tururiskid kontserni äritegevuses on valuutarisk, hinnarisk ja intressirisk.

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, kui finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood on volatiilsed tulevikus valuuta-vahetuskursi muutuste tõttu. Kontserni tegevus toimub valdavalt ettevõtete majanduskeskkonna valuutas – Eestis, Soomes, Leedus eurodes ning Rootsis Rootsi kroonides (SEK). Kontserni välisvaluutarisk tuleneb Rootsi tütar- ja emettevõtete arvestusvaluuta ümber arvestusest kontserni arvestus- ja eisuvaluutasse. Valuutariskivabadeks finantsvaradeks ja -kohustusteks loetakse euros nomineeritud finantsvarasid ja -kohustusi.

Valuutariskide maandamiseks sõlmitakse kontsernis võimalikult palju välislepinguid ning tehakse enamus kontsernisisesed tehingud eurodes. Allpool olevas tabelis on välja toodud kontserni nõuded ja kohustused välisvaluutas. Nende olemasolul kasutatakse võimalusel välisvaluutas fikseeritud nõuete laekumisest saadavaid vahendeid samas valuutas fikseeritud kohustuste tasumiseks. Kõik olemasolevad pikaajalised laenu- ja rendilepingud on sõlmitud eurodes, mistõttu käsitletakse neid valuutariskivabade kohustustena.

EUR´000	31.12.2023		31.12.2022	
	EUR	SEK	EUR	SEK
Varad	518	17 077	0	12 698
Kohustused	-322	-18 859	0	-11 420
Avatud valuutaposisioon	196	-1 782	0	1 278
Tulud	1 738	30 907	0	25 733
Kulud	-7 436	-34 000	0	-30 624
Avatud valuutaposisioon	-5 698	-3 093	0	-4 891

Valuutakursside kõikumise võimalik mõju kontserni aruandeperioodi koondkasumile on leitud lähtuvalt aruandeperioodi valuutakursside maksimaalse kõikumise ulatusest, mida on kasutatud allolevas tabelis võimaliku kursimuutuse mõju hindamisel. Kontserni avatud valuutaposisiooni tundlikkuse analüüsimisel on kõik muud muutujad konstantsed.

Võimalik mõju koondkasumile:

EUR´000	2023	2022
SEK valuutakursi mõju +8,94% (2022: +9,07%)	42	195
SEK valuutakursi mõju -8,94% (2022: -9,07%)	-1 427	-160

Hinnarisk

Kontsern puutub kokku omakapitaliinstrumentide hinnariskiga, mis tuleneb kontserni hoitavatest investeringute õiglase väärtuse muutusest. Muude pikaajaliste finantsinvesteringutena kajastatud OÜ Skeleton Technologies Group 5,45%-lise osaluse õiglase väärtuse muutus võib oluliselt mõjutada kontserni varade väärtust. Investeeringu väärtused tulevikus sõltuvad ärimahtude kasvuproгноoside realiseerumisest, nii ettevõtte enda kui üldistest majandusnäidikutest, mis võivad oluliselt mõjutada järgmiste rahastusvoorude hinnastamist, mis omakorda on oluliseks sisendiks investeeringu väärtuse hindamisel. Informatsioon OÜ Skeleton Technologies Group osaluse kohta on esitatud [lisas 6](#). Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena on kajastatud ka börsil noteeritud väärtapabereid ja IGL-Tehnologies Oy 10% osalust ([lisa 6](#)).

Intressirisk

Kontsernil ei ole olulisi intressi teenivaid varasid, mistõttu on kontserni tulud ja äritegevuse rahavood turu intressimäärade muutustest sisuliselt sõltumatud.

Kontserni intressimäärade risk tuleneb lühiajalistest ja pikaajalistest võlakohustustest, mis on võetud ujuva intressimääraga. Muutuva määraga finantskohustuste kaudu puutub kontsern kokku rahavoogude intressimäärade riskiga. Kontserni intressimäärade risk on esmalt sõltuvuses Euribori (Euro Interbank Offered Rate) ja €STR (Euro lühiajaline intressimäär) võimalikest muutusest.

Kontserni pika- ja lühiajalised võlakohustused seisuga 31. detsember 2023 kandsid 3-kuu, 6-kuu ja 12-kuu Euribor-il põhinevaid ujuvaid intressimäärasid ([lisa 11](#)).

Bilansipäeval oli Kontserni intressikandvate finantsinstrumentide intressimäärade struktuur järgmine:

EUR´000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Muutumatu määraga finantskohustused	11	6 375	2 715
Muutuva määraga finantskohustused	11	36 493	42 402
Kokku	11	42 868	45 117

Kui intress oleks aasta jooksul muutunud keskmiselt ühe protsendipunkti võrra, oleks kasum või kahjum ja omakapital kasvanud (või kahanenud) 365 (31.12.2022: +/- 424) tuhande euro võrra eeldusel, et ülejäänud muutujad on konstantsed. Samadel alustel tehti arvutus ka võrdlusperioodi osas.

27.2 Krediidirisk

Krediidiriski hindamine

Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võiks tekkida juhul, kui kontserniga majandustehingus osalev vastaspool ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi ja tagada finantsinstrumendist tulenevaid rahavoogusid. Krediidirisk kaasneb põhiliselt raha ja raha ekvivalentidega, nõuetega ostjate vastu ja lepinguliste varadega.

Krediidiriski juhitakse grupipõhiselt, aktsepteerides pikaajaliste koostööpartneritena Balti riikides ja Skandinaavias ainult kõrge krediidireitinguga pankasid ja finantseerimisasutusi. Likviidsusriski hajutamiseks hoiab Kontsern vabu rahalisi vahendeid erinevates pankades: Swedbank AB grupi pankades, AS SEB Pank, AS LHV Group, Coop Pank AS, Nordea Bank ja OP Corporate Bank gruppi kuuluvate pankade arvelduskontodel.

Raha ja raha ekvivalendid hoiustava panga lõikes vastavalt Moody's Investor Service'i krediidireitingule:

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
a3		29	190
aa2		0	67
aa3		168	24
ba1		0	7 980
baa1		964	571
baa3		220	320
Kokku	11	1 381	9 152

Kontserni krediidiriski suurust mõjutavad enim iga kliendiga seotud spetsiifilised asjaolud. Samas lähtub kontserni juhtkond krediidiriski hindamisel ka üldisematest asjaoludest, nagu kliendi juriidiline staatus, klientide geograafiline paiknemine, tegevus- haru, riigi majanduslik seisundit ning tulevase majandusprognoose. Krediidiriskide vähendamiseks jälgitakse igapäevaselt klientide maksedistsipliini ja nende võimet endale võetud kohustusi täita. Pikaajaliste projektide või uute klienti puhul toimub finantseerimine ka osaliselt tellijate ettemaksetega, sõltuvalt lepingu sisust ja tööst. Kontsernisestest ja -välisest reitingute põhjal kehtestatakse klientidele individuaalsed krediidilimiidid. Krediidilimiitide kasutamise üle teostatakse regulaarset seiret.

Maksimaalne krediidiriskile avatud summa on ostjatelt laekumata arvete bilansiline maksumus, millest on maha arvatud nõuete allahindlused, ning hoiused pangas ja finantsasutustes.

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Raha ja raha ekvivalendid	2	1 381	9 152
Nõuded ostjatele, lepingulised varad ja muud nõuded	3	38 837	31 612
Kokku		40 218	40 764

Aruandekuupäeva seisuga oli krediidiriskile avatud summa 40,2 miljonit eurot ja 31.12.2022 seisuga 40,8 miljonit eurot. Juhtkond on seisukohal, et kontsernil puudub oluline kahjumirisk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat.

Seisuga 15. märts 2024 on ostjatelt laekumata arvete 31.12.2023 bilansilisest maksumusest tasumata 1,7 (31.12.2022: 1,3) miljonit eurot.

Finantsvarade krediidikõlblikkus

Kontsern rakendab oodatavate krediidikahjude mõõtmiseks IFRS 9 lihtsustatud lähenemisviisi, mis arvestab allahindluste tegemisel oodatavat kahjumimäära kõikidele ostjate nõuetele ja lepingulistele varadele. Mineviku kahjumäärasid on korrigeeritud, et kajastada jooksvat ning tulevikuinformatsiooni makromajanduslike faktorite kohta, mis mõjutavad ostjate võimet nõuete tasumiseks.

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele ja lepingulised varad lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 12 kuu kuni 31. detsember 2023 maksedistsipliini, vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel ning arvestades majanduskasvu ja turuintressimäärade prognoose.

Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel oli nõuete allahindlus 31. detsembri 2023 ja 31. detsembri 2022 seisuga alljärgnev:

EUR'000	Lisa	Maksetähtaeg tulevikus	Maksed üle tähtaja kuni 30 pv	Maksed üle tähtaja üle 30 pv	Maksed üle tähtaja üle 60 pv	Maksed üle tähtaja üle 90 pv	Kokku
31. detsember 2022							
Oodatud kahjumimäär		0,11%	0,75%	1,06%	83,06%	75,85%	
Nõuded ostjate vastu	3	15 266	4 605	564	97	298	20 830
Lepingulised varad	3	10 551	0	0	0	0	10 551
Muud nõuded	3	272	0	0	0	0	272
Allahindlus kokku		29	35	6	81	226	377
31. detsember 2023							
Oodatud kahjumimäär		0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	41,34%	
Nõuded ostjate vastu	3	18 360	4 208	560	380	602	24 110
Lepingulised varad	3	13 947	0	0	0	0	13 947
Muud nõuded	3	80	0	0	0	0	80
Allahindlus kokku		2	0	0	0	249	251

27.3 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsernil tekib raskusi oma finantskohustuste täitmisel, mida arveldatakse raha või muu finantsvara üleandmisega. Juhatas jälgib pidevalt rahavooprognose, arvestades kontserni rahaliste vahendite olemasolu ja piisavust võetud kohustuste täitmiseks ning kontserni strateegiliste eesmärkide finantseerimiseks.

Likviidsusrisiki maandatakse erinevate finantsinstrumentidega – pangalaenuid, arvelduskrediidid, pikaajalised laenu- ja rendilepingud, nõuete monitooring. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks on kasutusele

võetud kontsernikonto, mis võimaldab tütarettevõtetel ehk kontsernikonto liikmetel kasutada kontserni rahalisi vahendeid ematettevõtte poolt kehtestatud limiidi piires. Arvelduskrediiti kasutatakse käibekapitali finantseerimiseks. Investeeringute soetamiseks või ehitamiseks kasutatakse pikaajalist laenu- või rendilepinguid. Rahalisi vahendeid on pikaajaliselt paigutada väärtpaberitesse, millel on likviidne järelturg ning mida saab vajadusel koheselt kasutusele võtta likviidsuse parandamiseks. Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid 1,4 (31.12.22: 9,2) miljonit eurot ja kohustusi kokku 88,4 (31.12.2022: 92,0) miljonit eurot. Kontserni lühiajalise võlgnevuse katekordaja ja likviidsuskordaja olid 2023. aastal vastavalt 1,2 ja 0,6 ning 2022. aastal 1,1 ja 0,6.

Kontserni diskonteerimata finantskohustuste analüüs maksetähtaegade lõikes:

EUR '000	Lisa	< 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Kokku
31. detsember 2022					
Võlakohustused		6 100	18 301	20 449	44 850
Rendikohustused		201	601	1 006	1 808
Võlad tarnijale	13	20 047	0	0	20 047
Muud võlad	13	617	31	0	648
Kokku		26 965	18 933	21 455	67 353

EUR '000	Lisa	< 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Kokku
31. detsember 2023					
Võlakohustused		5 297	15 890	26 469	47 656
Rendikohustused		182	547	1 025	1 754
Võlad tarnijale	13	17 048	0	0	17 048
Muud võlad	13	925	0	0	925
Kokku		23 452	16 437	27 494	67 383

27.4 Kapitali juhtimine

Kontserni eesmärk kapitali juhtimisel on kaitsta kontserni jätkusuutlikkust, et tagada tootlus aktsionäridele ja hüved teistele huvitatud osapooltele ning et säilitada optimaalne kapitalistruktuur kapitalikulu vähendamiseks. Kapitalistruktuuri säilitamiseks või korrigeerimiseks võib kontsern korrigeerida aktsionäridele makstavate dividendide summat, tagastada kapitali aktsionäridele, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid võlgade vähendamiseks.

Vastavalt levinud praktikale kasutab kontsern kapitali jälgimiseks võla ja kapitali suhet ning omakapitali osakaalu. Võla ja kapitali suhe arvutatakse netovõla suhtena kogukapitali. Netovõlg saadakse raha ja rahaekvivalentide lahutamisel kogu võlast (konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud lühi- ja pikaajalised intressikandvad võlakohustused). Kogukapital on konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud omakapitali ja netovõla summa. Omakapitali suhe saadakse omakapitali jagamisel varade kogumahuga.

Kontserni emaettevõtte asukohamaa seadustest tulenevalt on kehtestatud miinimumnõuded ettevõtete omakapitali piirmääradele. Seaduse kohaselt peab ettevõtte omakapitali suurus moodustama vähemalt poole aktsiakapitalist, aga mitte vähem kui 25 tuhat eurot. Aruandeperioodil on kontsern täitnud kõiki seadustest tulenevaid nõudeid omakapitali suurusega seotud usaldusnormatiividele.

Kontserni omakapitali suhe:

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Intressikandvad võlakohustused	11	42 868	45 117
Raha ja raha ekvivalendid	2, 27.2	-1 381	-9 152
Netovõlg		41 487	35 965
Kokku omakapital		89 998	79 410
Kokku kapital		131 485	115 375
Võla ja kapitali suhe		31,6%	31,2%
Varad kokku		178 375	171 437
Omakapitali osakaal		50,5%	46,3%

27.5 Õiglase väärtuse hindamine (IFRS 13, IFRS 7)

Kontsern kategoriseerib varad ja kohustused sõltuvalt nende õiglase väärtuse hindamisest kolmele eri tasemele:

Tase 1: Varad ja kohustused, mida hinnatakse börsi või muu aktiivse reguleeritud turu korrigeerimata hinnas.

Tase 2: Varad ja kohustused, mida hinnatakse hindamismeetoditega, mis põhinevad otseselt või kaudselt jälgitavatel sisenditel. Selle kategooria alla liigituvad näiteks finantsinstrumendid, mis on hinnatud kasutades sarnaste instrumentide hindu aktiivsel reguleeritud turul või ka finantsinstrumendid, mille ümberhindluseks kasutatakse küll reguleeritud turu hinda, kuid mille likviidsus börsil on madal. Seisuga 31. detsember 2023 ja 2022 ei olnud kontsernil finantsinstrumente, mis kuulusid tasemel 2.

Tase 3: Varad ja kohustused, mille ümberhindluseks kasutatavad hindamismeetodid põhinevad mittejälgitavatel sisenditel.

Raha ja raha ekvivalendid ([lisa 2](#)), nõuded ostjatele ja muud nõuded ([lisa 3](#)), võlad tarnijatele ja muud lühiajalised kohustused ([lisa 13](#)) on lühiajalised, seega on juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus lähedane nende õiglasele väärtustele.

Enamus kontserni lühi- ja pikaajalistest võlakohustustest baseeruvad ujuval intressimääral, mis muutub vastavalt turu intressimääradele. Fikseeritud intressimääraga laenu võeti aruandeaastal ning nende laenuintressid on bilansipäeval lähedased turutingimustele. Juhtkonna hinnangul ei ole kontserni riskimarginaalid oluliselt muutunud võrreldes laenude saamise ajaga ja Kontserni võlakohustuste intressimäärad vastavad turutingimustele. Õiglase väärtuse määramiseks on kasutatud diskonteeritud rahavoogude analüüsi, diskonteerides lepingulisi tuleviku rahavooge kehtivate turuintressimääradega, mis on Kontsernil kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. Eelpool nimetatud finantsinstrumentide õiglane väärtus vastab tasemele 3.

Aktiivsetel turgudel kaubeldavate finantsinstrumentide (noteeritud väärt-paberid, [lisa 6](#)) õiglane väärtus põhineb bilansipäeval noteeritud turuhindadel ja on sõltuvalt õiglase väärtuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 1. Noteerimata finantsvara õiglane väärtus ([lisa 6](#)) on määratud juhtkonna poolt, hindamine vastab tasemele 3.

Lisaks avalikustab Kontsern raamatupidamise aruande [lisa 7](#) kinnisvara-investeeringute õiglase väärtuse, mida hinnatakse iga aruandeperioodi lõpus sõltuvalt õiglase väärtuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 3.

28. Tingimuslikud kohustused

Tulumaks

EUR '000	31.12.2023	31.12.2022
Jaotamata kasum	51 982	47 771
Omanikele maksimaalselt võimalik väljamakstav dividendisumma	42 000	37 482
Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaksukulu	9 982	10 289

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate neto dividendide ja tasumisele kuuluva tulumaksu summa ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31. detsember 2023.

Tingimustliku tulumaksukohustuse arvutamisel on aluseks võetud maksimaalne maksumäär 20/80. Kontsernil on 2023. aasta dividendide väljamaksmisel võimalik kasutada soodustatud 14% maksumäära 82 (2022: 89) tuhandelt eurolt.

29. Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Alates 2. jaanuarist 2024 võttis ASi Harju Elekter Group Soome tütarettevõtte Harju Elekter Kiinteistöt Oy tegevjuhi kohustused üle Harju Elekter Oy tegevjuht Jari Jylli. Senine Harju Elekter Kiinteistöt Oy tegevjuht Simo Puustelli siirdus pensionile.

09. jaanuar 2024 kanti äriregistrisse AS Harju Elekter Group Rootsi tütarettevõtete AS Harju Elekter Group LC Development Fastigheter 17 AB ühinemine Harju Elekter Services AB-ga.

Juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele

Juhatus kinnitab, et AS-i Harju Elekter Group 2023. a majandusaasta aruanne, sh konsolideeritud raamatupidamise aruanne annab õige ja õiglase ülevaate emaettevõtte ja konsolideeritud ettevõtete kui terviku äritegevusest, majandusseisundist ja majandustulemustest vastavalt rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditele, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud. AS Harju Elekter Group ja tema tütaretevõtted on jätkuvalt tegutsevad.

Tiit Atso / allkirjastatud digitaalselt / 22. märts 2024
juhatuse esimees

Aron Kuhi-Thalfeldt / allkirjastatud digitaalselt / 22. märts 2024
juhatuse liige

Priit Treial / allkirjastatud digitaalselt / 22. märts 2024
juhatuse liige

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i Harju Elekter Group (endise nimega aktsiaselts Harju Elekter) aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i Harju Elekter Group (*Ettevõte*) ja selle tütarettevõtete (koos *Kontsern*) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 22. märts 2024 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023;
- konsolideeritud kasumiaruannet ja konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulist teavet arvestuspõhimõtete kohta ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viišime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

AS PricewaterhouseCoopers
Tatari 1, 10116 Tallinn; tegevusluba nr 6; registrikood: 10142876
T: 614 1800, www.pwc.ee

Käesolevat sõltumatu vandeaudiitori aruannet tuleb kasutada koos Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) dokumendiga, mis on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile (Link: <https://nasdaqbaltic.com/statistics/en/instrument/EE3100004250/reports>)

Sõltumatus

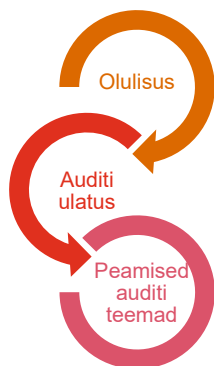
Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatus standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Ettevõttele ja selle tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigi kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitoritegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Perioodi 1. jaanuar 2023 - 31. detsember 2023 jooksul oleme osutanud Ettevõttele ja tütarettevõtetele koolitusteenuseid.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

- Kontserni auditi olulisus on 1 730 tuhat eurot, mis on määratud kui ligikaudu 0.9% Kontserni konsolideeritud müügitulust.
- Täismahus audit viidi läbi Kontserni auditi meeskonna poolt või meie juhendamisel teiste PwC võrgustiku firmade poolt kõigis olulistes Kontserniettevõtetes, mis moodustasid 91% Kontserni varadest ja 97% Kontserni müügitulust. Lisaks teostasime täiendavaid auditiprotseduure tütarettevõtetes, mille auditi teostasid teised audiitorfirmad.
- Müügitulu kajastamine

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus

Olulisuse määr aruandele tervikuna on 1 730 tuhat eurot.

Kuidas me selle määrasime

Olulisus aruande kui terviku suhtes: ligikaudu 0.9% konsolideeritud müügitulust.

Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus

Arvutasime olulisuse lähtudes konsolideeritud müügitulust, kuna meie hinnangul on see põhinäitaja, mis peegeldab Kontserni väärtust ja mida jälgivad nii Kontserni juhtkond, investorid, analüütikud kui kreditorid.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamus avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema

Müügitulu kajastamine (täiendav info aastaaruande lisades 25 "Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted", 17 "Segmendiaruanne" ja 18 "Kasumiaruande kirjete selgitused").

2023. aastal kajastas Kontsern müügitulu 209 miljonit eurot. Müügitulu koosneb peamiselt elektriseadmete ja -kaupade müügist summas 195 miljonit eurot ning elektritööde ja muude teenuste osutamisest summas 10 miljonit eurot.

Kuigi enamus Kontserni müügitehingutest pole keerukad, on mõningates valdkondades vaja rakendada juhtkonnapoolseid hinnanguid ja eeldusi, seda eelkõige taoliste projektide valmidusastme määramisel, mille puhul müügitulu kajastatakse teatud perioodi jooksul (sealhulgas spetsiifiliste elektrotehniliste seadmete valmistamise ja elektritööde osutamisega kaasneva müügitulu kajastamine).

Valmidusastme määramiseks hindab juhtkond igal bilansipäeval nii lepingu täitmiseks vajalikke täiendavaid kulusi kui võimalikke lepingutasu muudatusi.

Tehingute suure mahu tõttu võtab müügitulu auditeerimine märkimisväärse osa auditi ajast ja ressursidest, mistõttu on see üheks auditi peamiseks teemaks.

Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis

Müügitulu auditeerimisel viisime muuhulgas läbi järgmised testid:

- Omandasime arusaamise müügiprotsessist ning hindasime kontrollikeskkonna protseduuride toimimist.
- Hindasime, kas Kontsern on õigesti rakendanud müügitulu kajastamise standardit IFRS 15, sealhulgas perioodi jooksul kajastatava müügitulu osas.
- Küsisime suurimatelt klientidelt kinnituskirjad nii aasta jooksul tehtud müügitehingute kui ka aasta lõpus laekumata arvete kogusummade kohta.
- Hindasime müügitulu kannete korrektsust, viies raamatupidamissüsteemides kajastatud valitud tehingud kokku alusdokumentidega, nagu müügiarved, lepingud ja raha laekumised.
- Perioodi jooksul kajastatava müügitulu osas vaatasime üle juhtkonna poolt kasutatud protseduurid ja hinnangud veendumaks, et kajastatud müügitulu vastab müügilepingutele ning valmidusastmele. Samuti veendusime, kas kõik tingimused müügitulu kajastamiseks olid müügitulu kajastamise momendil täidetud.
- Vaatasime üle müügitulusid puudutavate manuaalsete pearaamatukannete nimekirja ning kontrollisime kannete aluseks olevat tõendusmaterjali.

Kontrollisime aastaaruandes müügitulu arvestuse kohta avaldatud informatsiooni korrektsust ja piisavust.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tegevusvaldkonda, milles Kontsern tegutseb.

Kontserni kuuluvad mitmed tütaretevõtted, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisas 23. Täismahus audit viidi läbi meie poolt või meie juhendamisel teiste PwC võrgustiku firmade poolt Kontserni ettevõtetes, mis katsid 91% Kontserni varadest ja 97% müügitulust. Ülejäänud Kontserni kuuluvad ettevõtted olid ebaolulised ja seega viisime me nende osas läbi valitud auditi protseduure, mis olid seotud teatud saldodega või avalikustatud informatsiooniga.

Kui töö teostati komponentaudiitorite poolt, hindasime, kas ja millises mahus on vajalik meie osalemine nende ettevõtete auditites, saamaks veendumust piisava ja sobiva auditi tõendusmaterjali olemasolu osas, et anda audiitori aruanne Kontserni raamatupidamise aastaaruandele tervikuna.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, hea ühingujuhtimise tava aruannet, tasustamisaruannet, juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele, kasumi jaotamise ettepanekut, täiendavaid lisasid ja jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukorda (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Vastavalt Eesti Vabariigi väärtpaberituru seadusele tasustamisaruande osas on meie kohustus kontrollida, kas tasustamisaruanne sisaldab Eesti Vabariigi väärtpaberituru seaduse § 135³ lg 3 nõuetele vastavat informatsiooni.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud;
- tegevusaruanne koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt; ja
- tasustamisaruanne koostatud vastavalt Eesti Vabariigi väärtpaberituru seaduse §-le 135³ lg 3.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu Kontsernist ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;

- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) nõuetele

Meid on tellitud lepingu alusel Emaettevõtte juhatuse poolt läbi viima põhjendatud kindlustandvat töövõttu, et kontrollida AS-i Harju Elekter Group 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi vastavust kohaldatavatele nõuetele ("Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis").

Käsitletava küsimuse kirjeldus ja kohaldatavad kriteeriumid

Emaettevõtte juhatus on rakendanud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele esitusviisi, et vastata artiklite 3 ja 4 nõuetele, mis on KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUSES (EL) 2018/815, 17. detsember 2018, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks ühtne elektrooniline aruandlusvorming (ESEF-i määrus). Kohaldatavad nõuded konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi kohta on sätestatud ESEF-i määruses.

Eelmises lauses kirjeldatud nõuded määravad aluse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi kohaldamiseks ja on meie hinnangul asjakohane kriteerium meie põhjendatud kindlustandva kokkuvõtte koostamiseks.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused

Emaettevõtte juhatus vastutab selle eest, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastaks ESEF-i määruse nõuetele.

See kohustab juhatust valima ja rakendama sobivaid märgistusviisi iXBRL-märgistuskeeles ESEF taksonoomia baasil ning looma, rakendama ning hoidma sisekontrolle, mis on asjakohased konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi koostamiseks, mis ei sisalda olulisi väärkajastamisi ESEF-i määruse nõuetele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad finantsaruandluse protsessi järelevalve eest, mille all tuleb mõista ka konsolideeritud finantsaruannete koostamist vastavalt ESEF-i määrusest tulenevale vormingule.

Meie kohustused

Meie kohustuseks on avaldada sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustandev kokkuvõte, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastab kõigis olulistest aspektides ESEF-i määrusele.

Viisime oma töövõtu läbi kooskõlas rahvusvahelise kindlustandvate töövõtude standardiga (Eesti) 3000 (muudetud) "Kindlustandvad töövõttud, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused" (ISAE (EE) 3000 (muudetud)) põhjendatud kindlustandva töövõtuna. See standard nõuab, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime kindlustandva töövõtu läbi, omandamaks põhjendatud kindlustunnet, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastab kõigis olulistest aspektides kohaldatavatele nõuetele.

Kuigi põhjendatud kindlustunne on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISAE (EE) 3000 (muudetud) standardiga kooskõlas läbiviidud töövõtt garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse (oluline nõuetele mittevastavus).

Kvaliteedijuhtimise nõuded ja kutse-eeetika

Meie rakendame Rahvusvahelist kvaliteedijuhtimise standardit (Eesti) 1 (täiendatud), mis nõuab ettevõttelt sellise kvaliteedijuhtimissüsteemi väljatöötamist, juurutamist ja rakendamist, mis sisaldab eetikanõuete, kutsestandarditele ning rakendatavatest seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete poliitikaid ja protseduure.

Me oleme vastavuses Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksi (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks) sõltumatuse ja muude eetikanõuetega. Eetikakoodeks põhineb järgmistel aluspõhimõtetel: ausus, objektiivsus, kutsealane kompetentsus ja nõutav hoolsus, konfidentsiaalsus ja kutsealane käitumine.

Läbiviidud protseduuride kokkuvõte

Meie planeeritud ja läbiviidud protseduuride eesmärgiks oli saada põhjendatud kindlust, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis on vastavuses, kõigis olulistest aspektides, kohaldatavate nõuetega ja selline vastavus ei sisalda olulisi vigu ega väljajätmissi. Meie protseduurid hõlmasid eelkõige järgmist:

- arusaamise loomine sisekontrollisüsteemist ja protsessidest, mis on olulised konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektroonilise aruandlusvormingu rakendamisel, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande XHTML-vormingus koostamisel ja märgistuskeele kasutamisel;
- kontrollimine, kas XHTML-vormingut rakendati õigesti;
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande märgistamise täielikkuse hindamine iXBRL-märgistuskeele abil vastavalt ESEF-i määruses kirjeldatud elektroonilise aruandlusvormingu rakendamise nõuetele;
- Kontserni ESEF-i taksonoomiast valitud XBRL-märgistuste kasutamise, ja kui ESEF-i taksonoomiast pole sobiv taksonoomiaelement leitud, laiendussiltide loomise asjakohasuse hindamine; ja
- ESEF-i taksonoomia laienduselementide ankurdamise asjakohasuse hindamine.

Usume, et kogutud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie kokkuvõtte avaldamiseks.

Kokkuvõte

Meie arvates, tuginedes käesolevas aruandes kirjeldatud protseduuridele, vastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest aspektides ESEF-i määrusele.

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt AS-i Harju Elekter Group audiitoriks kuupäeval 3. mai 2018, 31. detsembril 2018 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uuesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud aktsionäride otsustele; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-ile Harju Elekter Group on kokku 6 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i Harju Elekter Group audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2038 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt/

Eva Jansen-Diener
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 501

22. märts 2024
Tallinn, Eesti

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristiina Veermäe
Vandeaudiitor, litsents nr 596

Kasumi jaotamise ettepanek

AS-i Harju Elekter Group omanikele kuuluv jaotamata kasum on:

	EUR
Eelmiste perioodide jaotamata kasum seisuga 31.12.2023	46 822 252
2023. aasta kahjum	5 159 811
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2023	51 982 063

Juhatus teeb ettepaneku kasumi jaotamiseks alljärgnevalt:

	EUR
Dividendideks (0,13 eurot aktsialt)	2 404 840
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	49 577 223

Tiit Atso
juhatuse esimees

/ allkirjastatud digitaalselt /

22. märts 2024

Täiendavad lisad

Suhtarvude valemid

Tegevusaruandes lehekülgedel 51 ja 73 kasutatud suhtarvude valemid:

Omakapitali kordaja	= keskmine Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmine varad * 100
Brutokasumi marginaal	= Brutokasum / Müügitulud * 100
Käibe ärirentaablus	= Ärikasum / Müügitulud * 100
Käibe puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / Müügitulud * 100
Varade puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmine vara * 100
Kasutatud kapitali tootlus (ROCE)	= Ärkasum / (Varad - lühiajalised kohustused) * 100
Omakapitali puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmine Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) * 100
Omakapital aktsia kohta	= Omakapital (keskmine, emaettevõtte omanikele kuuluv) / Aktsiate arvuga (perioodi keskmine)
Puhaskasum aktsia kohta	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmine aktsiate arv
P/E suhe	= Aktsia sulgemishind / Kasum Aktsia kohta
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	= Käibevara (keskmine) / Lühiajalised kohustused (keskmine)
Likviidsuskordaja	= Keskmine likviidsed varad (käibevara - varud) / Lühiajalised kohustused (keskmine)
Ettevõtte turuväärtus (miljonit)	= Sulgemishind * Aktsiate arv
Dividendimäär %	= Dividend aktsia kohta / Sulgemishind
Dividend / puhaskasum %	= Dividend aktsia kohta / Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv)

Jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukord

Alates 2017. aastast on Harju Elekter aastaaruande koostamisel järginud rahvusvaheliselt kõrgelt tunnustatud ja laialt kasutatud Global Reporting Initiative (GRI) standardit. Käesolev aruanne on koostatud viitega GRI standarditele, millest tulenevad teemad on integreeritud ülejäänud tegevusaruandega ühtseks tervikuks.

Aruanne kajastab neid keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ning vastutustundliku juhtimise ja turukäitumise teemasid, mis on kõige olulisemad kontserni tegevust,

mõju ja huvigruppide ootusi silmas pidades. Allolevas GRI sisukorra tabelis ära märgitud teemad koondavad emaettevõtte AS Harju Elekter Group ning tütarettevõtete AS Harju Elekter, Harju Elekter Oy, Telesilta Oy, Harju Elekter UAB, Harju Elekter AB tegevusi ning koondandmeid, juhul kui ei ole märgitud teisiti. Iga ettevõtte on andmeid kogunud ja esitanud ühtse metoodika alusel, võttes arvesse kontserni ettevõtete olulisust.

GRI STANDARD	NUMBER	NIMETUS	ASUKOHT	OLULISEMAD LISASELGITUSED
GRI 2: ÜLDISED NÄITAJAD 2021				
1. Organisationsiooni ülevaade ja aruandluspraktikad				
	2-1	Organisationsiooni ülevaade	lk 1 lk 2 lk 7 lk 73-75	Peakontor asub Keilas (Eesti)
	2-2	Ettevõtted, mis on kajastatud konsolideeritud jätkusuutlikkuse aruandes.	lk 10, 61-69	
	2-3	Aruandeperiood, aruandlustsükkel ja kontaktisik	lk 1 lk 2	Kontaktisik aruandega seotud küsimustes: Merili Pärnpuu, merili.parnpuu@harjuelekter.com
	2-4	Eelmiste aruannete informatsiooni parandamine		Parandused puuduvad
	2-5	Väline kontroll		Jätkusuutlikkuse aruanne ei ole kolmandate osapoolte poolt kontrollitud

GRI STANDARD	NUMBER	NIMETUS	ASUKOHT	OLULISEMAD LISASELGITUSED
2. Tegevused ja töötajad	2-6	Tegevused, väärtusahel ja muud ärilised suhted	lk 4-5, 7-12, 25, 46, 52, 54-75	Tegevuste/toodete iseloom erineb olenevalt ettevõttest, mistõttu on see toodetud ühikute arvu asemel väljendatud läbi müügitulu. Kontserni peamiste toodete, st elektrienergia tootmise ja juhtaparatuuri tootmiseks (1) disainitakse tooteid vastavalt kliendi lähteülesandele, (2) ostetakse vajalikud komponendid tarnijatelt või toodetakse Kontserni enda tütarettevõtete poolt; (3) komplekteeritakse tooted; (4) testitakse ning (5) saadetakse või viiakse kliendi objektile kohale.
	2-7	Töötajad	lk 10, 29-35, 52, 54-61	
	2-8	Töölised, kes ei ole kontserni töötajad	lk 29-35	
3. Juhtimine	2-9	Juhtimisstruktuur ja koosseis	lk 22	
4. Strateegia, poliitika ja praktikad	2-22	Jätkusuutlikkuse strateegia kinnitus/pöördumine	lk 4-5	
	2-23	Poliitika	lk 7, 22, 13-18, 36-42, 45	
	2-27	Vastavus seadustele ja regulatsioonidele	lk 38, 45	
	2-28	Liikmelisus ühingutes	lk 20	
5. Huvigruppide kaasamine	2-29	Lähenemine huvigruppide kaasamisele	lk 19, 14-15, 19, 28-35, 73, 52	
	2-30	Kollektiivlääbirääkimiste kokkulepped	lk 35	

GRI STANDARD	NUMBER	NIMETUS	ASUKOHT	OLULISEMAD LISASELGITUSED
GRI 3: OLULISED TEEMAD 2021				
2. Olulised teemad	3-1	Oluliste teemade tuvastamine protsess	lk 14	
	3-2	Oluliste teemade nimekiri	lk 14-17	Muudatused puuduvad aruandluses
	3-3	Oluliste teemade juhtimisviis	lk 13-14, 18-21, 24-27, 29, 30-42, 45, 46, 78, 84	
JÄTKUSUUTLIKKUSE FOOKUSTEEMAD				
Toote kvaliteet	mitte-GRI	Kliendikaebused	lk 27	
	mitte-GRI	Tähtajaks nõuetekohaselt valminud tooted	lk 25-26	
Kliendikogemus	mitte-GRI	Kliendirahulolu	lk 25-26	
Toodete keskkonnamõju	mitte-GRI	Taastuenergia tootmine	lk 40	
Majandustulemused (GRI 201: 2016)	201-1	Loodud ja jaotatud majanduslik väärtus	lk 52, 54-60, 81-85, 52-54	
Korruptsioonivastane tegevus (GRI 205: 2016)	205-3	Kinnitatud korruptsioonijuhtumid ja meetmed	lk 45	
Energiakasutus (GRI 302: 2016)	302-1	Organisatsiooni sisene energiatarbimine	lk 41-42	
Emissioonid (GRI 305: 2016)	305-1	Mõjuala 1 KHG emissioonid	lk 38	
	305-2	Mõjuala 2 KHG emissioonid	lk 38	
Jäätmed (GRI 306: 2020)	306-3	Jäätmete kogus kokku ja liikide kaupa	lk 42	
	306-4	Taaskasutusse suunatud jäätmete kogus, liigid ja käitlusviisid	lk 42	
Vesi ja heitvesi (GRI 303: 2018)	303-5	Vee tarbimine	lk 42	
Tarnijate keskkonnaval hindamine (GRI 308: 2016)	308-2	Negatiivne keskkonnamõju tarneahelas ja meetmed	lk 46	
Tööhõive (GRI 401: 2016)	401-1	Värvatud ja lahkunud töötajad	lk 30, 34	
	401-2	Hüved ja soodustused töötajatele	lk 34-35	Kajastatud läbi töötajatele mõeldud motivatsioonisüsteemi kirjeldamise. Hüved ja soodustused kehtivad töölepinguga töötajatele.
	mitte-GRI	Praktikandid	lk 19-20	
	mitte-GRI	Töötajate haridustase	lk 32-33	
	mitte-GRI	Töötajate rahulolu ja tagasiside	lk 33-34	

GRI STANDARD	NUMBER	NIMETUS	ASUKOHT	OLULISEMAD LISASELGITUSED
Töötervishoid ja ohutus (GRI 403: 2018)	403-1	Töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteem	lk 31	
	403-2	Ohtude tuvastamine, riskihindamine ja juhtumite uurimine	lk 31	
	403-9	Tööõnnetused	lk 31	
Koolitus ja haridus (GRI 404: 2016)	404-1	Koolitustunnid töötaja kohta	lk 29, 32	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtudes koguvad.
	404-3	Arengu- ja karjäärivestlustel osalenud töötajad	lk 32-33	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtudes koguvad.
	mitte-GRI	Koolitustel osalenud töötajad	lk 32-33	
Mitmekesisus ja võrdsed võimalused (GRI 405: 2016)	405-1	Juhtorganite ja kogu kollektiivi mitmekesisus	lk 30, 35, 79-84	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtudes koguvad.
Mitte-diskrimineerimine (GRI 406: 2016)	406-1	Diskrimineerimisjuhtumid ja meetmed	lk 35, 45	
Kohalikud kogukonnad (GRI 413: 2016)	413-1	Kogukonna kaasamisega, mõjuhinnanguga ja arenguprogrammidega seotud tegevused	lk 19-21	Kontserni ettevõtte hindavad oma mõju ja planeerivad tegevusi kohalikes kogukondades jooksvalt igapäevatöö käigus (sh kogukonda mõjutavaid uuendusi ja otsuseid tehes, kogukonnalt saadud vastukaja ja ettepanekute kaudu), eraldi mõjuhindamisi läbi viidud ei ole.
Tarnijate sotsiaalne hindamine (GRI 414: 2016)	414-1	Negatiivne sotsiaalne mõju tarneahelale ja meetmed	lk 46	
Poliitikakujundamine (GRI 415: 2016)	415-1	Poliitilised annetused	lk 45	
Klientide tervis ja ohutus (GRI 416: 2016)	416-2	Toodete ja teenuste tervislikkuse ja ohutusega seotud mittevastavused	lk 26-27	

AS HARJU ELEKTER GROUP

Paldiski mnt 31/2,

76606 Keila, Eesti

info.he@harjuelekter.com

www.harjuelekter.com